

AUTORKA BESTSELLERU CIZINKA

DIANA GABALDON

PAMĚŤ KOSTÍ

Diana Gabaldon

PAMĚŤ
KOSTÍ

AN ECHO IN THE BONE
Copyright © 2009 by Diana Gabaldon

*Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Překlad © Anna Křížková, 2019
Obálka © KREATIKA s.r.o., 2019
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2019

ISBN 978-80-7642-655-9 (pdf)

Diana Gabaldon

PAMĚŤ
KOSTÍ

Přeložila: Anna Křížková

Mým hodným psům:

*Penny Louise
Tipper Johnovi
Johnovi
Flipovi
Archiemu a Edovi
Tippy
Spotsovi
Emily
Ajaxovi
Molly
Gusovi
Homerovi a JJ*

PODĚKOVÁNÍ

Na jednom dílu *Cizinky* pracuji celé tři roky, během nichž bez ustání pokládám otázky a ochotní lidé mi nabízejí fascinující střípky odpovědí, o nichž se mi ani nesnilo. Na všechny si nevzpomenu, ale všem jsem nesmírně vděčná.

Ráda bych tedy dále poděkovala...

... Johnu Flickerovi a Billu Masseyovi, svým editorům, kteří nepostrádají kuráž a statečně si poradili i s knihou psanou na kousky (na mnoho kousků) a se spisovatelkou, která žije nebezpečně.

... Dannymu Barorovi a Russellu Galenovi, svým literárním agentům, kteří mají cenu zlata. A to není v časech ekonomické recese zrovna málo.

... Kathy Lord, hrdinské redaktorce, a Virginii Norey, designérce (neboli „knižní bohyni“), které nesou zásluhu za krásu a čtivost této knihy.

... Vincentu La Scalovi a ostatním krutě využívaným členům produkčního týmu, kterým se navzdory dloouhému zdržování podařilo poslat knihu do tisku včas.

... Stevenu Lopatovi za živé vyprávění, jak ho pronásledoval had ploskolebec, i za poetický popis jeho zápachu („kombinace zápachu pavilonu hadů v zoologické zahradě a shnilých okurek“).

... Catherine MacGregor a Catherine-Ann MacPhee za překlady do skotské gaelštiny a pomoc s užitím gaelského jazyka.

Rovněž Katie Beggs a jiným nenápadným, avšak velmi váženým členům Mezinárodní gaelské mafie.

... zdravotní sestře Tess, paní doktorce Amarilis Iscold, Sarah Meir (certifikované porodní asistentce) a několika dalším profesionálním zdravotníkům za pomoc s terminologií a poskytnutí příšerných lékařských detailů.

... Janet McConnaughey za hesla ze slovníku OEDILF (Omnificant Dictionary in Limeric Form), ztělesnění múzy zakrvácených seker i za to, že mě seznámila s explodujícími cypřiši.

... Larrymu Tuohymu (a dalším) za objasnění, jak vypadá uniforma pilota letounu Spitfire.

... Ronu Parkerovi, Helen, Esmé a Lesley za pomoc s chlu-
patou opicí.

... Beth a Matthewovi Shopeovým a Jo Bourne za užitečné informace o kvakerech – Společnosti přátel. Veškeré nepřesnosti vznikly na mé straně.

... Jarimu Backmanovi za podrobné časové osy, za to, že mi pomohl s orientací na noční obloze a vysvětlil mi, jaké hvězdy jsou vidět z Inverness a Fraserova hřebene.

... Katrině Stibohar za podrobnou mapku toho, kdo se kdy narodil a co se komu přihodilo. Také té spoustě laskavých nadšenců, kteří mi vždycky ochotně prozradí, kolik je komu let či zda se lord John setkal s Fergusem, když onemocněl spalničkami.

... Pamele Patchet Hamilton (a Buddymu) za odpudivě živý popis skunkova zápachu.

... Karen Henry, carevně, která se mi stará o složku v CompuServe Books and Writers Community a udržuje její obyvatele pohromadě (<http://community.compuserve.com/n/pfx/forum.aspx?nav=start & webtag= ws- books>).

... Nikki Rowe a její dceři Caitlin za úžasný kanál na YouTube, který pro mě založily (<http://www.youtube.com/user/voyagesoftheartemis> – pro ty, které zajímá, zda skutečně mluvím jako kačer Donald).

... Rosaně Madrid Gatti, své správkyňi webu, za rychlé a věrné aktualizace a kreativní design.

... Susan Butler za neutuchající logistickou podporu, hlídání psů, doplňování zásob černobílé náplně do tiskárny a dokonalé návrhy týkající se Jema.

... Allene Edwards, Catherine MacGregor a Susan Butler za korektury a nesmírně nápomocné (téměř bulvy drásající) zkoumání textu.

... Shirley Williams za moravské sušenky a výhled na New Bern.

... Becky Morgan za historické kuchařky.

... svému pradědečkovi Stanleymu Sykesovi za Jamieho repliku týkající se střelectví.

... Bev LaFrance, Carol Krenz a mnoha dalším za pomoc s francouzštinou. Rovněž překladatelce Florence, Peteru Berndtovi a Gilbertu Sureauovi za vysvětlení rozdílu mezi francouzským otčenášem z roku 1966 (*accorde-lui*) a jeho starší, formálnější verzí (*accordez-lui*).

... Johnu S. Kruszkovi za objasnění, jak se správně píše a vyslovuje „Kościuszko“ („koščuško“, kdyby vás to zajímalo. Ani během revoluce to nikdo neuměl vyslovit. Raději se mu říkalo „Kos“).

... dámám z Lallybrochu za neutuchající podporu a velice zajímavé dárky.

... svému manželovi, protože ví, jak se má muž chovat.

... Alexi Krislovovi, Janet McConnaughey a Margaret Campbell, systémovým kooperátorům z Compuserve Books and Writers Community, a těm mnoha, mnoha, mnoha ochotným lidem, kteří web denně navštěvují a nabízejí mi postřehy, informace i všeobecnou zábavu.

... vydavatelství Alfred Publishing za svolení citovat text písně „Tighten Up“ od skupiny Archie Bell and the Drells.

„Bílá labuť“ je s laskavým svolením nakladatelství Floris Books převzatá z knihy *Carmina Gadelica*.

PROLOG

Tělo je úžasně tvárné. A duše ještě tvárnější. Ale z některých věcí už se člověk nezotaví.

To tvrdíš, *a nighean*? Pravda, tělo se snadno zohaví a duše zmrzačí – avšak je v člověku cosi, co zničit nelze.

ČÁST PRVNÍ
ROZBOUŘENÉ VODY

1

NĚKDY JSOU DOOPRAVDY MRTVÍ

WILMINGTON, KOLONIE SEVERNÍ KAROLÍNA,
ČERVENEC 1776

Pirátova hlava zmizela. William slyšel dohady skupinky povalečů na nedalekém molu. Přemýšleli, zda se ještě někdy vynoří.

„Ne, ten je nadobro pryč,“ usoudil otrhaný míšenec a zavrtěl hlavou. „Co nesežerou aligátoři, to pohltí voda.“

Zálesák si posunul tabák a nesouhlasně plivl do vody.

„Ne, zmizel jen na den, možná dva. Chrupavka, která drží hlavu, na slunci vysychá. Zpevní se jako železo. U mršín to vídám často.“

Williamovi neušlo, jak se paní MacKenzieová rychle podívala k přístavu a pak pryč. Připadala mu bledá, a tak mírně popošel, aby jí zastínil výhled na muže a hnědé vody přílivu. Za přílivu sice nebyla mrtvola uvázaná ke kůlu přirozeně vidět, samotný kůl však drsně připomínal, jakou cenu pirát za svůj zločin zaplatil. Napíchli ho na kůl do bahna už o několik dní dříve a jeho rozkládající se tělo bylo každodenním tématem veřejné konverzace.

„Jeme!“ zvolal pan MacKenzie ostře a vystřelil kolem Williama za svým synem. Chlapec, stejně zrzavý jako jeho matka, se odplížil, aby mohl poslouchat hovor mužů, a nebezpečně se nakláněl nad vodu. Držel se sloupku a usilovně se snažil dohlédnout na mrtvého piráta.

Pan MacKenzie chlapce popadl za límec, stáhl ho k sobě a zvedl do náručí, ačkoliv se hoch vzpíral a nepřestával natahovat krk ke kalnému přístavišti.

„Chci vidět, jak toho piráta sežere valigátor, tatínku!“

Povaleči se zasmáli a nepatrně se usmál i MacKenzie, ačkoliv při pohledu na svou ženu rychle zvažněl. Během chvíle jí stál po boku a přidržoval ji za loket.

„Měli bychom jít,“ navrhl MacKenzie a nadhodil si synka, aby mohl lépe podepřít svou ženu, které zjevně nebylo dobře. „Poručík Ransom – totiž lord Ellesmere,“ opravil se a omluvně se na Williama usmál, „má jistě i jiné povinnosti.“

Byla to pravda. William měl povečeřet se svým otcem. Měli se však setkat v hostinci na druhé straně nábřeží, kde se nemohli minout. William to řekl nahlas a naléhal, ať zůstanou, neboť mu byla jejich společnost milá – obzvláště společnost paní MacKenzieové. Ta se však jen lítostivě usmála, přestože se jí do tváří pomalu vracela barva, a pohladila své dítě, jež chovala v náručí, po hlavě.

„Ne, skutečně musíme jít.“ Podívala se na svého syna, který se stále pokoušel uprchnout, a William si všiml, jak se letmo podívala k přístavu a ostrému kůlu, jenž vyčníval nad hladinou. Odhodlaně se odvrátila a raději upřela zrak na Williama. „Miminko už se probouzí, bude mít hlad. Ale moc ráda jsem vás viděla. Kéž bychom si mohli povídat déle.“ Řekla to naprosto vážně a zlehka se dotkla jeho paže, přičemž mu radostně zajásalo v útrokách.

Povaleči se nyní sázeli, kdy se utonulý pirát znovu objeví, ačkoliv všichni působili dojmem, že o halěr ani nezavadí.

„Dva ku jedné, že tam po odlivu ještě bude.“

„Pět ku jedné, že tam bude tělo, ale bez hlavy. Říkej si o chrupavce, co chceš, Leme, ale před přílivem se zdálo, že mu hlava visí jen na vlásku. Voda mu ji určitě utrhne.“

Ve snaze rozhovor přehlušit se William začal důkladně loučit, přičemž paní MacKenzieové dokonce zdvořile políbil ruku. Vedený náhlým popudem políbil na ručičku i dívku, čímž všechny rozesmál. Pan MacKenzie jej opatřil zvláštním pohledem, i když se nezdálo, že by se urazil, a způsobem nanejvýš republikánským mu potřásl rukou. Vtipnou situaci završil tím, že svého chlapce postavil na zem a pobídl ho, ať si s ním potřese rukou i on.

„Už jste někoho zabil?“ vyzvídal chlapec zaujatě a prohlížel si Williamův krátký meč.

„Ne, ještě ne,“ odvětil William s úsměvem.

„Můj dědeček zabil dva tucty lidí!“

„Jemmy!“ zděsili se oba rodiče naráz a chlapec nakrčil ramena až k uším.

„Je to pravda!“

„Tvůj dědeček je jistě statečný muž, který se nebojí krve,“ ujistil chlapce William s vážným výrazem. „Takové král vředycky potřebuje.“

„Dědeček říká, že mu král může políbit zadek,“ odpověděl hoch věčně.

„JEMMY!“

Pan MacKenzie přikryl svému prostořekému synovi pusou rukou.

„Přece víš, že dědeček nic takového neřekl!“ oponovala paní MacKenzieová. Chlapeček přikývl a jeho otec ruku sundal.

„Ne. Ale babička ano.“

„To už je pravděpodobnější,“ zamumlal pan MacKenzie a oči vidně potlačoval smích. „Ale přesto takové věci před vojáky neříkáme. Slouží králi.“

„Aha,“ poznamenal Jemmy a jeho zaujetí zjevně polevilo. „Už bude odliv?“ optal se nadějně a znovu natáhl krk k přístavu.

„Ne,“ prohlásil pan MacKenzie přísně. „Až za několik hodin. To už budeš ležet v posteli.“

Paní MacKenzieová se na Williama omluvně usmála a tváře jí v rozpacích zrůžověly. Následně celá rodina odešla a William se zmítal mezi smíchem a zděšením.

„Hej, Ransome!“

Otočil se a uviděl Harryho Dobsona a Colina Osborna, dva podporučíky ze svého regimentu, kteří evidentně unikli povinnosti a dychtivě se vydali vstříc wilmingtonským nočním podnikům.

„Kdo to je?“ Dobson se zaujatě podíval za odcházející rodkou.

„Pan a paní MacKenzieovi. Přátelé mého otce.“

„Takže je vdaná?“ Dobson si vcucl tváře a nepřestával ženu sledovat. „To je sice překážka, ale k čemu je život bez výzev?“

„Tak výzva?“ William vrhl na svého nevelkého kamaráda zlobný pohled. „Jestli sis toho nevšiml, její manžel je třikrát větší než ty.“

Osborn se zasmál a celý zrudl.

„A ona zase dvakrát větší než ty! Rozmáčkla by tě, Dobby.“

„Z čeho soudíš, že bych si lehal pod ni?“ odvětil Dobson důstojně. Osborn pobaveně zahýkal.

„Copak jste posedlí obryněmi?“ káral je William. Ohlédl se za rodinkou, která už mu na konci ulice téměř zmizela z dohledu.

„Ta žena je skoro stejně vysoká jako já!“

„Ještě se přidávej!“ Osborn sice Dobsonových pět stop převyšoval, stále byl však o hlavu menší než William, a tak předstíral, že ho kope do kolene. William se kopanci vyhnul a rozmáchl se po Osbornovi, který se sehnul a odstrčil Williama na Dobsona.

„Pánové!“ Výhružný tón četaře Cuttera je z nezbedností vytrhl. Četař byl sice nižší hodnosti, ale žádný z nich by se na neodvažoval poukazovat. Četaře Cuttera, který byl starý jako Metuzalém a zhruba stejně vysoký jako Dobson, se obával celý prapor. Navzdory drobnému vzhledu z něj totiž vyzařovala zuřivost, jíž mohla konkurovat leda vybuchující sopka.

„Četaři!“ Poručík William Ransom, hrabě z Ellesmere a nejstarší z mužů, se napřimil a přitiskl bradu k límci. Osborn s Dobsonem jeho příklad rozřeseně následovali.

Cutter před nimi začal pochodovat sem a tam, čímž připomínal leoparda na lovu. William si pomyslel, že četařovi schází už jen nastražený ocas a vyplazený jazyk. Čekat na kousnutí bylo skoro horší než samotný výprask.

„A kde máte vojsko?“ zavrčel Cutter. „Pánové?“

Osborn s Dobsonem se dali do překotného vysvětlování, ale poručík Ransom věděl, že se ničeho zlého nedopustil.

„Moji vojáci hlídají guvernérův palác pod velením poručíka Colsona. Dostal jsem volno, četaři, abych povečeřel se svým otcem,“ dodal uctivě. „Od sira Petera.“

Sir Peter Packer byl muž váženého jména a Cutter se uprostřed kroku zastavil. K Williamovu překvapení však tuto reakci nevyvolalo sirovo jméno.

„S vaším otcem?“ opakoval Cutter a zamhouřil oči. „Tím je lord John Grey, že ano?“

„Hm... ano,“ odvětil William ostražitě. „Vy ho... znáte?“

Než stihl Cutter odpovědět, dveře nedalekého hostince se otevřely a z nich vyšel Williamův otec.

William se nad jeho správně načasovaným příchodem potěšeně usmál, ale při pohledu do četařových pronikavých očí zase rychle zvážněl.

„Nechchtejte se tady jako nějaká opice,“ spustil četař nebezpečným tónem, ale záhy ho přerušil lord John, který jej důvěrně poplácal po rameni. Žádný z mladých poručíků by si něco takového nedovolil ani za slušný obnos.

„Cuttere!“ pravil lord John s vřelým úsměvem. „Zaslechl jsem váš libý hlásek a hned jsem si řekl: ať do mě hrom uhodí, jestli to není četař Aloysius Cutter! Žádný jiný chlap nemluví jako buldok, kterému se povedlo spolknout celou kočku.“

„Aloysius?“ gestikuloval Dobson neslyšně na Williama, ale ten pouze krátce zahekal. Pokrčit rameny nemohl, neboť se jeho otec otočil přímo k němu.

„Williame,“ pokynul mu srdečně. „Jsi přesný jako hodinky. Omlouvám se za zpoždění. Zdrželi mě.“ Než stihl William otevřít ústa a představit ostatní, lord John s četařem Cutterem se jali vzpomínat na staré časy a bitvu na Abrahamových pláních vedenou generálem Wolfem.

Mladí poručíci si mohli na chvíli oddychnout, což v Dobsonově případě znamenalo navázat na původní úvahu.

„Říkal jsi, že ta červenovlasá krasotinka je přítelkyní tvého otce?“ zašeptal k Williamovi. „Zeptej se ho tedy, kde je ubytovaná, hm?“

„Idiote,“ zasyčel Osborn. „Vždyť ani není pěkná! Nos má dlouhý jako... jako... jako Willie!“

„Až na obličej jsem jí nedohlédl,“ culil se Dobson. „Její prsa jsem měl přímo v úrovni očí. A ten...“

„Zadek!“

„Ššš!“ Osborn Dobsonovi dupl na nohu, aby ho umlčel, a lord John se k mladíkům znovu otočil.

„Představiš mě svým kamarádům, Williame?“ otázal se lord John zdvořile. William ve tváři celý zrudl a poslechl. Dobře věděl, že se jeho otec navzdory letité službě u dělostřelectva pyšní dokonalým sluchem. Osborn a Dobson se užasle poklonili. Nevědomili si, kdo je jeho otcem, a když William uviděl, jaký na ně udělal dojem, zmocnila se ho hrdost. Zároveň ho však mírně popudilo, že lorda Johna poznali. Věděl, že do zítřejší večere se to dozví celý prapor. Ne že by to samozřejmě sir Peter nevěděl, ale...

Když si uvědomil, že se jeho otec loučí, rychle, ale řádně četaři Cutterovi oplatil pozdrav, načež se rozběhl za svým otcem a Dobbyho a Osborna zanechal jejich osudu.

„Viděl jsem, že jsi mluvil s panem a paní MacKenzieovými,“ prohodil lord John jakoby nic. „Mají se dobře?“ Podíval se k přítavisti, ale MacKenzieovi již dávno zmizeli z dohledu.

„Vypadalo to tak,“ odpověděl Willie. Nehodlal se ptát, kde si zaplatili nocleh, ale mladá žena na něm zanechala dojem. Nedo-kázal říct, jestli byla pěkná, nebo ne, ale její oči ho oslovily. Měla je tmavě modré, olemované hnědými řasami, a upírala je na něj s takovou intenzitou, až se mu rozhořelo srdce. Sice byla směšně vysoká, ale... co ho to napadlo? Byla přece vdaná... a s dětmi! A ještě k tomu zrzavá.

„Znáš... znáš se s nimi už dlouho?“ zeptal se a myslel při tom na zvrácené politické postoje, jimiž byla zjevně protkána celá rodina.

„Už nějaký čas. Je to dcera jednoho z mých nejdávnějších přátel, pana Jamese Frasera. Nepamatuješ si na něj náhodou?“

William se zamračil. To jméno mu nic neříkalo... ovšem jeho otec měl tisíce přátel, jak by také mohlo?

„Aha!“ pravil. „Není to Angličan, že ne? Nebyl to náhodou ten pan Fraser, kterého jsme navštívili v horách? Tenkrát jsi přece onemocněl... spalničkami?“ Při vzpomínce na otřesný zážitek se mu nepatrně sevřely útroby. Tenkrát cestoval přes hory zmítaný žalem. Jeho matka byla po smrti teprve měsíc. Potom chytil lord John spalničky a William si byl jistý, že přijde i o otce a zůstane uprostřed divoké přírody úplně sám. V hlavě měl místo pouze

pro strach a zármutek, a z návštevky mu proto zůstala jen směsice zmatených vzpomínek. Matně si vybavoval, jak ho pan Fraser vzal na ryby a byl na něj hodný.

„Ano,“ odpověděl jeho otec s úsměvem. „Jsem dojatý, Willie. Myslel bych, že si budeš pamatovat spíš svoje vlastní trápení než to moje.“

„Tráp...“ V tu chvíli se rozpomněl a zavalil ho žár žhavější než parný letní vzduch. „Mockrát děkuju! Než ses o tom zmínil, podařilo se mi na to úspěšně zapomenout!“

Jeho otec se ani nesnažil skrýt smích. Dokonce ho zachvátila křeč.

„Promiň, Willie,“ zalapal po dechu a otřel si kapesníkem oči. „Nemůžu si pomoci, byla to ta nej – nej – ach Bože, nikdy nezapomenu, jak ses tvářil, když jsme tě z té latríny vytáhli!“

„Přece víš, že to byla nehoda,“ prohlásil William ztuhle. Při vzpomínce na dávné ponížení se mu rozhořely tváře. Alespoň to tenkrát neviděla Fraserova dcera.

„Ano, samozřejmě, ale...“ Jeho otec si přitiskl kapesník k ústům a ramena se mu v tichosti otřásala.

„Klidně se přestaň chechtat, kdy budeš chtít,“ procedil William chladně. „Kam to vůbec hergot jdeme?“ Došli až na konec přístaviště. Otec, který stále ještě frkal jako velryba, jej zavedl do jedné z tichých, stromy lemovaných uliček, daleko od hostinců a krčem v přístavu.

„Povečeříme s kapitánem Richardsonem,“ uvedl otec a se značným úsilím se začal ovládat. Zakašlal, vysmrkal se a zastrčil si kapesník. „V domě pana Bella.“

Dům pana Bella byl vybílený, uklizený a honosný, avšak nikoliv prvoplánově okázalý. Kapitán Richardson působil stejným dojmem: byl to muž středního věku, upravený, skvěle oblečený, ale bez osobitého stylu. Jeho tvář by v davu lidí po dvou minutách zapadla.

Dvě Bellovy dcery vzbuzovaly silnější dojem – zvláště ta mladší, Miriam. Z čepce jí koukaly medově zbarvené lokny a své veliké, kulaté oči upírala během celé večere na Williama. Seděla od něj příliš daleko, aby mohla hovořit přímo s ním, ale z řeči

oči bylo patrné, že byla jejich fascinace vzájemná. A kdyby se později naskytla příležitost k osobnější konverzaci...? Usmála se, zdrženlivě sklonila medové řasy a rychle pohlédla ke dveřím, jež vedly na verandu. Úsměv jí oplatil.

„Myslíš si to, Williame?“ zeptal se otec zvýšeným hlasem, z čehož bylo zjevné, že se ptá již podruhé.

„Ano, zajisté. Hm... a co?“ zeptal se, neboť to byl koneckonců jeho tatínek, a ne velitel. Otec by v tu chvíli očividně nejraději obrátil oči v sloup, kdyby zrovna nebyli mezi lidmi, ale místo toho trpělivě odpověděl.

„Pan Bell se ptá, zda se sir Peter chystá ve Wilmingtonu zdržet dlouho.“ Pan Bell, který seděl v čele stolu, vznešeně sklonil hlavu – přestože Williamovi neušel přísný pohled, který vrhl po Miriam. Napadlo ho, že by měl přijít raději zítra, až bude pan Bell zaměstnán povinnostmi.

„Aha. Věřím, že se zde zdržíme jen krátce, pane,“ odpověděl panu Bellovi uctivě. „Zaslechl jsem, že hlavní problém vypukl na venkově, a tak se jej jistě bez otálení vydáme řešit.“

Pan Bell se zatvářil potěšeně a William zachytil koutkem oka, jak Miriam při zmínce o jeho brzkém odjezdu našpulila ústa.

„Dobrá, dobrá,“ pronesl Bell žoviálně. „Cestou se k vám jistě přidají celé stovky lojalistů.“

„O tom nepochybuji, pane,“ zamumlal William a nabral si další lžici polévky. Pochyboval, že mezi nimi bude i pan Bell. Už od pohledu to žádný pěšák nebyl. A i když si nebyl jistý, zda jim bude doprovod venkovanů bez jakéhokoli výcviku, ozbrojených nanejvýš lopatami, ku pomoci, ale na jeho názoru nezáleželo.

William se snažil nenápadně okukovat Miriam a zachytil přitom i krátký pohled mezi jeho otcem a kapitánem Richardsonem. Neubráníl se otázce. Jeho otec výslovně uvedl, že povečeří s kapitánem Richardsonem, čímž měl na mysli, že bude hlavním bodem večera setkání s ním. Proč?

Potom zachytil pohled slečny Lillian Bellové, která seděla naproti němu vedle svého otce, a na kapitána Richardsona rázem zapomněl. Měla tmavé oči a byla ještě vyšší a štíhlejší než její sestra. William si pomyslel, jaká je to krasavice.

Když však paní Bellová s dcerami vstala a muži se po večeři přesunuli na verandu, Williama ani nepřekvapilo, když se ocitl přímo před kapitánem Richardsonem. Jeho otec mezitím s panem Bellem čile debatoval o cenách dehtu. Dokázal se ostatně bavit s kýmkoliv o čemkoliv.

„Mám pro vás návrh, poručíku,“ poznamenal Richardson poté, co si vyměnili několik zdvořilostních frází.

„Ano, pane,“ odvětil William uctivě. Jeho zvědavost sílila. Richardson byl kapitánem lehkých dragounů, avšak momentálně se svým plukem necestoval. Už u večeře vysvětloval, že je na samostatné misi. Ale v jakém smyslu?

„Nevím, kolik vám toho váš otec řekl o mém pověření.“

„Vůbec nic, pane.“

„Ach tak. Mám na starost shromažďování tajných informací z Jižní oblasti. Ne že bych těmto operacím přímo velel, rozumějte,“ kapitán se skromně usmál, „ale malý podíl na nich nesu.“

„Já... oceňuji, jakou mají tyto operace váhu, pane,“ pravil William diplomaticky, „nicméně zrovna já, abych tak řekl...“

„Nemáte zájem špehovat. Ne, jistěže ne.“ Na verandě byla tma, ale osten v kapitánově hlasu nešel přeslechnout. „Mezi vojáky se takových najde pomálu.“

„Nechtěl jsem vás urazit, pane.“

„Ale vůbec ne. Já vám však nenabízím pozici špeha – je to choulostivá práce obehnaná nebezpečím. Hodil byste se mi jako posel. Ačkoli kdyby se vám cestou povedlo zastat i práci zpravodaje... byl by to vysoce ceněný přínos navíc.“

Při kapitánově narážce, že vojákům schází smysl pro choulostivou práci i nebezpečí, William cítil, jak se mu do tváře hrne krev. Ovládl se a řekl jen: „Ano?“

Jak se zdálo, kapitán shromáždil významné informace o místních podmínkách obou Karolín a zbývalo poslat je veliteli Severní oblasti – generálu Howeovi, který se momentálně nacházel v Halifaxu.

„Přirozeně nevyšlu jen jednoho posla,“ vysvětloval Richardson. „Lodí by to bylo nejrychlejší, ale rád bych, aby jeden posel cestoval po souši, a to jak z důvodu bezpečnosti, tak proto, aby

získával poznatky *en route*. Váš otec vaše schopnosti chválí, poručíku.“ Zaslechl v jeho suchém vysvětlování náznak humoru? „Slyšel jsem, že jste projížděl značnou částí Severní Karolíny a Virginie. Toho já si cením. Ovšem je třeba si uvědomit, že netoužím po tom, aby mi posel zmizel někde v Great Dismal a již nikdy ho nikdo nespatriil.

„Haha,“ pravil William zdvořile, neboť se dovtíпил, že jde o žert. Kapitán Richardson zjevně do mokřin s názvem Great Dismal nikdy nezavítal. William věděl, že by tím směrem nikdo se zdravým rozumem dobrovolně nezamířil. Akorát tak na lov.

Richardsonův návrh v něm rovněž probouzel pochybnosti. I když si v duchu říkal, že by neměl o opouštění svých mužů, svého pluku, ani uvažovat... zároveň už si romanticky představoval, jak osaměle brázdí divočinu a v bouři a nebezpečí střeží důležité zprávy.

Nezapomínal však přemýšlet ani o tom, co by ho asi čekalo na druhém konci cesty.

Richardson jeho otázku čekal a odpověděl, ještě než ji William stihl položit.

„Jakmile se ocitnete na severu, připojíte se ke sboru generála Howea, pokud se to tedy bude hodit.“

Tak se tedy věc má, pomyslel si. Leželo před ním šťavnaté červené jablko. Dobře věděl, že má Richardson slovy „pokud se to bude hodit“ na mysli spíše generála Howea než jeho samotného, svým schopnostem však věřil a domníval se, že by se osvědčil.

Severní Karolínu navštívil jen na pár dní, stačilo to však na to, aby si přesně spočítal, kam budou vojska Severní i Jižní oblasti v blízké době postupovat. Celá kontinentální armáda setrvala na severu pod velením generála Washingtona, zatímco jižní odboj tvořily problémové houfy venkovanů a improvizovaná domobrana – které jen stěží představovaly hrozbu. A co se týkalo momentální situace velitelů sira Petera a generála Howea...

„Jestli mohu, rád bych si vaši nabídku promyslel, kapitáne,“ podotkl a doufal při tom, že z jeho hlasu není slyšet nadšení. „Smím vám odpovědět zítra?“

„Zajisté. Jistě si o tom chcete promluvit se svým otcem. To můžete.“

Kapitán poté hovor záměrně stočil jinam. Po chvíli se k nim připojili i lord John s panem Bellem a konverzace se zaměřila na všeobecnější témata.

William však debatě nevěnoval pozornost. Plně se soustředil na dvě štíhlé, bílé postavy, jež se jako duchové vznášely mezi keři na konci dvorku. Dvě hlavy v bílých čepcích se přiblížily k sobě a potom zase od sebe. Občas se jedna z nich na chvíli spekulativně otočila k verandě.

„A losem si rozdělili jeho šaty,“ zavrtěl jeho otec hlavou.

„Hm?“

„Ale nic.“ Otec se usmál a otočil se ke kapitánu Richardsonovi, který se zrovna zmínil o rozmarech počasí.

Dvorek zaplnily světlušky jako zelená světýlka mezi vlhkými, bujnými květinami. Bylo milé je znovu vidět, v Anglii mu chyběly. Stejně jako mírný jižní vánek, jenž mu tiskl oděv k tělu a burcoval krev ve špičkách prstů. Všude okolo cvrkali cvrčci. Jejich zpěv jako by na chvíli přehlušil všechny zvuky kromě jeho tepu.

„Káva je na stole, pánové.“ Jemný hlas Bellovy otrokyně jeho myšlenky přerušil. William se připojil k ostatním a pouze letmo se ohlédl na dvůr. Bílé postavy zmizely, ale v teplém vzduchu stále přetrvával příslib.

O hodinu později se vracel do hostince, oddával se příjemnému snění a jeho otec v tichosti pochodoval vedle něj.

Slečna Lillian Bellová mu na rozloučenou věnovala polibek mezi světlůškami, cudný a prchavý, avšak přímo na rty; těžký letní vzduch jako by chutnal po kávě a zralých jahodách. Nepřehlušil je ani pronikavý zápach přístavu.

„Kapitán Richardson mi prozradil, že ti učinil návrh,“ prohodil lord John jakoby nic. „Kývneš mu na něj?“

„Ještě nevím,“ odpověděl William stejně nenuceně. „Kamarádi by mi samozřejmě chyběli, ale...“ Paní Bellová trvala na tom, že musí v týdnu přijít na šálek čaje.

„Voják se nikdy dlouho nezdrží na jednom místě,“ pravil jeho otec a krátce zavrtěl hlavou. „Varoval jsem tě.“

William souhlasně zahekal, ale jeho myšlenky se točily jinde. „Byla by to dobrá příležitost, jak si polepšit,“ pokračoval otec a bez okolků dodal: „Ačkoliv by se to samozřejmě neobešlo bez nebezpečí.“

„Cože?“ William se ušklíbl. „Cesta z Wilmingtonu do newyorského přístavu? Skoro celou dobu tam vede silnice!“

„A na ní číhá nespočet kontinentálních vojáků,“ podotkl lord John. „Pokud mám správné informace, na této straně Filadelfie čeká celá armáda generála Washingtona.“

William pokrčil rameny.

„Richardson říkal, že mě oslovil, protože tuhle zemi znám. Vyznám se v ní i mimo cesty.“

„Víš to jistě? Do Virginie jsi nezavítal téměř čtyři roky.“

Jeho pochybovačný tón Williama popudil.

„Myslíš si, že jsem neschopný trefit na správné místo?“

„Ne, to vůbec ne,“ bránil se otec, avšak pochyby se z jeho hlasu nevytratily. „Ale jeho návrh s sebou nese značné riziko. Nerad bych, kdyby ses mu vystavil bez řádného promyšlení.“

„Ale já už jsem si to promyslel,“ poznamenal William dotčeně. „Udělám to.“

Lord John chvíli kráčel v tichosti a poté zdráhavě přikývl.

„Je to tvoje rozhodnutí, Willie,“ dodal mírně. „Ale osobně bych byl rád, kdybys na sebe dal dobrý pozor.“

Williamovo rozčilení rázem pominulo.

„Jistěže dám,“ prohodil nevrle. Procházeli temným závěsem z větví javoru a ořechovce. Kráčeli v tichosti a tak blízko vedle sebe, že se o sebe občas otřeli rameny.

V hostinci William popřál lordu Johnovi dobrou noc, ale rovnou do svého pokoje se neodebral. Byl neklidný a neusnul by, a tak se šel projít po přístavišti.

Nastal odliv a William ucítil pach mrtvých ryb i rozkládajících se chaluh, bahno však stále ještě zakrývala hladká vodní hladina osvětlená srpkem měsíce.

Chvíli mu trvalo, než kůl spatřil. Už se lekl, že zmizel, ale ne... stál na místě a jeho tmavý, tenký obrys se rýsoval ve třpytu vody. Byl prázdný.

Kůl již nestál zpřímá. Ostře se nakláněl do strany, jako kdyby měl spadnout. Vedla z něj tenká provazová smyčka, jež na klesající hladině připomínala šibenici. Williamovi neušlo, jak se mu zachvěly útroby. Samotný odliv by tělo nesundal. Povídalo se, že ve vodě žijí krokodýli nebo aligátoři, ačkoliv na vlastní oči žádného neviděl. Nedobrovolně se ohlédl, jako by se některý z ještěřů mohl náhle vynořit z vody přímo u jeho nohou. Vzduch ještě nevychladl, ale přesto jím projel mráz.

Oklepal se a zamířil k ubytovně. Do odjezdu mu zbývalo několik dní a William přemýšlel, zda ještě před odjezdem stihne spatřit modré oči paní MacKenzieové.

Lord John se chvíli zdržel na verandě hostince a díval se, jak jeho syn mizí ve stínu stromů. Měl obavy. Celá záležitost se domluvila mnohem rychleji, než se mu zamlouvalo. O Williamových schopnostech nepochyboval, a přestože dohoda zjevně nesla svá rizika, takový už byl život vojáka. Některé situace však byly ještě riskantnější než ostatní.

Když z lokálu uslyšel hovor, zaváhal, ale ten večer už měl společnosti dost. A když si představil, že by měl pochodovat v dusném vzduchu pod nízkým stropem pokoje, rozhodl se, že se bude raději procházet, dokud se natolik nevyčerpá, že jistojistě záhy usne.

Avšak vedro nebyl hlavní problém, pomyslel si, když sestoupil z verandy a vydal se opačným směrem k hostinci, kde se ubytoval Willie. Znal se dost dobře na to, aby věděl, že i když se zatím jeho plán jevil jako úspěšný, neznamená to, že se nebude převalovat na posteli, lámat si nad ním hlavu, hledat slabiny a vymýšlet způsoby, jak plán zdokonalit. William koneckonců neměl odjet ihned, a ještě mu tak zbývala chvíle na případné úpravy.

Například generál Howe. Byla to skutečně nejlepší volba? Možná Clinton... ale ne. Henry Clinton byl jako podrážděná stará bába; bez třikrát vydaného rozkazu nehne ani palcem.

Bratři Howeové – jeden generál, druhý admirál –, byli známí pro svou neotesanost. Jejich vychování, vzhled a všeobecný dojem odpovídaly divočákům uprostřed říje. Ani jeden však nebyl

hloupý, a bázlivý už vůbec ne, a Grey usoudil, že je Willie schopný jejich drsné manýry a hrubá slova vydržet. A velitel, který plive na podlahu – Richard Howe kdysi plivl přímo na Greye, přestože se to stalo omylem, když se nečekaně obrátil vítr –, je pro mladého důstojníka přece jen menší sousto než vrtochy jiných příslušníků armády z Greyova okruhu známých.

Ačkoliv i ti nejpodivnější z bratrstva čepele byli přijatelnější než diplomaté. Grey uvažoval, jakým hromadným jménem by se dali nazvat. Pokud spisovatelé tvořící bratrstvo pera udávají jako liščí vlastnost podšitost... co jsou potom diplomaté? Milovníci pomluv? Bratři dýky? Ne, usoudil. Příliš přímočaré. Spíše tak uspávači. Bratrstvo nudných. Ačkoliv ti, kteří nebyli nudní, mohli být příležitostně i nebezpeční.

Sir George Germain byl jedním ze vzácné sorty: nudný a nebezpečný.

Chvilí se procházel po ulicích v naději, že se před návratem do svého malého, dusného pokoje unaví. Pochmurnou oblohu občas osvítil blesk v mraku a atmosféra byla vlhká jako nasáklá houba. Raději měl zůstat v Albany. Tam bylo sice stejné vlhko i hmyz, ale přesto o něco chladněji, a navíc se město nacházelo v blízkosti temných lesů Adirondackého pohoří.

Přesto své uspěchané cesty do Wilmingtonu nelitoval. Willie byl zajištěn – a to bylo hlavní. A Willieho sestra Brianna – na chvíli zavřel oči a zastavil se. Připomněl si tu naprostou dokonalost doprovázenou bolestí v srdci i pocity, které jej přepadly, když je odpoledne spatřil při jejich jediném setkání v životě. Téměř nedýchal, když upíral zrak na dvě vysoké postavy s pohlednými, smělymi tvářemi, jež se sobě tolik podobaly. A oba se rovněž nemálo podobali muži, který stál bez hnutí Greyovi po boku a na rozdíl od něj z plných plic nasával čerstvý vzduch, jako by se bál, že už se nikdy nenadechne.

Grey se poškrábal na levém prsteníčku. Na to, že je prázdný, si zatím nezvykl. S Jamiem Fraserem udělali všechno pro to, aby své milované co nejlépe zabezpečili. A představa, že je spojuje tak silný smysl pro zodpovědnost, jej navzdory melancholickým pocitům potěšila.

Setká se ještě někdy s Briannou Fraserovou MacKenzieovou? Řekla mu, že ne, a zdála se při tom stejně sklíčená jako on.

„Bůh vám žehnej, dítě,“ zamumlal a zavrtěl hlavou, načež se obrátil k přístavu. Bude mu nesmírně chybět, ale stejně jako v případě Willieho přehlušovala jeho osobní ztrátu útěcha, že Brianna z Wilmingtonu brzy uteče do bezpečí.

Když vcházel na molo, bezděky se podíval do vody. Při pohledu na křivý, prázdný kůl úlevou zavzdychal. Její čin nechápal, ale jejího otce, potažmo bratra, znal dost dobře na to, aby v jejich modrých kočících očích ihned poznal tvrdohlavé přesvědčení. Obstaral jí proto malou loď, jak ho požádala, a se srdcem v krku čekal na molu, připravený v případě potřeby způsobit povyk. Její manžel ji mezitím vezl přímo ke svázanému pirátovi.

Viděl už umírat mnoho mužů, většinou neochotně, občas odevzdaně. Ale nikdy nikoho neviděl odcházet s tak vášnivým vděkem v očích. Grey znal Rogera MacKenzieho pouze letmo, ale přesto jej považoval za pozoruhodného muže. Nejen že vytrval v manželství s tak úchvatnou a nebezpečnou bytostí, on s ní dokonce i zplodil potomstvo.

Zavrtěl hlavou, otočil se a zamířil zpátky k hostinci. Germainovi může na dopis odpovědět klidně až za dva týdny – už když na něm spatřil Williamovo jméno, hbitě jej vyňal z diplomatické brašny. Za dva týdny mu bude moci popravdě napsat, že když byl dopis doručen, lord Ellesmere se bohužel nacházel kdesi mezi Severní Karolínou a New Yorkem, a tudíž jej nebylo možné informovat, že byl povolán do Anglie. Ačkoliv on (Grey) si je jistý, že až se Ellesmere za několik měsíců dozví o promeškané příležitosti připojit se k vojsku sira George, bude jí hluboce litovat. Taková smůla!

Začal si hvízdát pochod „Lillibulero“ a v dobré náladě se vydal k hostinci.

Cestou se zastavil v lokále, kde výčepní požádal, aby mu nahoru donesla láhev vína. Ta jej však informovala, že „ten džentlmen“ už si s sebou láhev vína nahoru vzal.

„I se dvěma skleničkami,“ dodala s úsměvem. „Nemyslím si tedy, že ho chce vypít sám.“

Greyovi připadalo, jako by mu po páteři přeběhla stonožka.

„Prosím o prominutí,“ odvětil, „ale říkáte jste, že mám v pokoji nějakého džentlmena?“

„Ano, pane,“ přitakala. „Představil se jako váš dávný přítel. Řekl mi i svoje jméno...“ Na chvíli svařila obočí a poté se jí tvář rozjasnila. „Bušemp nebo něco podobného. Takové francouzské,“ vysvětlovala. „A ten pán i jako Francouz vypadá. Dáte si i něco k jídlu, pane?“

„Ne, děkuji,“ odvětil a vydal se po schodišti nahoru. Rychle vzpomínal, zda v pokoji nenechal ležet něco, co neměl.

Francouz jménem Bušemp... Beauchamp. To jméno mu zazářilo před očima jako blesk. Uprostřed schodiště se zastavil a po chvíli se znovu pomalu rozešel.

To jistě ne... ale kdo jiný by to byl? Když před několika lety odešel z aktivní služby, započal diplomatický život jako agent anglické Černé komory, polotajné organizace pověřené zachycovat a luštit oficiální diplomatickou poštu i mnohem méně oficiální vzkazy, které putovaly mezi vládami evropských zemí. Každá vláda provozovala svou vlastní černou komoru a nebylo neobvyklé, že se mezi sebou členové jednotlivých komor znali. Nikdy se nepotkávali, ale znali své podpisy, iniciály i nepodepsané poznámky po stranách.

Beauchamp byl jedním z nejaktivnějších francouzských agentů. Grey se s jeho činností setkal hned několikrát, ačkoliv jeho vlastní dny v černé komoře byly dávno sečteny. Jestliže znal Beauchampa jménem, bylo rozumné se domnívat, že zná i on jeho – ačkoliv jejich neviditelná komunikace proběhla už před lety. Osobně se nikdy nesetkali, a aby se jejich první schůzka konala právě zde... sáhl si na tajnou kapsu v kabátu a šustivý zvuk papíru jej uklidnil.

Nad schody zaváhal, ale nemělo smysl se plížit; zjevně byl očekáván. Pevným krokem proto přešel chodbu a otočil bílým knoflíkem u dveří. Hladký porcelán jej příjemně chladil na prstech.

Zaplavila ho vlna horka a Grey automaticky zalapal po dechu. Byl rád, neboť díky tomu alespoň potlačil nadávky, jež mu vytanuly na rtech.

Muž usazený na jediné židli v místnosti byl podle vzhledu skutečně Francouz. Jeho dokonale střížený oblek zdobily vrstvy sněhových krajek na límci a manžetách a boty doplňovala spona stejně stříbrná jako jeho vlasy na spáncích.

„Pane Beauchampe,“ pravil Grey a pomalu za sebou zavřel dveře. Provlhlé oblečení se mu lepilo na tělo a cítil, jak mu na spáncích buší tep srdce. „Mám takový dojem, že mě nevidíte zrovna rád.“

Perseverance Wainwright se nepatrně usmál.

„Přímo naopak, Johne,“ odvětil.

* * *

Grey se kousl do jazyka, aby z něj nevypadlo něco nerozvážného. I když do této kategorie spadalo v podstatě všechno kromě přání dobrého večera, pomyslel si.

„Dobrý večer,“ řekl nahlas. Tázavě zvedl obočí. „Monsieur Beauchamp?“

„Ano.“ Percy se chystal vstát, ale Grey mu pokynul, ať se neobtěžuje. Otočil se pro židli v naději, že se dá za těch několik vteřin dohromady. Když zjistil, že pár vteřin stačit nebude, přešel k oknu, aby je otevřel, a chvíli do plic nasával dusný, vlhký vzduch. Poté se otočil a posadil se.

„Jak k tomu došlo?“ zeptal se s předstíranou ledabylostí. „Mám na mysli toho Beauchampa. Nebo je to pouze pseudonym?“

„To ne.“ Percy vytáhl krajkový kapesníček a elegantně si otřel pot z koutů – které se mu začaly zvětšovat, jak si Grey všiml. „Oženil jsem se s jednou ze sester barona Amandinea. Rodinné jméno je Beauchamp, a tak jsem ho přijal. Tento vztah mi otevřel dveře do jistých politických kruhů, díky čemuž...“ Pokrčil rameno a gestem ruky naznačil, že má na mysli svou kariéru v černé komoře... a nepochybně i jinde, pomyslel si Grey zasmušile.

„Blahopřeji ti k manželství,“ poznamenal Grey a ani se neobtěžoval skrýt ironii v hlase. „A s kým vlastně sdílíš lože? S baronem, nebo jeho sestrou?“

Percy se zatvářil pobaveně.

„Příležitostně s oběma.“

„Najednou?“

Usmál se ještě víc. Grey si všiml, že má stále zdravý chrup, ačkoliv poněkud zbarvený vínem.

„Příležitostně. Ačkoliv Cecile – moje žena – upřednostňuje společnost své sestřence Lucianne. Já raději trávím čas se zahradnickým pomocníkem. Půvabný muž jménem Emile. Připomíná mi tě... když jsi byl mladší. Štíhlý, plavovlasý, svalnatý a brutální.“

Grey musel ke své nelibosti potlačit smích.

„Zní to neuvěřitelně francouzsky,“ řekl místo toho suše. „Ale tobě to jistě vyhovuje. Co tedy chceš?“

„Spíš je otázkou, co chceš ty.“ Percy se vína ještě ani nedotkl. Zvedl láhev a opatrně nalil červenou tekutinu do skleniček. „Nebo bych měl raději říct – co chce Anglie.“ S úsměvem podal skleničku Greyovi. „Protože tvoje zájmy lze jen těžko oddělit od zájmů tvé země, že je to tak? Musím přiznat, že jsi na mě vždycy působil spíš jako Angličan, John.“

Grey by mu nejraději užívání svého křestního jména zakázal, ale tím by jen oživil vzpomínku na jejich intimní prožitky – což samozřejmě Percy zamýšlel. Rozhodl se to ignorovat a usrkl si kvalitního vína. Přemýšlel, zda ho sám zaplatil, a pokud ano, z čeho.

„Co chce Anglie,“ opakoval skepticky. „A co bys řekl, že chce Anglie?“

Percy si lokl vína, a než polkl, chvíli si doušek labužnický převaloval na jazyku.

„To skutečně není žádné tajemství, drahoušku.“

Grey si povzdychl a podíval se přímo na něj.

„Viděl jsi ‚Deklaraci nezávislosti‘ vydanou takzvaným kontinentálním kongresem?“ zeptal se Percy. Otočil se a z kožené brašny, jež visela na židli, vytáhl složený papír. Podal jej Greyovi.

Ten ve skutečnosti zmiňovaný dokument neviděl, ačkoliv o něm dosti slyšel. Vytiskli jej před pouhými dvěma týdny ve

Filadelfii a kopie se následně rozletěly po koloniích jako semínka ve větru. Grey nakrčil čelo, papír rozložil a rychle jej přelétl pohledem.

„Král je tyran?“ četl a nad nehorázností jedné z extrémnějších formulací se napůl rozesmál. Znovu papír složil a hodil jej na stůl.

„Pokud já jsem Anglie, předpokládám, že ty v tomto rozhovoru ztělesňuješ Francii.“

„Hájím tam jisté zájmy,“ odpověděl Percy mírně. „A rovněž v Kanadě.“

Při těch slovech Grey zpozorněl. V Kanadě bojoval s generálem Wolfem a dobře věděl, že zatímco Francouzi přišli ve válce o značnou část severoamerického majetku, zuřivě se opevnili v severních oblastech od Ohio Valley až po Quebec. Bylo to dost blízko na to, aby nyní působili problémy? O tom pochyboval, avšak od Francouzů se dalo čekat cokoliv. Stejně jako od Percyho.

„Anglie chce tomuhle nesmyslu zjevně učinit přítrž.“ Mávl svou dlouhou, vyhublou rukou směrem k papíru. „Takzvaná kontinentální armáda se spokojuje s muži, kterým chybí zkušenosti a jsou ve střetu zájmů. Co kdybych ti poskytl informaci, díky níž bys mohl... separovat jednoho z Washingtonových nejvyšších úředníků od svých věrných?“

„A co když ano?“ odvětil Grey a ani se neobtěžoval zakrývat skeptický tón. „Co by z toho Francie měla? Potažmo ty, neboť mám podezření, že nejde o zcela identické zájmy.“

„Vidím, že čas tvůj přirozený cynismus neotupil, Johne. Je to jedna z tvých méně přitažlivých vlastností. Nevím, jestli jsem ti to někdy řekl.“

Grey mírně vykulil oči a Percy si povzdychl.

„Území,“ poznamenal. „Severozápadní teritorium. Chceme ho zpátky.“

Grey se zmohl na krátký smích.

„To se vsadím.“ Zmiňované teritorium, širokou oblast vedoucí na severozápad od údolí řeky Ohio, věnovala Velké Británii Francie na konci francouzsko-indiánské války. Británie však

oblast neobsadila. Původní obyvatelé ji bránili se zbraněmi v ruce a nahrávalo jim i vzájemné obchodování. Osadníci z toho radost neměli. Grey se s původními obyvateli setkal a dospěl k názoru, že je pozice britské vlády jak rozumná, tak čestná.

„Francouzské obchodníky pojí s místními domorodci pouto. Tebe však nikoliv.“

„A mezi... zájmy... které reprezentuješ, patří i kožešináři?“

Percy se otevřeně usmál.

„Největší zájem to není, ale zčásti ano.“

Grey se neobtěžoval ptát, proč Percy oslovil právě jeho – zdánlivě vysloužilého diplomata bez zjevného vlivu. Z doby, kdy se osobně scházeli, Percy dobře věděl, jakou má Greyova rodina moc a kontakty. A „monsieur Beauchamp“ znal jeho momentální osobní vztahy i díky informacím, jež zásobovaly evropskou černou komoru. Grey samozřejmě jednat nemohl. Mohl však nabídku v tichosti předložit někomu, kdo takový vliv má.

Měl pocit, jako by mu ostražitostí vstaly všechny chlupy na těle – jako hmyzí tykadla číhající na nebezpečí.

„Pochopitelně bychom žádali víc než jen návrh,“ pronesl s ledovým klidem. „Například jméno pověřeného úředníka.“

„To v tuto chvíli není na mně. Ale jakmile se zahájí vyjednávání...“

Grey už v duchu promýšlel, komu návrh představí. Siru Georgi Germainovi jistě ne. Snad lordu Northovi? Ale to mohlo počkat.

„A tvé osobní zájmy?“ zeptal se přísně. Znal Percyho Wainwrighta příliš dobře, aby věděl, že bude z návrhu těžit i on osobně.

„Ach ano.“ Percy si usrkl vína, poté skleničku odložil a pronikavě se zahleděl na Greye. „Mé zájmy jsou prosté. Jsem pověřen najít jistého muže. Znáš skotského džentlmena jménem James Fraser?“

Grey cítil, jak mu nožička sklenky praskla v ruce. Nepřestával ji však držet a opatrně se napil vína, přičemž děkoval Bohu, že se před Percym o Jamiem Fraserovi nikdy nezminil. Také byl rád, že Fraser to odpoledne z Wilmingtonu odjel.

„Ne,“ odvětil s klidem. „Co od toho pana Fräsera chceš?“

Percy s úsměvem pokrčil rameny.

„Jen mu položit pár otázek.“

Grey cítil, jak se mu v dlani hromadí krev. Opatrně držel prasklou skleničku a zbytek vína dopil. Percy v tichosti popíjel s ním.

„Vím, že jsi přišel o ženu. Upřímnou soustrast,“ pronesl Percy tiše. „Vím, že byla...“

„Nevíš nic,“ zarazil ho Grey hrubě. Naklonil se a odložil rozbitou skleničku na stůl. Baňka se zběsile roztočila dokola a usazenina sklo zabarvila. „Vůbec nic. O mojí ženě ani o mně.“

Percy po francouzsku zvedl ramena. *Jak myslíš*, naznačoval. Avšak jeho oči – stále překrásné, tmavé a jemné, k čertu s ním – na Greyovi spočinuly s upřímným soucitem.

Grey vzdychl. Skutečně byl upřímný. Percymu se nedalo věřit, a to nikdy, ale jeho činy se daly přičítat slabosti, nikoliv zlomyslnosti ani nedostatku citu.

„Co tedy chceš?“ opakoval.

„Tvůj syn...“ spustil Percy a Grey se k němu náhle otočil. Popadl Percyho za rameno tak tvrdě, až ztuhl a zalapal po dechu. Grey se sklonil a podíval se Wainwrightovi – totiž *Beauchampovi* – zblízka do tváře, až na lících ucítil jeho dech i kolínskou. Umazal Wainwrightovi kabát krví.

„Když jsem tě viděl naposledy,“ procedil Grey téměř neslyšně, „chyběl jen kousíček, abych ti hlavou prohnal kulku. Nedávej mi důvod, abych toho litoval.“

Pustil jej a napřímil se.

„Drž se od mého syna dál. I ode mě. A jestli si chceš nechat poradit... vrať se do Francie. Rychle.“

Otočil se na podpatku, vyšel z místnosti a rázně za sebou zabouchl dveře. Teprve na ulici si uvědomil, že Percyho zabouchl ve svém vlastním pokoji.

„K čertu,“ zamumlal a vyrazil se četaře Cuttera zeptat, zda u něj může přespat. Ráno zajistí, aby Fraserovi i William odjeli v bezpečí z Wilmingtonu pryč.

2

A NĚKDY NEJSOU

LALLYBROCH, KRAJ INVERNESS, SKOTSKO
ZÁŘÍ 1980

„Jsmo naživu,“ opakovala Brianna MacKenzieová roztřeseným hlasem. Podívala se na Rogera a oběma rukama si papír tiskla k hrudi. Po tvářích jí kanuly slzy, ale modré oči jí užasle svítily. „Naživu!“

„Ukaž mi to.“ Srdce mu v prsou bušilo tak silně, že se sotva slyšel. Natáhl ruku a ona mu papír zdráhavě předala, načež se k němu přitiskla. Zatímco četl, držela se ho za paži a nemohla z prastarého kusu papíru spustit oči.

Byl to ručně vyrobený papír s viditelnými částčkami listů a květin a jeho hrubý povrch byl příjemný na dotek. Věkem zežloutl, ale stále se nevzdával. Bree ho sama vyrobila – před více než dvěma sty lety.

Roger si všiml, že se mu chvějí ruce. Papír se třásl a inkoust již tolik vybledl, že rozmáchlý rukopis téměř nešlo přečíst.

31. prosince 1776

*Má drahá dcero,
pokud se Ti tenhle dopis dostane do rukou, věz, že jsme naživu...*

Oči se mu zamlžily a hřbetem ruky si je otřel, ačkoliv si říkal, že na tom stejně nesejde. Teď už Jamie Fraser se svou ženou Claire po smrti jistě jsou. Přesto mu však těch několik slov udělalo takovou radost, jako by je viděl celé rozesmáté přímo před sebou.

A skutečně se jednalo o oba, jak brzy zjistil. Dopis sice začínal Jamieho rukopisem – jeho hlasem –, na druhé straně jej však vystřídal Clairino úhledné skloněné písmo.

Víc už toho ruka tvého otce nezvládne. A bude to zatraceně dlouhé vyprávění. Celý den sekal dříví a skoro nemůže rozevřít prsty, přesto však trval na tom, aby ti napsal on sám, že jsme – zatím – neshořeli na prach. Ačkoliv se tak může stát každým okamžikem. Tisní se nás tu ve staré chalupě čtrnáct a při psaní tohoto dopisu už sedím víceméně v ohni. Stará babička MacLeodová odpočívá na slavníku u mých nohou, takže kdyby se zdálo, že umírá, můžu jí do hrdla rychle nalít další whisky.

„Můj Bože, já ji slyším,“ pravil užasle.

„Já taky.“ Bree stále ještě tekly slzy, ale byly to slzy štěstí. Se smíchem si je otřela. „Čti dál. Co dělají v naší chalupě? Co se stalo s hlavním domem?“

Roger přešel prstem po stránce, aby našel místo, kde skončil, a pokračoval ve čtení.

„Prokrista!“ řekl.

Vzpomínáte si na toho idiota Donnera?

Při té zmínce mu na ruce vyskočila husí kůže. Cestovatel čásem Donner. A jeden z nejneschopnějších lidí, jaké kdy poznal – ovšem stejně tak i nebezpečný.

Předčil sám sebe. Dal dohromady partu neotesanců z Brownsvillu a přesvědčil je, aby se nás pokusili okrást o drahokamy. Myslel si, že je máme u sebe, ale to jsme samozřejmě neměli.

Neměli – protože on, Brianna, Jemmy a Amanda využili hromádku zbylých kamínků k bezpečnému průchodu přes kameny.

Drželi nás jako rukojmí a rozházeli celý dům, pitomci jedni. A mimo jiné rozbili i láhev s éterem v mé ordinaci. Všichni jsme se málem na místě otrávilí výparý...

V rychlosti přečetl zbytek dopisu. Brianna mu koukala přes rameno a občas polekaně vykřikla. Když dočetl, papír odložil a s rozechvělými útroby se k ní obrátil.

„Takže za to můžeš ty,“ prohlásil, ačkoliv věděl, že by měl raději mlčet. Nedokázal si však pomoci a smíchy chrochtal. „Ty s těmi svými zpropadenými zápalkami. Dům jsi podpálila ty!“

Její obličej prozrazoval úporný zápas. Střídala se v něm hrůza, pobouření... a ano, i hysterické veselí, jež s ním sdílela.

„To není pravda! Byl to mamčin éter. Výbuch mohla způsobit jakákoliv jiskra...“

„Ale nebyla to jakákoliv jiskra,“ vysvětloval Roger. „Tvůj bratranec Ian zapálil jednu z tvých zápalek.“

„Takže to tedy zavínil Ian!“

„Ne, zavínila jsi to ty se svou matkou. Vy vědkyně,“ zavrtěl Roger hlavou. „Osmnácté století může být rádo, že to s vámi přežilo.“

Mírně se zakabonila.

„Nebýt toho prevíta Donnera, nic z toho by se nestalo!“

„To je pravda,“ uznal Roger. „Ale i on byl potíživista z budoucnosti, ne? Ačkoliv uznávám, že ani žena, ani kdovíjaký vědec.“

„Hm.“ Zvedla dopis. Zacházela s ním jemně, ale nemohla si pomoci, aby přestala mnout stránky mezi prsty. „On však osmnácté století nepřežil, že?“ Klopila oči k zemi a víčka měla stále ještě červená.

„Snad ti ho není líto!“ bouřil se Roger nevěřičně.

Zavrtěla hlavou, ale nepřestávala přejíždět prsty po tlustém, hebkém listu.

„Jeho tolik ne. Spíš... představa, že někdo zemře zrovna takhle. Myslím o samotě. Tak daleko od domova.“

Ne, na Donnera v tu chvíli nemyslela. Objal ji a opřel si hlavu o tu její. Voněla šampónem značky Prell a čerstvým zelím;

nejspíš se byla podívat na záhoně. Slova na papíře vybledla a roz-pila se, stále však byla jasně čitelná – psala je lékařka.

„Ona není sama,“ zašeptal a ukazováčkem přešel po poznámce na konci dopisu, znovu napsané Jamieho rozlezlým rukopisem. „Ani jeden z nich. A ať už mají střechu nad hlavou, nebo ne... oba jsou doma.“

* * *

Odložila jsem dopis. Času na něj ještě bude dost, pomyslela jsem si. Posledních několik dní jsem na něm pracovala, kdykoliv čas dovolil. Tedy ne že bych se musela bát, že propásnu listonoše. Pousmála jsem se, pečlivě papíry složila a bezpečně schovala do brašny. Otřela jsem brk a odložila jej stranou. Protáhla jsem si rozbolavělé prsty a vychutnávala si sladký pocit propojení, jež mi psaní poskytovalo. Psalo se mi mnohem snadněji než Jamie-mu, ale tělo a krev má své limity a za sebou jsem měla velmi dlouhý den.

Podívala jsem se na slavník vedle ohně, jak jsem to dělávala každých několik minut, ale stále byla potichu. Slyšela jsem její dech. Sípavé zurčení se ozývalo v intervalech tak dlouhých, že jsem pokaždé už myslela na nejhorší. Avšak nezemřela a podle mých odhadů to mělo ještě chvíli trvat. Doufala jsem však, že se tak stane, než mi dojde omezená zásoba opia.

Nevěděla jsem, kolik je jí let. Vypadala asi tak na sto, ale klidně mohla být i mladší než já. Její dva vnuci, chlapci v pubertě, jí za mnou přivedli o dva dny dříve. Byli na cestě z hor, chystali se babičku odvést za příbuznými v Cross Creeku a následně se ve Wilmingtonu přidat k vojsku. Avšak podle jejich slov babička „nějak sešla“ a někdo jim poradil, že na nedalekém hřebeni žije čarodějnice. A tak ji přivedli za mnou.

Babička MacLeodová – její jméno jsem neznala, neboť chlapce nenapadlo mi je sdělit a sama byla na představování příliš zesláblá – byla téměř s jistotou v posledním stadiu rakoviny. Byla vyzáblá, i v bezvědomí se jí v obličejí zračila bolest a o těžké chorobě svědčila i našedlá pleť.

Oheň dohořival. Měla jsem jej prohrábnout a přidat další pole-
no z borovice, ale Jamie si stále opíral hlavu o mé koleno. Doká-
zala bych se natáhnout k hromadě dříví, aniž bych jej vzbudila?
Zlehka jsem se mu opřela o rameno, natáhla se a prsty dosáhla
na konec malého polínka. Jemně jsem s ním zakvedlala, aby se
uvolnilo, zakousla se do spodního rtu a nahnula se, abych jím
prohrábla oheň. Z červenočerných uhlíků se okamžitě zvedl ob-
lak jisker.

Jamie se mi pohnul pod rukou a cosi nesrozumitelně zadr-
molil, ale když jsem vhodila polínko do ohně a znovu se opřela,
zavzdychal, uvelebil se a znovu usnul.

Podívala jsem se ke dveřím, zaposlouchala se, ale neslyšela
nic než šustění stromů ve větru. Samozřejmě, pomyslela jsem si.
Nic jsem ani slyšet nemohla, když jsem čekala na mladého Iana.

Střídavě s Jamiem drželi hlídku a schovávali se mezi stromy
nad spálenými troskami hlavního domu. Ian už byl venku přes
dvě hodiny a blížil se čas, aby se vrátil na jídlo a střídání stráží.

„Někdo se pokusil zabít bílou prasnici,“ oznámil u snídaně
o tři dny dříve. Tvářil se otupěle.

„Cože?“ Podala jsem mu misku ovesné kaše vylepšené oříš-
kem rozpouštějícího se másla a lžící medu. Sudy s medem a vče-
lí plástve byly naštěstí v době požáru uloženy v chladárně. „Víš
to jistě?“

Přikývl, vzal si misku a labužnický si přivoněl.

„Ano. Má na boku šrám. Rána není hluboká a hojí se, tetičko,“
dodal a kývl mým směrem. Očividně vycítil, že považuji zdraví
naší prasnice za stejně důležité jako zdraví kteréhokoliv jiného
obyvatele Hřebene.

„Ano? To je dobře,“ odvětila jsem, ačkoliv kdyby se jí rána
nehojila, mnoho bych nezmohla. Zvládala jsem ošetřovat koně,
krávy, kozy, lasice, a dokonce i pobíhající slípky, ale tohle kon-
krétní prase si muselo pomoci samo.

Amy Higginsová se při zmínce o prasnici pokřižovala.

„Nejspíš to byl medvěd,“ přemýšlela. „Nic jiného by si na ni
netroufalo. Aidane, poslouchej, co pan Ian říká! Netoulej se daleko
a dávej venku pozor na svého bratra.“

„Medvědi v zimě spí, mámo,“ prohodil Aidan nepřítomně. Pozornost upíral na novou káču, kterou mu vyřezal Bobby, jeho nový otčím, a kterou se zatím nenaučil pořádně roztočit. Zašilhal na ni, pečlivě ji postavil na stůl, chvíli provázek přidržoval a potom škulbl. Káča vystřelila přes stůl, hlasitě se odrazila od džbánu s medem a rychle zamířila k mléku.

Ian natáhl ruku a v poslední vteřině káču chytil. Dožvýkal chleba a pokynul Aidanovi, ať mu provázek podá. Natočil jej na káču a zkušeným pohybem zápěstí káču roztočil přímo uprostřed stolu. Aidan ji s otevřenou pusou sledoval, a když se skutálela ze stolu, sehnul se pro ni.

„Ne, zvíře to nebylo,“ poznamenal Ian, když se mu konečně podařilo polknout. „Byla to čistá řezná rána. Někdo po ní šel s nožem nebo mečem.“

Jamie zvedl zrak ze spálené topinky, kterou si zrovna prohlížel.

„Našel jsi jeho tělo?“

Ian se krátce usmál, ale zavrtěl hlavou.

„Ne. Jestli ho zabila, rovnou ho i snědla. A žádné zbytky jsem nenašel.“

„Prasata za sebou nechávají binec,“ pravil Jamie. Opatrně si ukousl sežehnuté topinky, zašklebil se, ale přesto ji snědl.

„Myslíte, že to byl indián?“ optal se Bobby. Malý Orrie se Bobbymu snažil seskočit z klína. Jeho nový nevlastní otec jej poslušně postavil na jeho oblíbené místo pod stolem.

Jamie s Ianem si vyměnili pohledy a já jsem cítila, jak mi vstávají chlupy za krkem.

„Ne,“ odpověděl Ian. „Zdejší Čerokiové ji dobře znají a nedotkli by se jí ani dlouhým klackem. Podle nich je to totiž démon, víte?“

„A kočovní indiáni ze severu by zaútočili šípy a tomahavky,“ doplnil jej Jamie.

„Víte jistě, že to nebyla puma?“ otázala se Amy váhavě. „Ty přece loví i v zimě, ne?“

„To ano,“ připustil Jamie. „Včera jsem viděl u Zeleného pramene stopy. Slyšíte mě tam dole?“ Sehnul se pod stůl a promluvil na chlapce. „Dávejte pozor, ano?“

„Ale ne,“ dodal, když se narovnal. „Ian, myslím, pozná rozdíl mezi stopou po drápech a řeznou ránou.“ Usmál se na Iana a ten zdvořile neobrátil oči v sloup, jak zamýšlel. Pouze přikývl a pochybovačně si prohlížel ošatku s topinkami.

Nikdo nepoukázal na to, že mohl bílou prasnici zkoušet ulovit kdokoliv z Hřebene či Brownsvillu. Místní presbyteriáni by se s Čerokií na žádné duchovní otázky neshodli; s tím, že má prase démonickou povahu, by však bezesporu souhlasili.

Já osobně jsem jejich tvrzení nevyvracela. To stvoření vyvázlo dokonce i z požáru v hlavním domě bez jediného šrámu. Vynořilo se ze svého pelechu pod základy domu zasypanými ohořelým dřevem a doprovázel je poslední vrh dospívajících selat.

„Moby Dick!“ pronesla jsem nahlas, vedená náhlou inspirací.

Rollo zvedl hlavu, polekaně zabafal a upřel na mě své žluté oči. Potom zavzdychal a znovu si ji položil.

„Jaký Dick?“ pronesl Jamie ospale. Narovnal se, protáhl a promnul si tváře, načež na mě zamrkal.

„Zrovna jsem si uvědomila, co mi ta svině připomíná,“ vysvětlovala jsem. „Jeden dlouhý příběh. O velrybě. Zítra ti ho budu vyprávět.“

„Pokud se zítřka dožiju,“ odpověděl a zívł tak široce, až si málem vyhodil čelist. „Kde je whisky? Nebo ji ještě potřebuješ pro tu nebožačku?“ Kývl na babičku MacLeodovou přikrytou dekou.

„Zatím ne. Tumáš.“ Sklonila jsem se a zapátrala v košíku pod židli, z něhož jsem vytáhla zazátkovanou láhev.

Vytáhl zátku a napil se. Postupně se mu do tváři vracela barva. Celé dny trávil lovem a štípáním dříví a půlku noci číhal v mrazivém lese. Známky únavy už začínaly být vidět i na věčně bdělém Jamiem.

„Jak dlouho ještě budete chodit?“ otázala jsem se tiše, abych nezbudila Higginsovy – Bobbyho, Amy, dva malé chlapce a Amyiny dvě švagrové z prvního manželství, které přijely na svatbu, jež se konala o pár dní dříve. Doprovázelo je pět dětí ve věku do deseti let, které zrovna spaly v malé ložnici. Poté, co MacLeodovi chlupci odešli na kutě, se přeplněná chalupa trochu uvolnila. Stále jsme však zbývali já, Jamie, Ian, Ianův pes Rollo

a stará paní spící na podlaze hlavní síně. Podél stěn navíc ležel nahromaděný majetek, který se nám podařilo zachránit před požárem, a občas jsem proto pocítila příval klaustrofobie. Nebylo divu, že Jamie s Ianem hlídali v lese. Nejenže byli přesvědčeni, že venku něco číhá, ale zároveň se na hlídce nadýchali čerstvého vzduchu.

„Dlouho už ne,“ ujistil mě a lokl si whisky tak mocně, až se otrásl. „Jestli dneska nic nenajdeme, tak...“ Zmlkl a prudce otočil hlavu ke dveřím.

Nic jsem neslyšela, ale zachytila jsem pohyb petlice. O chvíli později do chalupy zavanul mrazivý vítr, a tak jsem si schovala otupělé prsty pod sukni. Z ohniště se zvedla sprška jisker.

Rychle jsem popadla hadr a uhasila je, než stihly babičce MacLeodové podpálit kšticí. Než jsem oheň zkrotila, Jamie si za opasek zasunul pistoli, brašnu se střelivem a roh se střelným prachem a tiše se u dveří domlouval s Ianem. Tomu se tváře červenaly mrazem a zjevně ho něco rozrušilo. Rollo Ianovi očichával nohy a radostí z ledového dobrodružství vrtěl ocasem.

„Ty tu raději zůstaň, *a cù*,“ pověděl mu Ian a studenými prsty ho podrbal za uchem. „*Sheas*.“

Rollo zklamaně zavrčel a snažil se proklouznout kolem Iana, ale ten ho nekompromisně zadržel nohou. Jamie se otočil, rameno si upravil kabát, sehnul se a narychlo mě políbil.

„Zajisti dveře, *a nighean*,“ zašeptal. „A neotvírej nikomu kromě mě a Iana.“

„Co...“ spustila jsem, ale už byli pryč.

* * *

Noc byla chladná a jasná. Jamie se zhluboka nadechl a zachvěl. Nechal do sebe vstoupit zimu, zbavit ho tepla jeho ženy i vůně jeho krbu. V plicích se mu srážely ostré ledové krystalky. Otáčel hlavou ze strany na stranu a nasával noční pachy jako vlk. Vanul slabý vítr, ale putoval z východu a nesl s sebou hořký zápach popela z trosk hlavního domu... se slabým nádechem čehosi, co mu připomínalo krev.

Podíval se na synovce, tázavě naklonil hlavu a Ian, černý obrys proti levandulové obloze, přikývl.

„Za tetiččinou zahradou leží mrtvé prase,“ prohlásil potichu.

„Skutečně? Snad nemyslíš bílou prasnici?“ Na chvíli ho ovládla zlá předtucha. Zapřemýšlel, zda by pro nebohé zvíře truchlil, či by spíš nad jeho kostmi zatančil. Ale ne. Ian zavrtěl hlavou, což spíše vycítil, než uviděl.

„Ne, o tu mazanou svini nejde. Tohle je mladé, možná z loňska. Někdo ho ulovil, ale uřízl si jen kousek kýty. A to málo, co si vzal, potom po kouskách rozházel po pěšině.“

Jamie se překvapeně rozhlédl.

„Cože?“

Ian pokrčil rameny.

„Je to tak. A ještě něco, strýčku. Někdo ho zabil a rozsekal sekerou.“

Ledové krystalky v jeho krvi ztuhly tak náhle, až se mu málem zastavilo srdce.

„Ježíši,“ ulevil si, ale spíše než šok ho zaskočilo to, co zdráhavě tušil už déle. „Takže je to on.“

„Ano.“ Věděli to oba, ačkoliv o tom ani jeden dosud nepromluvil. Bez porady se vzdálili od chalupy hlouběji do lesa.

„No dobře.“ Jamie se dlouze, zhluboka nadechl a zavzdychal. K obloze se vznesla bílá pára. Žil v domnění, že onen muž z Hřebene zmizel i se svým zlatem a manželkou, ale jistě to nevěděl. Arch Bug byl krví Grant. A klan Grantů si zakládal na pomstě.

Fraserovi z Glenhelmu chytili Arche Buga na svém území před nějakými padesáti lety a dali mu na vybranou: mohl přijít o oko, nebo o první dva prsty pravé ruky. Muž se smířil se zmrzačenou rukou a namísto luku, který již nedokázal ovládat, začal používat sekeru. V boji se s ní i přes pokročilý věk vyrovnal kterémukoliv Mohawkovi.

S čím se ovšem nikdy nevyrovnal, byla prohra Stuartovců a ztráta jakobitského zlata. To bylo příliš pozdě odesláno z Francie a zachráněno – či ukradeno, záleží na úhlu pohledu – Hectorem Cameronem, který si s sebou jednu třetinu přivezl do Severní

Karolíny. Zlato následně vdově po Cameronovi ukradl – či po právu uzmul – Arch Bug.

A stejně tak se Arch Bug nikdy nevyrovnal s Jamiem Frase-rem.

„Myslíš, že je to výhrůžka?“ zajímal se Ian. Vzdálili se od chalupy, ale drželi se mezi stromy a obcházelí velkou mýtinu, kde stál hlavní dům. Komín a polovina zdi pořád stály, ohořelé a bezútěšné uprostřed špinavého sněhu.

„Neřekl bych. Kdyby to myslel jako hrozbu, proč by tak dlouho čekal?“ Přesto v duchu děkoval, že je jeho dcera se svým miminkem v bezpečí. Znal i horší výhrůžky než mrtvé prase a věděl, že by s nimi Arch Bug dvakrát neotálel.

„Možná odešel,“ napadlo Iana. „Šel zabezpečit manželku a teprve teď se vrátil.“

Byla to rozumná domněnka. Jestli Arch Bug na světě něco miloval, byla to jeho žena Murdina, která mu stála po boku již přes padesát let.

„Možná,“ přitakal Jamie. *A přesto...* a přesto od té doby, co Bugovi odešli, ucítil nejednou v zádech cizí pohled. A v lese ho přepadalo ticho, které neměly na svědomí jenom stromy a kamení.

Nezeptal se, jestli Ian pátral po vračově stopě. Kdyby nějaká existovala, Ian by ji našel. Nesněžilo však již déle než týden a to málo, co na zemi zbylo, již udupali lidé, kteří tudy procházeli. Vzhlédl k nebi. Brzy mělo znovu začít sněžit.

Došel až k malému výstupku a dával pozor, aby na ledu neuklouzl. Sníh sice celý den tál, ale v noci voda opět zmrzla. Blyštivé rampouchy visely z okapů i větví stromů, za soumraku vyplňovaly les modrou září a za úsvitu připomínaly zlato a diamanty. Nyní postrádaly jakoukoliv barvu, a když se rukávem otřel o ledem pokryté větvičky keře, zacinkaly o sebe jako sklo. Zastavil se, skrčil se přes okraj výstupku a zahleděl se po mýtině pod ním.

Dobrá. Přesvědčení, že se Arch Bug nachází poblíž, spustilo řetězec napůl vědomých myšlenek, které mu nepřestávaly vířit hlavou.

„Jeho návrat může mít jen několik důvodů,“ vysvětloval Ianovi. „Buď mi přišel ublížit... nebo si vyzvednout zlato. Všechno zlato.“

Když se dozvěděl o Bugově zradě, poslal jej i s manželkou pryč a dal mu s sebou hroudu zlata. Půlka slitku měla postaršímu páru zajistit život ve skromných podmínkách až do smrti. Ale Arch Bug skromný nebyl. Kdysi býval nájemníkem klanu Grantů, a přestože svou hrdost po jistý čas skrýval, dlouho pod povrchem nezůstala.

Ian se na něj se zájmem podíval.

„Všechno,“ opakoval. „Myslíš si, že ho sem schoval? Ale někde, kam se člověk snadno nedostane, když jsi ho vyhnal.“

Jamie zvedl rameno a pozoroval mýtinu. Když už dům nestál, bylo vidět na strmou pěšinku za ním. Vedla k místu, kde měla jeho žena zahrádku opatřenou plotem proti srnkám. Některé plaňky ještě stály a černě se rýsovaly proti přerušované sněhové pokrývce. S Boží pomocí jí jednou založí novou zahradu.

„Jestli ti chtěl jenom ublížit, příležitost k tomu měl.“ Viděl odsud i na poražené prase na cestě, jehož temný obrys doplňovala široká kaluž krve.

Potlačil vzpomínku na Malvu Christieovou a přinutil se znovu uvažovat.

„Ano, schoval to sem,“ opakoval již sebejistěji. „Kdyby ho měl všechno, už by sem nepáchl. Takhle jen vyčkává a snaží se k němu znovu dostat. Ale v tajnosti to udělat nemůže... a tak se snaží nalézt jiný způsob.“

„Ano, ale jaký? Tohle...“ Ian kývl na beztvárovou hroudu na stezce. „Myslel jsem si, že to bude nějaká léčka nebo past, ale není. Díval jsem se.“

„Snad návnada?“ Pach krve cítil i on sám, natož kterýkoliv zvířecí predátor. Zachytil vedle prasete mihnutí a položil Ianovi ruku na paži.

Zvíře pokusně našláplo a potom vystřelilo vpřed, načež zmizelo za prasečím tělem.

„Liška,“ pravili oba muži naráz a tiše se zasmáli.

„V lese nad Zelenou studánkou žije puma,“ prohlásil Ian pochybovačně. „Včera jsem viděl její stopy. Chce ji sem snad nalákat v naději, že se na ni všichni vrhneme, a on si mezitím dojde pro zlato?“

Jamie se zamračil a podíval se k chalupě. Pravda, puma by muže vyhnala ven... ale ženy a děti nikoliv. A kde mohl v tak hustě obydleném prostoru zlato ukrýt? Očima spočinul na Brianině podlouhlé sušárně, jež stála kousek za chalupou. Od jejího odjezdu ji nikdo nevyužíval a Jamieho přepadla vlna nadšení. To by šlo... ale ne. Arch kradl zlato od Jocasty Cameronové kousek po kousku a tajně ho nosil na Hřeben. Svou loupež započal dávno před tím, než Brianna odjela. Ale možná...

Ian najednou ztuhl a Jamie ostře trhl hlavou, aby se podíval, co se děje. Nic neviděl, ale záhy uslyšel to samé co Ian. Hluboké prasečí zakvičení, šustění a zapraskání. Mezi ohořelými zbytky domu se něco pohnulo a objevilo se světlo.

„Proboha,“ řekl a chytil Iana za paži tak silně, až se synovec polekaně zajíkl. „Je pod hlavním domem!“

Bílá prasnice se vynořila z doupěte pod troskami jako obrovská, krémově zbarvená skvrna. Na místě se kymácela ze strany na stranu a nasávala pachy. Potom se dala do pohybu a na kopec vylezlo těžkopádné stvoření vyzářující hrozbu.

Jamie by se při pohledu na její ryzí krásu nejraději rozesmál.

Arch Bug si mazaně schovával zlato do základů velkého domu ve chvílích, kdy se prasnice vydala za povinnostmi. Nikoho by ani nenapadlo narušovat její teritorium. Byla to dokonalá strážkyně. Nepochybně se chystal zlato stejným způsobem i odstranit, až si zamane. Opatrně, jeden slitek po druhém.

Ale potom dům lehl popelem a klády základy zasypaly. Bez značného úsilí, které by ihned upoutalo pozornost, bylo zlato nedostupné. Teprve teď, když muži většinu trosek odklidili a roznesli saze a uhlíky po celé mýtině, bylo možné, aby se někdo dostal k ukrytému pokladu bez zpozorování.

Byla však zima, a ačkoliv se bílá prasnice neoddávala zimnímu spánku, po většinu dne se držela u doupěte. Vylézala, jen když si chtěla opatřit něco k snědku.

Když Ian uslyšel z pěšiny mlaskání a chroustání, znechuceně zahýkal.

„Prasata si nepotrpi na city,“ zamumlal Jamie. „Když je něco mrtvé, sežerou to.“

„Ano, ale vždyť je to nejspíš její potomek!“

„Čas od času některé ze svých mláďat sežere. Že je mrtvé, to ji jistě nezastaví.“

„Pst!“

Okamžitě ztichl a upřel zrak na zčernalé zbytky kdysi nejhezčího domu v oblasti. A skutečně, zpoza chladírny se vynořila černá postava a obezřetně se blížila po kluzké cestičce. Prase, které se zrovna oddávalo hrozivé hostině, muže zahaleného v tmavém kabátu a s pytlek v ruce ignorovalo.

* * *

Petlici jsem nezajistila ihned. Nejprve jsem na chvíli vyšla na čerstvý vzduch a Rolla zavřela v chalupě. Jamie s Ianem během chvilky zmizeli mezi stromy. Neklidně jsem se rozhlédla po mýtině a pohledem přejela po černém lese, ale nic jsem nezahlédla. Nikde žádný pohyb, a dokonce ani noční zvuk. Přemýšlela jsem, co asi Ian našel. Snad neznámé stopy? To by jeho naléhavost vysvětlovalo. Brzy mělo začít sněžit.

Měsíc nebyl vidět, ale obloha měla tmavě narůžovělou barvu a zem stále ještě zakrývaly ostrůvky starého sněhu. Výsledkem byla zvláštní, mléčná záře, v níž se předměty vznášely, jako by je někdo namaloval na sklo – kalné a bezrozměrné. Ohořelé trosky velkého domu stály na druhém konci mýtiny a z dálky připomínaly jen šmouhu. Vypadalo to, jako by je zatlačil obrovský palec umazaný od sazí. V těžkém vzduchu jsem cítila sních. Očekávaly jej i úpějíci borovice.

MacLeodovi chlapi přešli hory se svou babičkou a vysoké průsmyky bylo podle nich velice obtížné překonat. Další sněhová vánice by nás odřízla od světa až do března či dubna.

Vzpomněla jsem si na svou pacientku, naposledy se rozhlédla po pasece a položila ruku na petlici. Rollo kňučel a škrábal na

dveře. Bezohledně jsem kolenem strčila do dveří a ty se mu přimáčkly na tlamu.

„Zůstaň, pse,“ vyzvala jsem ho. „Neboj, brzy se ti vrátí.“ Nervózně kňoural, vrhal se dopředu, šťouchal mě do nohou a snažil se kolem mě proklouznout.

„Ne,“ trvala jsem na svém a odstrčila ho, abych mohla zajistit petlici. Když zapadla na své místo, otočila jsem se ke krbu a promnula si ruce. Rollo zaklonil hlavu a tiše, žalostně zavyl, až mi vstaly vlasy za krkem.

„Co je?“ polekala jsem se. „Ticho!“ Jedno z malých dětí se v ložnici probudilo a dalo se do pláče. Uslyšela jsem šustění peřin a matčino ospalé konejšení. Rychle jsem si klekla a popadla Rolla za čenich, než stihl zavýt znovu.

„Ššššš,“ okřikla jsem ho a podívala se, zda jsme nevzbudili babičku MacLeodovou. Ležela bez hnutí, se zavřenýma očima a voskovou tváří. Čekala jsem a automaticky počítala, kdy se jí hrudník znovu nepatrně zvedne.

... šest... sedm... „Do prkýnka,“ ulevila jsem si, když mi to došlo.

Rychle jsem se pokřižovala a po kolenou se přikodrcala až k ní. Bližší pohled mi však neprozradil nic, co bych už nevěděla. Jako žena skromná až do samotného konce počkala, až nebudu dávat pozor, a poté nepozorovaně zemřela.

Rollo chodil sem a tam. Už nevytl, ale byl neklidný. Jemně jsem ženě položila ruku na propadlou hrud'. Už jsem nepátrala po diagnóze ani léku. Jen... jen jsem se nezbytně ujišťovala o smrti ženy, jejíž křestní jméno jsem ani neznala.

„Tak... Bůh ochraňuj vaši duši, nebohá paní,“ pronesla jsem slabě a sedla si na paty. Snažila jsem se vymyslet co dál.

Podle skotské tradice se po smrti musí ihned otevřít dveře, aby mohla duše odejít. Pochybovačně jsem si přešla kloubem po rtech. Stihla duše rychle proklouznout, když jsem se vracela zvenku? Nejspíš ne.

Člověk by čekal, že v tak nehostinném podnebí, jaké ve Skotsku panuje, se od podobných zvyklostí upustí, ale věděla jsem, že to není ten případ. Déšť, sníh, plískanice, vítr... Skoti z Vysočiny

vždycky otevírali dveře a nechávali je dokořán celé hodiny. Jednak aby dali svobodu odcházející duši a zároveň aby se ujistili, že se duše ve dveřích neotočí a nezůstane v příbytku jako duch. Většina domků byla příliš malá na to, aby v nich byl vítán.

Malý Orrie se probudil. Slyšela jsem, jak si vesele propěvuje písničku složenou ze jména jeho nevlastního otce.

„Bóóóoby, bóóóoby, BÓÓÓby...“

Uslyšela jsem tiché ospalé uchechtnutí a Bobbyho drmolivou odpověď.

„Ty můj mrňousku. Potřebuješ na nočník, *acooshla?*“ Jeho gaelské oslovení – *a chuisle*, „krev mého srdce“ – mě pobavilo. Samotné slovo bylo legrační a s přízvukem Bobbyho Dorseta ještě dvojnásob. Rollo však nervózně zachrčel a já si vzpomněla, že mám práci.

Za pár hodin se měli Higginsovi a jejich tchán s tchyní probudit, a kdyby na podlaze spatřili mrtvolu, všechny by to rozrušilo a možná i urazilo. Představa, že jim u krbu leží mrtvá cizí žena, by je nejspíš pobouřila. Nebylo to dobré znamení do začátku nového manželství a roku. Její přítomnost rovněž nesmírně pobuřovala Rolla a představa, že za chvíli vzbudí všechny ostatní, zase rozrušovala mě.

„Dobrá,“ poznamenala jsem tiše. „Pojď, pse.“ Na háčku u dveří visel jako vždy koňský postroj, který bylo třeba zašít. Odmotala jsem uzdu a vyrobila provizorní vodítko, na něž jsem Rolla uvázala. Projevoval nadšení, že se mnou může jít ven, a když jsem otevřela dveře, vystřelil kupředu. Radost ho trochu opustila, když jsem ho narychlo uvázala k přilehlé spížárně, načež jsem se vrátila do chalupy pro tělo babičky MacLeodové.

Než jsem znovu vyšla, vzpomněla jsem si na Jamieho varování a pozorně se rozhlédla. Obklopovala mne však noc nehybná jako kostelní tma. Dokonce i stromy již utichly.

Nebohá žena nemohla vážit víc než sedmdesát liber. Klíční kosti jí trčely z kůže a prsty měla křehké jako suché větvičky. Sedmdesát liber mrtvé váhy jsem však stejně neuzvedla a musela jsem rozmotat deku, do níž jsem ji zabalila, abych si vyrobila

improvizovaná nosítka. Vytáhla jsem ji ven a mumlala si pro sebe omluvné modlitby.

Než jsem ji dovlekla do spižírny, navzdory zimě jsem celá zpocená funěla jako o závod.

„Aspoň měla vaše duše spoustu času na odchod,“ zadrmlila jsem a klekla si k tělu, abych je znovu pořádně zabalila. „A ve spižírně byste stejně určitě strašit nechtěla.“

Mezi pootevřenými víčky prosvítal proužek bělma, jako by se pokoušela naposledy rozhlédnout po světě – nebo možná pátrala po známé tváři.

„*Benedicite*,“ zašeptala jsem a jemně jí oči zavřela. Neubráníla jsem se myšlence, zda jednou nějaký cizinec udělá to samé pro mě. Šance byly značné. Pokud...

Jamie projevil zájem vrátit se do Skotska, přivést si tiskařský lis a vrátit se do boje. *Ovšem co kdybychom se už nevrátili*, ozval se tichý, zbabělý hlas v mé hlavě. Co kdybychom odjeli do Lallybrochu a už tam zůstali?

Ačkoliv představa, že bychom mohli žít v míru obklopení rodinou a poklidně zestárnout bez neustálé obavy z nepokojů, hladovění a násilí, byla lákavá, věděla jsem, že to není možné.

Nevěděla jsem, zda měl Thomas Wolfe pravdu, když tvrdil, že už se domů vrátit nelze. A ani se to nedozvím, pomyslela jsem si poněkud hořce, jelikož pro mě žádný domov, kam bych se vracela, neexistoval. Jamieho jsem však znala dobře. Nemazali jsme si med kolem pusy – ačkoliv Jamie k tomu měl trochu sklony –, nezapomínala jsem však na prostý fakt, že to je spořádaný člověk s právem na pořádnou práci. A nemyslela jsem těžkou dřinu kvůli obživě. Myslela jsem práci – a v tom je rozdíl.

Věděla jsem, že by rodina Jamieho přijala s nadšením – ačkoliv jsem pochybovala, že by stejně radostně přijali i mě, i když kněze, který by mě zbavil zlých duchů, by na mě nejspíš nezavolali. Jamie však již jednoduše zemanem Lallybrochu nebyl a už se jím stát neměl.

„... a na svém místě už se nikdy neobjeví,“ zamumlala jsem a otřela stařeně intimní partie vlhkým hadříkem. Vypadaly překvapivě svěže a pomyslela jsem si, že možná není tak stará, jak

vypadá. Žena několik dní nic nejedla a ani vysvobození v podobě smrti jí na vzhledu nepřidalo, usoudila jsem však, že si každý zaslouží pohřbít v čistotě.

Zastavila jsem se, neboť mě něco napadlo. Mohli jsme ji vůbec pohřbít? Nebo měla poklidně spočinout pod borůvkovým džemem a pytlíky sušených fazolí až do jara?

Upravila jsem jí oblečení a s otevřenou pusou vydechla, abych podle dechu odhadla venkovní teplotu. Čekalo nás teprve druhé větší sněžení a tuhé mrazy ještě neudeřily. Ty obvykle přicházely až v polovině či ke konci ledna. Pokud ještě půda nezamrzla, nejspíš by se pohřbít dala – za předpokladu, že budou muži ochotni odhrabat sněh.

Zatímco jsem připravovala tělo, Rollo rezignovaně ležel. Najednou však trhl hlavou a nastražil uši.

„Co je?“ polekala jsem se a otočila se na kolenou, abych viděla ze spížirny ven. „Co se děje?“

„Zajmeme ho hned?“ zamumlal Ian. Luk měl přehozený přes rameno, a když sklonil ruku, tiše mu spadl do dlaně.

„Ne. Ať si to nejdřív najde.“ Jamie mluvil pomalu. Snažil se rozhodnout, jak s mužem, který se před nimi tak náhle objevil, správně naložit.

Nezabijí ho. Sice jim on i jeho žena svou zradou přivodili dost trápení, ale jeho rodině ublížit nechtěli – alespoň původně. Byl Arch Bug vůbec od přírody zloděj? Ostatně Jamieho teta Jocasta neměla na zlato o nic větší právo než on. I když ani menší.

Povzdychl si a sáhl si na opasek, za nímž mu visela dýka a pistole. Přesto však nemohl dopustit, aby Bug se zlatem zmizel. Ani ho nemohl odvézt a nechat na svobodě, kde by jen dělal další potíže. Otázka, co s ním udělá, jakmile ho chytí... byla asi stejná jako uvažovat, jak naložit s hadem v pytli. Nezbývalo než ho polapit a starosti, jak s pytlím naložit, nechat na později. Třeba se z toho vyvrbí nějaký obchod...

Postava došla až k ohořelým základům a neohrabaně klopýtala mezi kameny a zčernalými zbytky klád. Tmavý plášť jí vlál v obračejícím se větru.

Najednou začalo tiše sněžit. Veliké, ospalé vločky jako by nepadaly, ale zničehonic se zjevovaly. Jedna se mu otřela o tvář a uvízla mu na řasách. Otřel si ji a kývl na Iana.

„Obejdi ho,“ hlesl. „Kdyby se dal na útěk, střel šípem těsně kolem něj, aby se zastavil. A buď opatrný, ano?“

„Ty buď opatrný,“ opáčil Ian šeptem. „Když se k němu dostaneš na dostřel, stejně tak ti může do hlavy zaseknout sekeru. A to tetičce Claire vysvětlovat nebudu.“

Jamie si odfrkl a odstrčil Iana pryč. Nabil si pistoli a pevným krokem se vydal mezi padajícími vločkami k troskám svého domu.

Kdysi viděl, jak Arch ze vzdálenosti dvaceti stop trefil sekerou krocana. A je pravda, že většina pistolí není o moc přesnější. Ale koneckonců se ho přece nechystal zastřelit. Tasil pistoli a pevně ji držel v ruce.

„Archi!“ zvolal. Postava k němu stála zády a skláněla se nad popelem. Když uslyšela své jméno, shrbeně ztuhla.

„Archi Bugu!“ zařval. „Vylez ven! Chci s tebou mluvit!“

Lump se prudce napřímil, otočil a padající sníh osvětlil náhlý záblesk. Ve stejnou chvíli Jamieho zasáhla jiskra do stehna a on zavrával.

Byl zaskočen. Nevěděl, že Arch Bug umí používat pistoli, a udivilo ho, že tak dobře míří levačkou.

Poklekl do sněhu na jedno koleno, ale zatímco sahal pro vlastní zbraň, uvědomil si dvě věci: tmavá postava na něj mířila i druhou pistolí – ovšem nikoliv levou rukou. Což znamenalo...

„Proboha! Iane!“ Ale Ian si jeho pádu i druhé pistole všiml také. Přes vítr a padající sníh Jamie neslyšel svist šípu. Objevil se jakoby kouzlem a uvízl postavě v zádech. Muž se narovnal, ztuhl a zhroutil se na hromadu. Než dopadl k zemi, snažil se odbelhat pryč a s každým krokem se pod ním podlamovala pravá noha.

„Bože, ne, Bože, ne,“ lamentoval a znělo to jako hlas někomu jinému.

Zasněženou noc prořízl další zoufalý hlas. Potom kolem něj proběhl Rollo – kdo ho pustil? – a mezi stromy zapraskaly větve. Kdesi poblíž si Ian psa zavolal, ale Jamie neměl čas se ohlížet.

Nedbale klopýtal přes zčernalé kameny, klouzal na čerstvé sněhové pokrývce a noha mu mrzla i hořela zároveň, ale na tom mu nesešlo. Ach Bože, prosím, ne...

Natáhl se k černé postavě a spadl na kolena vedle ní. Věděl to hned. Poznal to ve chvíli, kdy si všiml, že drží pistoli pravou rukou. Arch, kterému chyběly prsty, by pravou rukou vystřelil nedokázal. Ale proboha, ne...

Otočil ji a cítil, jak je její malé, těžké tělo zchromlé a nepodajné jako čerstvě zabitá srna. Odhrnul jí kápi a jemně, bezmocně položil ruku na měkký, kulatý obličej Murdiny Bugové. Dýchala mu do dlaně – snad –, ale v ruce ucítil i hrot šípu. Projel jí krkem, a když dýchala, bublalo to. Ruku měl mokrou a teplou.

„Arch?“ chroptěla. „Chci Arche.“ Načež zemřela.

3

ŽIVOT ZA ŽIVOT

Odvedla jsem Jamieho do spižírny. Byla v ní tma a zima, zvlášt pro člověka bez kalhot, ale nechtěla jsem riskovat, že se někdo z Higginsových vzbudí. Probůh, hlavně ne teď. Vystřelili by ze svého útočiště jako hejno vyplašených křepelek – a při představě, že bych s nimi měla jednat dříve, než bylo nezbytně nutné, jsem panikařila pro změnu já. Vysvětlování, které mě čekalo, bylo dost hrozné i za bílého dne. V noci jsem tomu čelit jednoduše nemohla.

Jelikož to jinak vyřešit nešlo, Jamie s Ianem položili paní Bugovou do spiže vedle babičky MacLeodové. Zastrčili ji pod nejspodnější polici a tvář jí zahalili kabátem. Nohy v okopaných, popraskaných botách a pruhovaných punčochách jí trčely ven. Najednou mi silně připomněla pohádkovou zlou čarodějnici ze Západu, a než ze mě stihlo vypadnout něco hysterického, přitiskla jsem si ruku na pusku.

Jamie ke mně otočil hlavu, ale hleděl kamsi do svého nitra. Jeho unavená tvář dávala ve světle svíčky v jeho ruce na odiv každou vrásku.

„Hm?“ prohodil.

„Ale nic,“ odpovětila jsem roztřeseným hlasem. „Vůbec nic. Sedni... sedni si.“ Postavila jsem stoličku a lékárníčku na zem, vzala si od něj svíčku a kyblík s horkou vodou a snažila se nemyslet na nic jiného než na práci, jež mě čekala. Žádné nohy. A proboha živého, žádný Arch Bug.

Jamie si přikryl ramena dekou, ale nohy měl bosé, a když jsem mu po nich přejela rukama, cítila jsem, jak mu vyskákala husí kůže. Spodek košile měl promáčený napůl zaschlou krví. Lepila se mu na nohu, ale když jsem ji z něj sloupila a druhou nohu mu odtáhla, nevydal ani hlásku.

Pohyboval se jako člověk, kterému se zdá zlý sen, ale svíčka přibližující se k jeho rozkroku ho probrala.

„Dávej na tu svíčku pozor, Anglánko, ano?“ varoval mě a ochranně si přikryl genitálie.

Když jsem zaregistrovala jeho obavy, vložila jsem mu svíčku do rukou, upozornila ho na odkapávající horký vosk a vrátila se k ošetřování rány.

Zranění krvácelo, ale nebylo velké. Namočila jsem utěrku do horké vody a dala se do práce. Kůži měl zmrzlou a zima zmírňovala i štiplavé pachy spížírní, přesto jsem ho stále cítila. Jeho obvyklé pižmo doplňovala krev a horečnatý pot.

Stehenním svalem se mu nahoru táhla hluboká, čtyři palce dlouhá rýha. Rána však byla čistá.

„Jako od Johna Waynea,“ poznamenala jsem ve snaze situaci zlehčit. Jamie se přestal soustředit na plamen svíce a pro změnu se zadíval na mě.

„Cože?“ prohlásil ochraptěle.

„Není to nic vážného,“ ujistila jsem ho. „Kulka tě jenom škrábla. Několik dní možná budeš kulhat, ale náš hrdina se dožije i dalších bojů.“ Kulka mu projela mezi nohama a hluboce mu zasáhla vnitřek stehna těsně u varlat a stehenní tepny. O palec doprava a na místě by padl. O jeden palec výš...

„Moc mi nepomáháš, Anglánko,“ poznamenal, ale oči mu rozsvítil náznak úsměvu.

„Ne,“ souhlasila jsem. „Ale aspoň trochu?“

„Trochu,“ přisvědčil a krátce mi sáhl na obličej. Ledová ruka se mu třásla. Horký vosk mu stekl po kloubech druhé ruky, ale zdálo se, že to necítí. Jemně jsem mu svíčku vzala a postavila na polici.

Cítila jsem, jak z něj ve vlnách vyzařují žal a výčitka, a snažila jsem se jeho pocity zmírnit. Kdybych uznala vážnost situace,

moc bych mu nepomohla. A možná jsem mu nemohla pomoci vůbec, alespoň jsem se však pokusila.

„Propána,“ poznamenal tak tiše, že jsem ho téměř neslyšela. „Proč jsem mu to zlato nenechal? Co je mi po tom?“ Neslyšně se praštil pěstí do kolene. „Bože, proč jsem mu to všechno nenechal?“

„Nevěděl jsi, kdo to je ani co má za lubem,“ přesvědčovala jsem ho stejně tichým hlasem a položila mu ruku na rameno. „Byla to nehoda.“ Svaly měl zaťaté a sevřené bolestí. I já jsem v krku cítila tvrdý uzel protestu a nesmíření: *ne, to nemůže být pravda, to se nemohlo stát!* Ale čekala mě práce. Co je nevyhnutelné, vyřeším později.

Přikryl si rukou tvář a pomalu kýval hlavou dopředu a dozadu. Když jsem mu ošetřovala a obvazovala ránu, nepromluvil – ani se nepohnul.

„Můžeš Ianovi nějak pomoci?“ zeptal se, když jsem skončila. Odtáhl ruku a podíval se na mě. Stoupla jsem si. Z jeho tváře číselo vyčerpané zoufalství, ale tvářil se klidně. „On...“ Polkl a pohlédl ke dveřím. „Je na tom zle, Anglanko.“

Podívala jsem se na whisky, kterou si přinesl. Měl jí čtvrt láhve. Jamie se podíval stejným směrem a zavrtěl hlavou.

„To nestačí.“

„Tak to vypij ty.“ Zavrtěl hlavou, ale vtiskla jsem mu láhev do rukou a obemkla mu kolem ní prsty.

„Je to rozkaz,“ uvedla jsem tiše, ale neoblomně. „Na šok.“ Bránil se. Chtěl mi láhev vrátit, ale chytla jsem ho ještě pevněji.

„Já vím,“ řekla jsem. „Jamie... já to vím. Ale nesmíš se tomu poddat. Teď ne.“

Chvilí se na mě díval, ale potom přikývl. Smířil se s tím, protože musel, a svaly na jeho ruce povolily. Prsty jsem měla ztuhlé, zmrzlé z vody a ledového vzduchu, ale přesto teplejší než ty jeho. Pevně jsem mu volnou dlaň sevřela oběma rukama.

„Abys věděl, to, že hrdina nikdy neumře, má svůj důvod,“ prohodila jsem a pokusila se o úsměv, ačkoliv mi vlastní tvář připadala ztuhlá a falešná. „Když dojde na nejhorší, někdo stejně musí rozhodnout, co dělat. Běž dovnitř a zahřej se.“ Vyhlédla

jsem do noci na levandulovou oblohu a vířící sních. „Já... najdu Iana.“

* * *

Kam jen mohl odejít? V tomhle počasí daleko ne. Soudě podle jeho stavu myslí, když s Jamiem přitáhli tělo paní Bugové, mohl jednoduše odejít do lesa bez ohledu na to, kam dojde nebo co se s ním stane. Ale měl s sebou psa. Ať už s ním cloumalo cokoliv, do zuřící vichřice by s sebou Rolla nebral.

A vichřice se skutečně blížila. Pomalu jsem se vyškrábala na kopec k hospodářským stavením a chránila si při tom lucernu pod pláštěm. Najednou mě napadlo, zda našel Arch Bug útočiště v chladírně, nebo udírně. A... ach Bože, věděl to vůbec? Na chvíli jsem zůstala stát na pěšině a na hlavu a ramena mi hustě dopadaly sněhové vločky.

Z nočních událostí jsem byla natolik v šoku, že mě ani nenapadlo přemýšlet, zda Arch Bug ví o smrti své ženy. Jamie říkal, že Arche volal hned ve chvíli, kdy svůj omyl zjistil – ale nikdo neodpověděl. Možná Arch vycítil lest a jednoduše uprchl. Předpokládal, že Jamie s Ianem by jeho ženě nikdy neublížili. V tom případě...

„Zatraceně,“ pronesla jsem zděšeně. Ale nic bych s tím nenadělala. Doufala jsem, že můžu pomoci alespoň Ianovi. Otréla jsem si tvář předloktím, zamrkala, aby mi z řas opadal sníh, a pomalu se vydala vpřed. Světlo z lucerny se ztrácelo ve víru padajícího sněhu. Kdybych natrefila na Arche... sevřela jsem prsty kolem držadla lucerny. Musela bych mu to oznámit, přivést ho do chalupy, ukázat mu ji... propána. Kdybych se vrátila i s Archem, dokázali by ho Jamie s Ianem zdržet na dost dlouho, abych paní Bugovou odtáhla ze spižírny a ukázala mu ji v poněkud úhlednějším stavu? Zatím jsem neměla čas vytáhnout jí z těla trčící šíp a trochu ji upravit. Zaryla jsem si nehty do dlaně a snažila se trochu vzpamatovat.

„Ježíši, hlavně ať ho nepotkám,“ prosila jsem neslyšně. „Prosím, ať ho nepotkám.“

V chladírně, udírně i boudě na obilí bylo prázdno – díkybohu – a v kurníku by se bez prozrazení nikdo schovat nemohl. Slepičky však mlčely a bouři prospávaly. Pohled na kurník mi náhle připomněl paní Bugovou – na to, jak drůbeží sypala zrní a prozpěvovala jí. Všechny měla pojmenované. Bylo mi jedno, jestli zrovna večeříme Isobeail, nebo Alasdairu. Ovšem skutečnost, že už je od sebe nikdy nikdo nerozezná ani se nebude radovat, že Elspeth vyseděla deset kuřat, mi v tu chvíli připadala nevysslovitelně srdcervoucí.

Iana jsem nakonec našla ve stodole, jak se choulí na slámě mezku Clarenceovi u nohou. Když jsem se u nich zjevila, zvíře zastříhalo ušima. V příslibu širší společnosti se zatetelilo blahem, zatímco kozy se hystericky rozmečely, neboť mě považovaly za vlka. Koně překvapeně házeli hlavami, frkali a řehtali. Rollo, který ležel na seně vedle svého pána, ostře zaštěkal, aby dal najevo, že se mu tolik kraválu nelíbí.

„Tady je to jako v Noemově arše,“ poznamenala jsem, oklepala si z kabátu sníh a pověsila lucernu na háček. „Chybí nám už jenom pár slonů. Kuš, Clarenci!“

Ian ke mně otočil obličej, ale z prázdného výrazu jsem vyčetla, že moje slova nevstřebal.

Dřepla jsem si vedle něj a pohládila ho po tváři. Byla chladná a porostlá čerstvým strništěm.

„Nebyla to tvoje vina,“ konejšila jsem ho mírně.

„Já vím,“ polkl. „Ale nevím, jak s tím budu moct žít.“ Nemluvil přehnaně dramaticky. Z jeho hlasu čišelo ryzí rozčarování. Rollo mu olízl ruku a Ian mu zabořil prsty do kožichu na krku, jako by u něj hledal podporu.

„Co můžu dělat, tetičko?“ Bezmocně se na mě podíval. „Vůbec nic, že ne? Nemůžu to vzít zpátky ani zvrátit. A přesto stále pátrám po způsobu, jak to odčinit. Jak to nějak napravit. Jenže ten... neexistuje.“

Posadila jsem se na seno vedle něj a objala ho kolem ramenou. Jeho hlavu jsem si přitiskla k té své. Nechal se, ačkoliv jsem z něj cítila vyčerpané záchvěvy a projížděl jím chladný zármutek.

„Zbožňoval jsem ji,“ řekl tak tiše, že jsem ho málem neslyšela. „Byla jako moje babička. A já...“

„I ona tě měla ráda,“ zašeptala jsem. „Nevyčítala by ti to.“ Vlastní emoce jsem držela pevně na uzdě, abych byla schopná toho, co se muselo udělat. Ale teď... Ian měl pravdu. Nezbyvalo nic. Čirou bezmocí se mi po tváři začaly kutálet slzy. Neplakala jsem. Jednoduše mě přemohly žal a šok. Nedokázala jsem je potlačit.

Nevěděla jsem, zda na tváři cítí moje slzy, či vnímá, jak se chvěji, ale najednou tomu propadl i Ian. Roztřeseně mi lkal v náručí.

Celým srdcem jsem si přála, aby byl stále malý chlapec, jehož vinu by dokázala odplavit vlna žalu a v míru ho očistit. Ale to už měl dávno za sebou. Mohla jsem ho akorát držet a hladit po zádech, přičemž jsem sama bezmocně vzlykala. I Clarence nám nabídl svou podporu. Těžce Ianovi dýchal nad hlavou a zamyšleně mu začal oždibovat pramen vlasů. Ian trhl hlavou a pleskl mezka přes čumák.

„Mazej, potvoro!“

Šokovaně se zasmál. Ještě chvíli vzlykal, poté se narovnal a utřel si nos do rukávu. Chvíli seděl na místě a snažil se dát do kupy. Nechala jsem ho.

„Když jsem zabil toho muže v Edinburghu,“ poznamenal po chvíli zastřeným, ale sebejistým hlasem, „strýček Jamie mě odvedl ke zpovědi. Naučil mě modlitbu, která se říká, když někoho zabiješ. Svěřuješ ho Bohu do ochrany. Odříkáš ji se mnou, tetičko?“

Na modlitbu za odvedení duší jsem nepomyslela již mnoho let a slova jsem si musela neohrabaně připomínat. Ian ji však odříkal bez zaškobrtnutí a já jsem přemýšlela, jak často ji asi v posledních letech používal.

Samotná slova mi připadala nicotná a bezcenná a přehlušovalo je šustění slámy a žvýkání dobytka. Přesto mě maličko uspokojilo, když jsme je vyřkli nahlas. Snad to bylo tím, že když člověk osloví něco většího, než je sám, získá tím pocit, že něco většího skutečně existuje. A muselo existovat. Na podobnou situaci by člověk jednoduše nestačil. Já tedy ne.

Ian chvíli seděl se zavřenýma očima. Nakonec je otevřel a podíval se na mě. Měl je zčernalé poznáním a tvář pod strništěm velice bledou.

„A potom, pravil, s tím budeš žít,“ pronesl mírně.

Promnul si rukou obličej.

„Jenže já to asi nedokážu.“ Bylo to prosté uvedení faktu a nemírně mě vyděsilo. Už jsem neslzela, ale připadalo mi, že hledím do černé, bezedné jámy... a nemohu odvrátit zrak.

Zhluboka jsem se nadechla, vymýšlela, co říct, a potom jsem si z kapsy vytáhla kapesník. Podala jsem mu jej.

„Dýcháš, Iane?“

Pusa mu trochu zacukala.

„Myslím, že ano.“

„Nic víc prozatím dělat nemusíš.“ Vstala jsem, oprášila si slámu z šatů a natáhla k němu ruku. „Pojď. Musíme se vrátit do chalupy, než tady zapadáme sněhem.“

Sněžilo hustěji a poryv větru mi sfoukl svíčku v lucerně. Nezáleželo na tom. Do chalupy bych trefila i s páskou přes oči. Ian šel beze slova přede mnou a brázdil mi cestu čerstvě napadaným sněhem. Skláněl hlavu proti vichřici a hrbil svá úzká ramena.

Doufala jsem, že mu modlitba alespoň trochu pomohla, a přemýšlela jsem, jestli mají Mohawkové jiné způsoby, jak se smířit s nespravedlivou smrtí, a zda jsou lepší než ty katolické.

Potom jsem si uvědomila, že vím přesně, jak by se v takovém případě Mohawkové zachovali. Věděl to i Ian. Provedl to. Přitáhla jsem si kabát blíže k tělu a cítila se, jako bych spolkla velkou sněhovou kouli.

4

JEŠTĚ CHVÍLI NE

Po dlouhém diskutování jsme obě těla opatrně vynesli ven a položili na kraj verandy. Vevnitř na ně nezbyvalo dost místa, navíc vzhledem k okolnostem...

„Nesmíme dopustit, aby žil Arch v pochybnostech déle, než je nutné,“ zakončil Jamie debatu. „Když tělo uvidí jasně, třeba vyleze. A možná ne, ale aspoň bude vědět, že je jeho žena po smrti.“

„Vyleze,“ poznamenal Bobby Higgins a neklidně se podíval k lesu. „A co myslíte, že potom udělá?“

Jamie chvíli stál, díval se ke stromům a potom zavrtěl hlavou.

„Bude truchlit,“ pronesl tiše. „A ráno uvidíme, co se dá dělat.“

Nebyla to obvyklá smuteční ceremonie, ale na víc jsme se nemohli. Amy věnovala paní Bugové rubáš – ušitý po první svatbě a střežený jako oko v hlavě – a babičku MacLeodovou jsme oděli do její náhradní košile a několika narychlo sešitých zástěr. Každou jsme položili na jednu stranu verandy nohama k sobě a na hrudník jsme jim položili mističku se solí a krajíc chleba. Pojídače hříchů jsme k dispozici neměli. Malý hliněný pohárek jsem naplnila uhlíky a postavila ho k tělům. Domluvili jsme se, že se budeme celou noc u zesnulých střídat, jelikož na verandu se víc než dva nebo tři lidi naráz stejně nevešli.

„*Měsíček na prsou čerstvého sněhu / vysílá polední světlo a něhu,*“ recitovala jsem slabě. Bylo to tak. Vichřice pominula a tříčtvrteční měsíc jasně svítil. Mrazivé světlo ozařovalo zapadané stromy, které svou jemností připomínaly japonskou malbu.

Ohořelé klády ve vzdálených troskách hlavního domu ukrývaly bůhvíco.

První hlídku jsme drželi já s Jamiem. Nikdo se nehádal, když to Jamie oznámil. Nikdo to neřekl nahlas, ale všichni si představovali, jak se Arch Bug o samotě toulá lesem.

„Myslíš, že tam je?“ zeptala jsem se Jamieho tiše. Kývla jsem k temným stromům zahaleným vlastními rubáši.

„Kdybys tady ležela ty, *a nighean*,“ poznamenal Jamie a po-
díval se na nehybnou bílou ženu na kraji verandy, „ležel bych
vedle tebe živý nebo mrtvý. Pojď si sednout.“

Posadila jsem se vedle něj. Mistička s uhlíky nám hrála za-
krytá kolena.

„Chudáci,“ prohodila jsem po chvíli. „Ze Skotska je to sem
daleko.“

„To ano,“ přisvědčil a chytil mě za ruku. Prsty neměl o nic
teplejší než já, ale svými rozměry a silou mi stejně poskytovaly
útěchu. „Ale budou pohřbeni mezi lidmi, kteří jim rozumějí, ne-li
přímo u vlastní rodiny.“

„To je pravda.“ Kdyby se vnuci babičky MacLeodové vrátili,
alespoň by našli její hrob a viděli by, že jsme s ní naložili laska-
vě. Paní Bugová kromě Arche žádnou rodinu neměla. Její hrob
nikdo hledat nebude. Bude však ležet mezi lidmi, kteří ji znali
a milovali. Ale co Arch? Jestli měl ve Skotsku nějaké příbuzné,
nikdy se o nich nezmínil. Jeho žena pro něj znamenala všechno
na světě, stejně jako on pro ni.

„Nemyslíš si, že Arch může... sám se sebou skoncovat?“ ze-
ptala jsem se opatrně. „Jakmile se to dozví?“

Jamie odhodlaně zavrtěl hlavou.

„Ne,“ namítl. „On takový není.“

Na jednu stranu se mi ulevilo. Ovšem když jsem zapomněla na
soucit, nemohla jsem nemyslet na to, co asi muž Archovy vášně,
zasažený smrtícím úderem, udělá. Přišel o ženu, která mu byla
kotvištěm a bezpečným přístavem po většinu života.

Co by takový člověk udělal? – přemýšlela jsem. Utíkal by
jako o závod, dokud nenarazí na útes a nepotopí se? Nebo by se
upnul na provizorní kotvu hněvu a novým životním cílem by se

mu stala pomsta? Viděla jsem, jak provinile se Jamie s Ianem cítí. Jak velkou vinu jim bude přičítat Arch? Dokáže vůbec člověk s takovou vinou žít? Nebo ji musí v rámci přežití nasměrovat jinak?

Jamie o svých spekulacích nepromluvil nahlas, ale všimla jsem si, že si za opasek zastrčil pistoli i dýku – a pistole byla nabitá a upěchovaná. Kromě pryskyřičnaté vůně jedlí a sosen jsem cítila i nádech černého prachu. Samozřejmě, mohl být ozbrojený i proti vlkům či liškám...

Chvilí jsme v tichosti seděli a sledovali proměnlivou záři uhlíků v mističce i komíhavé světlo v záhybech košilí.

„Myslíš, že bychom se měli pomodlit?“ zašeptala jsem.

„Od té doby, co se to stalo, jsem se ještě modlit nepřestal, Anglánko.“

„Já vím, jak to myslíš.“ Věděla jsem. Toužebná modlitba, aby se to bývalo nestalo, i zoufalá modlitba o radu, co dělat. Potřeba něco udělat, ačkoliv se ve skutečnosti nic dělat nedalo. A samozřejmě i modlitba za klid nedávno zemřelých. Alespoň babička MacLeodová smrt očekávala... a uměla jsem si představit, že ji i uvítala. Na druhou stranu paní Bugovou musela tak nečekaná smrt příšerně vyděsit. Znepokojila mě představa, jak stojí ve sněhu hned vedle verandy, s rukama v bok si sama sebe prohlíží a nazlobeně špulí rty, že ji někdo tak sprostě připravil o tělo.

„Musel to být šok,“ řekla jsem omluvně jejímu stínu.

„Ano, to byl.“

Jamie si sáhl do kabátu a vytáhl láhev. Odzátkoval ji, naklonil se a opatrně nalil oběma ženám na hlavu pár kapek whisky. Potom láhev tiše pozvedl na počest babičky MacLeodové a poté i paní Bugové.

„Murdino, ženo Archibaldova, byla jsi skvělá kuchařka,“ promesl bez příkras. „Na tvoje sušenky budu vzpomínat celý život. A každé ráno mi tě připomene ovesná kaše.“

„Amen,“ dodala jsem hlasem roztřeseným smíchy i pláčem. Vzala jsem si od něj láhev a usrkla si. Whisky mi propláchla stažené hrdlo a já se rozkašlala.

„Znám její recept na nakládanou zeleninu. Ten by se neměl ztratit. Zapišu si ho.“

Myšlenka na psaní mi nečekaně připomněla rozepsaný dopis, který jsem si schovala do pracovní brašny. Jamie vycítil, jak jsem ztuhla, a otočil ke mně hlavu.

„Jenom jsem si vzpomněla na dopis,“ odkašlala jsem si. „Roger s Bree se sice dočtou, že dům lehl popelem, zároveň však budou mít radost, že jsme stále naživu. Samozřejmě za předpokladu, že se jim dopis někdy dostane do rukou.“

S ohledem na nejistou dobu i nezaručitelné uchování historických dokumentů promysleli Jamie s Rogerem hned několik schémat, jak informaci doručit. Patřilo mezi ně publikování kódovaných zpráv v nejrůznějších novinách i poněkud propracovanější využití skotské církve a anglické centrální banky. Veškeré plány závisely na základním předpokladu, že rodina MacKenzieů bezpečně prošla kamenným kruhem a docestovala do více či méně správného období. V zájmu zachování klidu v duši jsem byla nucena věřit, že se tak stalo.

„Ale nechci dopis zakončit vyprávěním... o tomhle.“ Kývla jsem na zahalené postavy. „Oba paní Bugovou milovali. A Bree by se trápila kvůli Ianovi.“

„Ano, to máš pravdu,“ přisvědčil Jamie zamyšleně. „Ale je dost velká šance, že se Roger Mac o Archovi stejně někde dočte. Když to budou vědět a nebudou s tím moct nic udělat... ano, budou si dělat starosti, dokud nenajdou další dopis, v němž bude stát, jak se to celé odehrálo. A Bůh ví, že může trvat ještě dlouho, než celá věc dospěje ke konci.“

„A když další dopis neobjeví...“ *Nebo když nepřežijeme dost dlouho na to, abychom jej sepsali,* pomyslela jsem si.

„Ano, raději jim to zatím nenapíšeme. Ještě chvíli ne.“

Opřela jsem se o něj a on mě objal. Chvíli jsme seděli, stále zabrání do svého smutku a starostí, avšak uklidnění vzpomínkou na Rogera, Bree a děti.

Z chalupy za sebou jsem slyšela zvuky. Všichni byli potichu, zděšení... ale pomalu se vraceli k běžnému chodu domácnosti. Děti se dlouho udržet potichu nedaly, a tak se ozývaly

otázky pištivých hlásků, prosby o jídlo i nadšení nejmenších dětí z toho, že jsou vzhůru tak pozdě. Jejich hlasy se mísily s cinkáním a brinkotem doprovázejícím přípravu jídla. Příští hlídka bude mít připravené ovesné placky a pirohy; paní Bugová by měla radost. Náhle z komína vyletěla sprška jisker a vypadalo to, jako by po celé verandě padaly hvězdy. Zářily proti noční obloze a čerstvému, bílému sněhu.

Jamie mě chytil silněji a při té podívané tiše zavzdychal.

„To... co jsi říkala o měsíci na prsou čerstvého sněhu,“ při těch slovech dal průchod veselému skotskému přízvuku, „to byla báseň, že?“

„Ano. Na pohřeb se příliš nehodí. Je to komická vánoční báseň s názvem ‚Návštěva svatého Mikuláše‘.“

Jamie zachrochtal a z úst mu vyšla bílá pára.

„Co se na pořádný pohřeb hodí a nehodí, to s tím nemá co dělat, Anglánko. Dej pozůstalým dost pití a za chvíli budou zpívat ‚O thoir a-nall am Botul‘, zatímco kolem nich na dvorku budou děti hrát ‚Zajíčku ve své jamce‘.“

Nahlas jsem se nezasmála, ale v duchu jsem si vše živě představila. K pití jsme toho měli dost. Ve spižirně stála kád' čerstvě uvařeného piva a Bobby přinesl ze skryše ve stodole sud whisky pro nejhorší případy.

Zvedla jsem Jamiemu ruku a políbila ho na studené klouby. S návratem k běžným činnostem nás šok a zmatek pomalu opouštěly. Chalupa byla malý, rušný ostrůvek života vznášející se uprostřed chladné, černobílé noci.

„Žádný člověk není ostrov sám pro sebe,“ pronesl Jamie slabě a jako by tím navázal na mou nevyslovenou myšlenku.

„Tohle se náhodou na pohřeb hodí,“ poznamenala jsem suše. „Možná až příliš.“

„Ano? Jak to?“

„*Nikdy se nedávej ptát, komu zvoní hrana. Zvoní tobě.* Nikdy neslyším ‚Žádný člověk není ostrov sám pro sebe‘, aniž se dodává i poslední věta.“

„Hmh. Ty to znáš celé, že?“ Nečekal na odpověď, předklonil se a klackem prohrábl uhlíky. Z nádobky vylétl malý ohňostro

tichých jisker. „Ve skutečnosti to není žádná báseň. Alespoň to básník nezamýšlel.“

„Ne?“ podivila jsem se. „A co to je? Nebo bylo?“

„Meditace. Něco mezi kázáním a modlitbou. John Donne to napsal jako součást svých *Modliteb nad nenadálými událostmi*. To je vhodné dost, ne?“ dodal s náznakem zahořklého humoru.

„Nenadálejší už si představit nedokážu, to ne. Co mi tedy nedochází?“

„Hm.“ Přitáhl si mě blíž a spočinul hlavou na té mojí. „Zkusím si vzpomenout. Všechno si nevybavím, ale některé části mě silně zasáhly, a tak jsem si je zapamatoval.“ Slyšela jsem jeho tichý, klidný dech. Soustředil se.

„*Lidstvo má jednoho tvůrce,*“ recitoval zvolna, „*a je jedním svazkem. Když jeden člověk zemře, nevytrhne se z knihy kapitola. Místo toho se přeloží do lepšího jazyka. Takto se musí přeložit každá kapitola.* Jiné části mě tolik neoslovily, ale líbila se mi tahle: *Hrana zvoní tomu, kdo si myslí, že mu zvoní,*“ jemně mi stiskl ruku, „*a přestože zase utichne, od chvíle, kdy k té příležitosti dojde, je spojen s Bohem.*“

„Hm.“ Chvilí jsem o tom přemýšlela. „Máš pravdu. Je to méně poetické, ale víc... nadějně?“

Cítila jsem, jak se usmál.

„Vždycky mi to tak připadalo.“

„Kde jsi k tomu přišel?“

„John Grey mi půjčil Donneovu knihu, když jsem byl ve vězení v Helwateru. Psalo se v ní i tohle.“

„Velmi vzdělaný muž,“ poznamenala jsem trochu popuzeně. Mrzelo mě, že s ním tak zásadní součást života John Grey sdílel, a já ne. Zároveň jsem však byla ráda, že měl Jamie v době soudu přítele. Jak často asi Jamie slyšel umíráček? – napadlo mě najednou.

Narovnala jsem se, natáhla se pro láhev a svlažila si hrdlo. Dveřmi se linula vůně pečení, cibule a vařeného masa a v žaludku mi nehezky zakručelo. Jamie si toho nevšiml. Zamyšleně mhouřil oči k západu, kde halil vysokou horu mrak.

„Chlapci MacLeodovi říkali, že cestou sem už v průsmycích napadlo po boky sněhu,“ vzpomínal. „Jestliže u nás napadla stopa nového sněhu, v horách přibyly aspoň tři. Do jarní oblevy se nikam nedostaneme, Anglánko. Alespoň budu mít dost času na vyřezání pořádných cedulí na hrob,“ dodal a pohlédl na naše tiché hosty.

„Pořád se tedy chystáš jet do Skotska?“ Poté, co nám shořel dům, se tak vyjádřil, ale od té doby jsme o tom nezačali. Nevěděla jsem, zda to myslí vážně, či pouze reaguje na tlak tehdejších událostí.

„Ano, chystám. Tady, myslím, zůstat nemůžeme,“ poznamenal lítostivě. „Na jaře to na venkově zase začne vřít. Přiblížili jsme se moc blízko k ohni.“ Zvedl bradu směrem k ohořelým zbytkům hlavního domu. „Nechci, aby nás to příště speklo.“

„No... ano.“ Věděla jsem, že má pravdu. Mohli jsme si postavit jiný dům... ale bylo nepravděpodobné, že bychom v něm mohli dál v poklidu žít. Kromě jiného byl Jamie vojevůdce, alespoň doposud. Pokud by ho k tomu nedonutila vlastní fyzická neschopnost, nemohl se té zodpovědnosti vzdát. A většina obyvatel hor se k povstalcům nepřikláněla. Zнала jsem mnoho lidí, které zmlátili, vypálili, vyhnali do lesů a bažin či rovnou usmrtili jako výsledek nespravedlivě potlačeného politického názoru.

Počasi nám odejít nedovolilo, ale rovněž přerušilo pohyb vojska – i toulavým skupinám banditů. Při té myšlence mnou projel mráz a zachvěla jsem se.

„Půjdeš dovnitř, *a nighean*?“ zeptal se Jamie, když si toho všiml. „Klidně je tu chvíli pohlídám sám.“

„Jistě. A až vyjdeme ven s plackami a medem, najdeme tě nataženého vedle stařen se sekerou v hlavě. Zvládnu to.“ Znovu jsem si lokla whisky a podala mu láhev.

„Ale až do Skotska bychom cestovat nemuseli,“ nadhodila jsem a dívala se, jak pije. „Můžeme se přestěhovat do New Bernu. Mohl bys Fergusonovi pomáhat s tiskařinou.“ To měl ostatně v úmyslu. Chtěl jet do Skotska pro tiskařský lis, který si nechal v Edinburghu, a vrátit se do boje vyzbrojený literami namísto

kulek do muškety. Nebyla jsem si jistá, která metoda je nebezpečnější.

„Snad si nemyslíš, že by Archovi tvoje přítomnost zabránila, aby mi zasadil ránu do hlavy, pokud si to usmyslel.“ Jamie se krátce zasmál a přimhouřil oči. „Ne. Fergus má právo ohrozit vlastní bezpečnost sám. A navíc to chce. Zatímco já nemám právo stahovat jeho a jeho rodinu do svého nebezpečí.“

„Víc o tvých tiskařských úmyslech slyšet nemusím. A moje přítomnost by Arche možná nezastavila, ale mohla bych aspoň zakřičet ‚Pozor!‘, kdybych uviděla, jak se za tebou plíží.“

„Tebe chci mít vždycky po boku, Anglánko,“ ujistil mě vážně. „Jistě už víš, co mám za lubem.“

„Ano,“ povzdychla jsem si. „Občas propadnu marné naději, že se v tobě mýlím... ale nikdy se nemýlím.“

To ho upřímně rozesmálo.

„Ne, nemýlíš,“ souhlasil. „Ale pořád jsi se mnou, ne?“ Pozvedl láhev na mou počest a napil se. „Je milé vědět, že někomu budu scházet, až padnu.“

„Raději než ‚až‘ bych řekla ‚pokud‘,“ pronesla jsem chladně.

„Vždycky to bylo ‚až‘, Anglánko,“ trval na svém. „*Každá kapitola se musí přeložit. Víš?*“

Mocně jsem se nadechla a sledovala, jak mi z pusy vychází obláček páry.

„Upřímně doufám, že to nebudu muset dělat,“ odvětila jsem, „ale kdyby na to přišlo... chtěl bys být pohřbený tady? Nebo aby tě odvezli zpátky do Skotska?“ Myslela jsem na žulový manželský náhrobek na hřbitově svaté Kildy s jeho i mým jménem. Když jsem tu zpropadenou věc uviděla, málem jsem dostala infarkt. Nevěděla jsem, zda jsem to Frankovi odpustila, ačkoliv to svůj účel splnilo.

Jamie si tiše odfrkl, ale smích to nebyl.

„Bude štěstí, když mě vůbec někde pohřbí, Anglánko. Spíš mě utopí, upálí nebo nechají shnit na bojišti. Nenamáhej se. Kdyby ses chtěla zbavit mého těla, klidně mě pohod' vranám.“

„Zapamatuju si to,“ poznamenala jsem.

„Tobě se do Skotska nechce?“ pozvedl obočí.

Vzdychla jsem. Sice jsem věděla, že pod tím konkrétním náhrobkem ležet nebude, přesto jsem se nemohla zbavit přesvědčení, že někde ve Skotsku to bude.

„To ne. Ale nechce se mi odejít z hor. Nechce se mi sledovat, jak se na lodi celý zelený dáviš, a nechce se mi podstupovat to všechno, co nás čeká, ještě než se k lodi dostaneme, ale... Edinburgh a tiskařský stroj stranou, ty se chceš prostě podívat do Lallybrochu, vid’?“

Přikývl a díval se do žhavých uhlíků. Vydávaly slabý, ale teplý žár a osvětlovaly mu obočí i dlouhý, rovný kořen nosu.

„Slíbil jsem to,“ prohlásil jednoduše. „Slíbil jsem mámě mladého Iana, že jí ho přivedu. A po tom všem... bude lepší, když odejde.“

Tiše jsem přikývla. Tři tisíce mil oceánu možná Ianovi nestačily, aby unikl vzpomínkám... ale uškodit to nemohlo. A třeba ho radost ze setkání s rodiči, bratry, sestrami a Vysočinou... pomůže vyléčit.

Jamie zakašlal a oťrel si kloubem rty.

„Ještě je tu jedna věc,“ dodal ostýchavě. „Další slib, dalo by se říct.“

„A jaký?“

Otočil hlavou a tmavýma, vážnýma očima se zahleděl do těch mých.

„Přisahal jsem si,“ vysvětloval, „že na svého syna nikdy nepohlédnu přes bubínek pistole.“

Zhluboka jsem se nadechla a přikývla. Po chvíli ticha jsem zvedla zrak od zahalených žen.

„Nezeptal ses mě, jak chci, aby se naložilo s mým tělem.“ Myslela jsem to napůl v žertu, abych odlehčila atmosféru, ale najednou mě tak prudce chytil za prsty, až jsem zalapala po dechu.

„Ne,“ odpověděl tiše. „A nikdy se nezeptám.“ Nedíval se na mě, nýbrž na bílou krajinu před námi. „Nesnesu myšlenku na tvou smrt, Claire. Cokoliv jiného... ale tohle ne. Nesnesu.“

Najednou vstal. Bouchání dřeva, cinkání spadlého cínového talíře a zvýšené hlasy mě zachránily před odpovědí. Jednoduše

jsem přikývla a nechala si pomoci na nohy. Z otevřených dveří proudilo světlo.

* * *

Ráno začalo čistě a jasně, na zemi ležela pouhá stopa nové pokrývky. Rampouchy, které visely z okapů chalupy, začaly kolem poledního slábnout a neustále z nich odkapávala voda. Jamie s Ianem odešli s rýči na kopec, kde se rozkládal malý hřbitůvek, aby zjistili, zda se v zemi dají vykopat dva pořádné hroby.

„Ať ti Aidan a jeden nebo dva další chlapci pomůžou,“ navrhla jsem u snídaň. „Stejně tu akorát tak překáží.“ Jamie na mě ostře pohlédl, ale přikývl. Dobře věděl, jak to myslím. Jestli Arch Bug dosud nevěděl, že jeho žena zemřela, a spatřil by je vykopávat hrob, jistě by došel k vlastním závěrům.

„Nejlepší by bylo, kdyby si se mnou přišel promluvit,“ řekl mi Jamie tiše. Jeho slova se ztratila v rámusu chlapců, kteří se připravovali na cestu. Jejich matky jim chystaly oběd a menší děti si v zadním pokoji zpívaly dětské rýmovačky.

„Ano,“ souhlasila jsem, „a v tom mu chlapci nezabrání. Ale jestli se nerozhodne, že si s tebou půjde promluvit...“ Ian se zmínil, že předešlé noci zaslechl ránu z pušky. Arch Bug však nebyl dobrý střelec a jistě by se zdráhal střílet do skupinky lidí, do níž patřily i malé děti.

Jamie v tichosti přikývl a poslal Aidana pro dva nejstarší bratrance.

Bobby a mezek Clarence odešli nahoru kopat hrob. Vysoko na stráni, kde si Jamie vyhlédl místo k založení nového hospodářství, ležela hromada čerstvě pořezaných borových prken. Kdyby bylo možné kopat, Bobby by se vrátil pro několik prken na rakve.

Z verandy jsem viděla na obtěžkaného Clarence, jak s půvabem baletky cupitá z kopce dolů. Uši měl vytrčené do stran, jako by mu pomáhaly udržet rovnováhu. Zachytila jsem i Bobbyho, který kráčel vedle mezka a občas vztáhl ruku, aby zachytil padající náklad. Uviděl mě a s úsměvem zamával. Písmeno M, jež

měl vypálené na tváři uprostřed mrazem popraskané kůže, bylo vidět i na dálku.

Zamávala jsem mu a obrátila se k domu, abych ženám oznámila, že se skutečně bude konat pohřeb.

* * *

Následujícího rána jsme došli po klikaté pěšině až na malý hřbitov. Dvě staré dámy, které by se jinak asi nepřátelily, ležely na saních v rakvích vedle sebe. Táhl je Clarence a jedna z McCallumových mul, malá černá samice jménem Pudink.

Nebyli jsme oděni v nejlepším. Nikdo ostatně žádné „nejlepší“ oblečení ani neměl, s výjimkou Amy McCallumové Higginsové, která si jako projev úcty oblékla krajkový svatební šátek. Z většiny jsme však byli čistí a dospělí, na pohled střízliví. A bdělí. Velice bdělí.

„Kdo se stane novým strážcem, maminko?“ zeptal se Aidan své matky a prohlížel si rakve na saních, které před námi skřípavě vyjížděly kopec. „Která umřela první?“

„No... to já nevím, Aidane,“ odvětila Amy trochu zaskočeně. Zamračila se na rakve a pohlédla na mě. „Vy to víte, paní Fraserová?“

Ta otázka mě udeřila jako kamínek a musela jsem zamrkat. Odpověď jsem samozřejmě znala, ale... zabránila jsem si podívat se mezi stromy lemující cestu. Netušila jsem, kde se Arch Bug zrovna vyskytuje, ale byl blízko, o tom jsem neměla nejmenších pochyb. A pokud byl dost blízko na to, aby náš rozhovor zaslechl...

Horálové z Vysočiny věřili, že se poslední pohřbený na hřbitově stává strážcem a musí bránit odpočívající duše před vším zlým. A to dokud nezemře někdo další a nevystřídá ho. V tom případě je předchozí strážce propuštěn a může odejít do nebes. Arche Buga by jistě nepotěšila představa, že jeho žena uvízla na zemi, aby strážila hroby presbyteriánů a hříšníků, jakým byla Malva Christieová.

Při vzpomínce na Malvu, která byla nejspíš současným strážcem hřbitova, jsem v srdci ucítila chlad. „Nejspíš“, protože ač na

Hřebení od její smrti již několik lidí zemřelo, ona byla poslední, koho řádně pohřbili na hřbitově. Její bratr Allan byl pohřben kousek dál v lese, v tajném, neoznačeném hrobě. Nevěděla jsem, zda se to počítá. A její otec...

Zakašlala jsem do dlaně a s uvolněným hrdlem řekla: „Ano, paní MacLeodová. Když jsme se vrátili do chalupy s paní Bugovou, byla už po smrti.“ Byla to pravda. Skutečnost, že byla nejspíš mrtvá, už když jsem z domu odcházela, jsem raději pominula.

Při řeči jsem se dívala na Amy. Otočila jsem se k pěšině a spatřila ho stát přímo před sebou. Arch Bug v otrhaném černém kabátě, skloněný a s odhalenou šedivou hlavou. Následoval sáně ve sněhu krokem pomalým jako havran. Truchlící se hromadně zachvěli.

Otočil hlavou a spatřil mě.

„Zazpíváte, paní Fraserová?“ zeptal se tiše a zdvořile. „Chci jí pomoci nalézt odpočinek podle řádných pravidel.“

„Já... ano, samozřejmě.“ Silně zneklidněná jsem zapátrala v paměti po vhodné písni. Na pořádný *caithris*, žalozpěv za nebožtíka, jsem se jednoduše necítila. A už vůbec ne na formální nářek, bez něhož se prvotřídní skotský pohřeb neobejde.

Narychlo jsem zvolila gaelský žalm, který mě naučil Roger: „*Is e Dia fein a's buachaill dhomh*.“ Byla to sborová píseň. Každou sloku měl nejprve zazpívat předzpěvák a následně zopakovat celý sbor. Slova nebyla těžká, a přestože mi na kopci připadal vlastní hlas tenký a nevýznamný, okolo stojící lidé jej slyšeli, a než jsme došli až na hřbitov, dosáhli jsme značného zápalu i hlasitosti.

Sáně se zastavily na kraji borovicemi lemované mýtiny. Přes tající sníh bylo vidět několik dřevěných křížů a mohyl a uprostřed zely dva čerstvě vykopané hroby, blátivé a surové. Pohled na ně utnul zpěv stejně rázně jako kýbl ledové vody.

Bledé paprsky slunce prosvítaly mezi stromy a ve větvích na kraji mýtiny radostně štěbetalo hejno brhlíků. Cestou Jamie vedl mezky a na Arche se neohlížel. Teď se však otočil, krátce pokynul na bližší rakev a tiše se zeptal: „Chceš se na svou ženu ještě naposledy podívat?“

Teprve když Arch přikývl a přistoupil k saním, jsem si všimla, že zatímco rakev paní MacLeodové muži přibíli, ta s paní Bugovou zabeďněná nebyla. Bobby s Ianem zvedli se sklopeným zrakem víko.

Arch si na znamení žalu rozpustil vlasy. Ještě nikdy jsem ho tak neviděla. Byly tenké, zcela bílé, a když se sklonil a jemně zvedl roucho z Murdina obličeje, vlály mu kolem tváří jako obláčky dýmu.

Ztěžka jsem polkla a začala pěsti. Šíp jsem vytáhla – nebylo to nic příjemného –, a než jsem jí učesala vlasy, pečlivě jsem jí omotala hrdlo čistým šátkem. Vypadala dobře, i když působila nesmírně cizím dojmem. Bez čepce jsem ji nejspíš nikdy neviděla a šátek na krku jí dodával přísné vzezření presbyteriánského faráře.

Viděla jsem, jak sebou Arch mírně trhl a pohnul se mu krk. Ihned se ovládl, ale všimla jsem si vrásek, jež se mu táhly od nosu k bradě jako voda stékající mokrým blátem. Neušlo mi ani, jak několikrát za sebou sevřel a otevřel dlaně, jako by hledal oporu v něčem, co tam nebylo.

Dlouze se zadíval do rakve, potom sáhl do brašny a něco vytáhl. Když si svlékl kabát, všimla jsem si, že má opasek prázdný. Přišel neozbrojený.

Držel v dlani malý, třpytivý předmět. Sklonil se a pokusil se jí ho připevnit k hávu, ale s chybějícími prsty mu to nešlo. Zafuněl, tiše si něco gaelsky zadrmolil a s panikou v očích na mě pohlédl. Ihned jsem k němu přistoupila a předmět si vzala.

Šlo o malou, překrásnou brož ve tvaru letící vlaštovky. Byla vyrobená ze zlata a vypadala velice nová. Vzala jsem si ji od něj, otočila se k plášti a připnula ji paní Bugové ke kapesníku. Nikdy jsem brož neviděla, ani na paní Bugové, ani mezi jejími věcmi, a domyslela jsem si, že Arch nejspíš nechal brož vyrobit ze zlata, jež ukradl Jocastě Cameronové. Možná už tenkrát, když začal odnášet jednotlivé cihličky, možná později. Byl to slib jeho ženě... že jejich letitý život v bídě a závislosti na druhých končí. Inu... rozhodně skončil. Pohlédla jsem na Arche, a když přikývl, něžně jsem jeho manželce obličej zakryla.

Instinktivně jsem k němu vztáhla ruku, abych se ho dotkla, ale odtáhl ji a ustoupil. Netečně se díval, jak Bobby přibíjí víko. V jednu chvíli zvedl zrak a pomalu si střídavě prohlédl Jamieho a Iana.

Pevně jsem sevřela rty a vrátila se k Jamiemu, který měl ve tváři otisknuté velké starosti. Tolik viny! Nedostatek jí rozhodně nebyl... a Arch svůj podíl zjevně cítil. To však nikoho z nich nenapadlo, že na tom má svou vinu i paní Bugová? Kdyby na Jamieho nevystřelila... ale lidé se vždycky nechovají rozumně. A zmírňovala vůbec skutečnost, že se někdo podílel na vlastní smrti, samotnou tragédií?

Všimla jsem si malého kamene, který označoval hrob Malvy a jejího syna. Ve sněhu byla vidět pouze špička – kulatá, mokrá a tmavá jako temeno děťátka při porodu.

Odpočívejte v pokoji, pomyslela jsem si a napětí, které mě poslední dva dny šířalo, mírně povolilo. *Už můžete jít.*

Uvědomila jsem si, že ať už jsem Amy a Aidanovi navykládala cokoliv, pravdivou odpověď na otázku, která z žen zemřela první, to neměnilo. Ovšem vzhledem k povaze paní Bugové jsem si domyslela, že by se jí možná vedoucí pozice zamlouvala. Kdákala by na místní duše jako na své milované slepice a odháněla zlé duchy ostrými slovy a s klobásou v ruce.

Zatímco jsem takto přemítala, přečetl se krátký úryvek z Bible, pronesly se modlitby, prolily slzy – a to žen a dětí, z nichž většina neměla ponětí, proč pláče –, načež se rakve odvázaly ze saní a pozůstali odříkali otčenáš. Velice mi chyběl Roger i jeho smysl pro klidný řád a upřímná vášeň pro vedení pohřbu. On by možná věděl, jakými slovy uctít památku Murdiny Bugové. Když však modlení skončilo, nastalo dlouhé, nepříjemné ticho. Lidé neklidně přešlapovali. Stáli jsme v hlubokém sněhu a ženy měly spodničky zmáčené až ke kolenům.

Všimla jsem si, jak si Jamie protáhl ramena, jako by mu byl kabát malý, a podíval se na saně, na nichž ležely v dece zabalené lopaty. Než stihl naznačit Ianovi a Bobbymu, že je čas, Ian se zhluboka, přerývavě nadechl a vykročil vpřed.

Postavil se k rakvi paní Bugové naproti ovdovělému manželovi a ztuhl. Bylo vidět, že chce promluvit. Arch si ho dlouho

nevšimal, pouze hleděl do jámy, ale nakonec lhostejně zvedl hlavu. Čekal.

„To mou rukou tato...“, Ian polkl, „tato skvělá žena zahynula. Nepřipravil jsem ji o život ve zlé víře ani záměrně a šírá mě žal. Ale zemřela mou rukou.“

Rollo tiše kňučel po Ianově boku, cítil nepohodu svého pána, ale Ian mu položil ruku na hlavu a pes ztichl. Ian vytáhl zpoza opasku nůž a položil jej na rakev před Archa Buga. Potom se narovnal a podíval se mu do očí.

„V dobách, kdy se děly velké křivdy, jste mému strýčkovi přísahal a nabídl život za život. Za tuto ženu. Přísahám na svůj nůž a nabízím vám to samé.“ Na chvíli pevně sevřel rty a polkl. Oči měl temné a bdělé. „Možná jste to nemyslel vážně, pane... ale já ano.“

Uvědomila jsem si, že zadržuji dech, a přinutila se nadechnout. Byl to Jamieho plán? – napadlo mě. Ian svou nabídku myslel vážně. Pravděpodobnost, že se Arch jeho výzvy chopí a na místě Ianovi podřízne hrdlo před tuctem diváků, však nebyla velká. A to i s ohledem na jeho bezprostřední pocity. Kdyby však nabídku veřejně odmítl, naskytla by se příležitost nahradit ztrátu formálněji a méně krvavě. Mladý Ian by tak alespoň zčásti zmírnil svou vinu. Pitomý Skot, pomyslela jsem si a podívala se na Jamieho – ovšem nikoliv zcela bez obdivu.

Cítila jsem, jak jím každých pár vteřin projíždí vlna energie. Všechny potlačil. Ianův pokus o smíření se neodvažoval přerušovat – ale stejně tak by nedopustil, aby mu Arch ublížil, kdyby se náhodou rozhodl prolít krev. A zjevně to považoval za možné. Podívala jsem se na Arche a jeho obavu pochopila.

Sařec si Iana chvíli prohlížel, husté, kovově šedé obočí se mu kroutilo, a jeho oči nesly stejně kovovou barvu chladnou jako ocel.

„Příliš snadné, hochu,“ odpověděl po chvíli hlasem připomínajícím zrezlé železo.

Podíval se na Rolla, který stál s nastraženými ušima a obezřetnými vlčíma očima hned vedle Iana.

„Můžu ti za to zabít psa?“

Ian rychle ztratil tvář. Vlivem šoku a zděšení najednou působil velice mladě. Slyšela jsem, jak polkl, ale při odpovědi se mu přesto zlomil hlas.

„Ne,“ odvětil. „Nic neudělal. Je to můj... můj zločin, ne jeho.“

Arch se nepatrně usmál, ačkoliv až k očím jeho úsměv nedosáhl.

„Ano. Jak myslíš. Ale je to jenom zblešená potvora. Žádná manželka.“ Slovo „manželka“ pronesl téměř šeptem. Odkášlal si. Potom opatrně přešel pohledem z Iana na Jamieho a posléze na mě.

„Žádná manželka,“ opakoval tiše. Myslela jsem, že už mi krev v žilách ztuhla. Ale stalo se tak až teď.

Arch si muže beze spěchu prohlédl. Nejdřív Jamieho a potom Iana, na kterého se díval snad celou věčnost.

„Až budeš mít něco, co bude stát za uloupení, chlapče... pak mě znovu uvidíš,“ pronesl tiše, načež se otočil na podpatku a zmizel mezi stromy.

5

MORÁLKA CESTOVATELŮ V ČASE

Pracovna byla vybavena elektrickou stolní lampou, ale Roger po večerech často raději pracoval při svíčke. Vyndal z krabičky zápalku a jedním lehkým škrtnutím ji zapálil. Po přečtení Claiřina dopisu pochyboval, že ještě někdy rozžehne zápalku, aniž si vzpomene na její vyprávění o požáru hlavního domu. Bože, kéž by tam byl s nimi.

Přiblížil zápalku ke knotu a plamen zaplápolal. Průhledný vosk na chvíli modře zazářil a potom se rozhořel obvyklou září. Podíval se na Mandy, která zrovna zpívala své sbírce plyšových hraček na gauči. Zrovna se vykoukala, a zatímco se koupal Jem, směla si na chvíli v tichosti hrát. Po očku ji sledoval, usadil se za stůl a otevřel zápisník.

Založil jej napůl v žertu. Zároveň to však bylo to jediné, co ho napadlo, aby překonal paralyzující strach.

„Dokážeš děti naučit, aby samy nepřečázely silnici,“ poznamenala Bree. „Určitě je i naučíš, aby se držely dál od stojících kamenů.“

Souhlasil, ale přesto mu to nedalo. Malé děti ano, ty člověk snadno přesvědčí, ať nestrkají vidličku do elektrické zásuvky. Ale jakmile začnou dospívat a probudí se v nich touha po sebepoznání a všem neobjeveném? Až příliš živě si vybavoval vlastní pubertální léta. Zakažte pubertákovi strkat vidličku do zásuvky, a jakmile se otočíte, začne se prohrabovat v šuplíku na příbory. Dívky jsou možná jiné, ale sám o tom pochyboval.

Znovu se podíval na pohovku. Amanda ležela na zádech s nohama vytrčeny do vzduchu a na chodidlech jí ležel veliký, otrhaný plyšový medvěd, kterému zpívala rýmovačku „Frère Jacques“. Mandy byla tak maličká, že si to nebude pamatovat. Jem ano. Pamatoval si to. Roger to poznal, když se chlapec budil s nočními můrami a vytřeštěnýma očima. Hleděl do prázdna a nebyl schopen svůj sen popsát. Díkybohu, že se to nestávalo častěji.

Avšak pokaždé, když si vzpomněl na poslední průchod kameny, ho polil studený pot. Přitiskl si Jemmyho k hrudi a vkročil do... proboha, vlastně to nemá žádný název. Většina lidstva něco takového nikdy nezažila a může to považovat za štěstí. S ničím jiným se to nedalo porovnat.

Nefungovaly tam žádné smysly – a zároveň sílely všechny najednou, a to tak přehnaně, že by to člověka zabilo, kdyby to trvalo jen o chvíli déle. Dále kvílivá prázdnota, kde člověka drtily zvuky. Pulzovaly celým tělem a snažily se oddělit jednu buňku od druhé. Naprostá slepota, ovšem taková, jako když člověk hledí do slunce. A dotek... těl? Duchů? Neviditelných bytostí, které se o člověka otíraly jako moli či jím probíhaly jako změt zamotaných kostí. Neustálý řev.

Bylo to nějak cítit? Zamračil se a snažil se vzpomenout si. Ano, to tedy bylo. A zvláště, pachem, který se nedal popsát. Byla to vůně vzduchu spáleného bleskem – ozónu.

Silně to tam páchne po ozónu, napsal a pocítil úlevu, že našel alespoň nepatrnou podobnost s normálním světem.

Úleva jej však vzápětí opustila, to když znovu začal bolestně vzpomínat.

Cítil se, jako by ho pohromadě udržovala pouhá síla vůle a ryzí odhodlání přežít. Sice věděl, co čekat, ale to mu ani v nejmenším nepomáhalo. Bylo to jiné než jeho předchozí zkušenost, a mnohem horší.

Věděl, že se na ně nemá dívat. Totiž na duchy, pokud to skutečně byli oni. „Dívat“ však není přesné slovo – spíše... věnovat jim pozornost? Opět nenacházel vhodné slovo a bezmocně si povzdychl.

„*Sonnez le matines, sonnez le matines...*“

„*Din dan don*,“ přidal se k jejímu refrénu. „*Din dan don*.“

Chvilí poklepal perem o papír, přemýšlel a potom zavrtěl hlavou. Znovu se sklonil a pokusil se popsat svůj první pokus, příležitost, při níž se na několik... chviliek? Palců? Na několik nevy-světlitelných jednotek setkal se svým otcem... a přiblížil se zkáze.

Myslím, že nelze překročit vlastní čáru života, napsal pomalu. Bree i Claire – obě ženy z vědeckého prostředí – jej ujistily, že dva předměty nemohou existovat v jednom prostoru, ať už jde o subatomární částici, či slona. Nejspíš by to vysvětlovalo, proč nedokázal existovat dvakrát v jednom časovém úseku.

Předpokládal, že se při prvním pokusu o průchod přiblížil vlastní smrti právě z tohoto důvodu. Když vstupoval mezi kameny, myslel na svého otce. Vybavoval si jej tak, jak si ho on, Roger, pamatoval. A vzpomínka pochopitelně pocházela z období jeho vlastního života.

Znovu zaklepal perem o papír, zamyslel se, ale k tomu, aby o setkání napsal, se zkrátka nedokázal přimět. Později. Místo toho znovu nalistoval obsah na přední straně svazku.

Praktický návod pro cestovatele v čase

I. Fyzické jevy

A. Známé lokality (Energetické dráhy?)

B. Genetické předpoklady

C. Úmrtnost

D. Vliv a schopnosti drahokamů

E. Krev?

Poslední řádek přeškrtl, ale při pohledu na něj zaváhal. Má povinnost sdělovat všechno, co ví, čemu věří a co tuší? Podle Claire byla nutnost obětovat krev nesmysl – pouze pohanská pověra bez reálného opodstatnění. Možná měla pravdu, koneckonců je to vědkyně. Ovšem stále ho trápila nepříjemná vzpomínka na noc, kdy kameny prošla Geillis Duncanová.

Dlouhé plavé vlasy vlající v ohnivém větru, kadeře rýsující se proti stěně stojícího kamene. Odpudivý pach benzínu s příměsí

spečeného masa a kláda, která vůbec nebyla kláda, ležela ohořelá uprostřed kruhu. Geillis Duncanová zašla příliš daleko.

„*Ve starých pohádkách se vždycky cestuje o dvě stě let,*“ říkala mu Claire. Doslovné pohádky, příběhy o lidech, které unesly víly a prošly s nimi kameny na vílích kopcích. *Kdysi dávno před dvěma sty lety,* začínaly často podobné příběhy. Nebo se lidé vrátili tam, odkud přišli – ovšem o dvě stě let později. O dvě stě let.

Claire, Bree i on sám pokaždé docestovali časem o tentýž počet let: o dvě stě dva roky, což bylo dost blízko pohádkovým dvěma stům. Ale Geillis Duncanová zašla příliš daleko.

Velice zdráhavě napsal slovo „krev“ znovu a dopsal ještě (*Oheň?*), pod to už však nic. Ted' ne. Později.

Podíval se do knihovny na místo, kde ležel dopis zatížený malým hadem z třešňového dřeva. *Jsme naživu...*

Přepadla ho touha dojít si pro dřevěnou krabičku, vytáhnout i ostatní dopisy, roztrhnout je a číst. Zvědavost, jistě, ale ještě něco víc... touha dotknout se Claire a Jamieho, přitisknout si k tvářím a srdci důkaz o jejich životech, vymazat prostor a čas, jež je dělí.

Impulz však potlačil. Rozhodli se – nebo spíš Bree se rozhodla – a oni byli její rodiče.

„Nechci si je přečíst všechny najednou,“ vysvětlovala a obracela si obsah krabičky v dlouhých, jemných prstech. „Jakmile... jakmile je budu mít všechny přečtené, bude mi připadat, jako kdyby byli... doopravdy pryč.“

Rozuměl jí. Dokud bude jeden dopis stále zůstatvat neotevřený, budou naživu. Přestože byl jako historik zvědavý, její pocity sdílel. Navíc...

Briannini rodiče ty dopisy nese-psali jako záznamy do deníku pro budoucí potomstvo. Napsali je s konkrétním záměrem komunikace – s Bree i s ním. A to znamenalo, že v nich mohli psát i o znepokojivých tématech. Jeho tchán s tchyní měli na podobná odhalení talent.

Vstal, vzal do ruky dopis a rozložil ho. Znovu si přečetl dodatek na konci, aby se ujistil, že si jej nevymyslel.

Nevymyslel. Slovo „krev“ mu pořád slabě znělo v uších a raději se posadil. *Italský džentlmen.* Byl to Karel Stuart, nikdo

jiný. Prokrista. Chvíli zíral do prázdna – Mandy přešla ke koledě „Rolničky“ –, potom se oklepal, přeskočil několik stránek a znovu se dal zarputile do psaní.

II. Morálka

A. Vražda a nespravedlivá smrt

Přirozeně zastáváme názor, že zabít člověka, aniž by se jednalo o sebeobranu, ochranu druhého či legitimní užití síly ve válce, je naprosto nepřijatelné.

Chvíli si to prohlížel, zamumlal „nafoukanče“ a vytrhl list ze zápisníku, načež jej zmačkal.

Mandina trylkování „*Rolničky, prdlačky*“ si nevšímal, popadl zápisník a přeběhl chodbu k Briannině pracovně.

„Za koho se mám, že tu kážu o morálce?“ vyštěkl. Zvedla oči od nákresu rozmontovaných součástek hydroelektrické turbíny. Z jejího výrazu bylo patrné, že sice ví, že na ni někdo mluví, ale ještě nestihla přeorientovat pozornost natolik, aby chápala, kdo a co hovoří. Tento úkaz mu byl dobře znám, a tak jen trpělivě čekal, než se její mysl přestane točit kolem turbín a zaměří se na něj.

„... kážeš...?“ zamračila se. Zamrkala na něj a zpřísnila pohled. „Komu kážeš?“

„No...“ Zvedl počmáraný notes a najednou ho přepadl stud. „Nejspíš dětem.“

„Ale dětem máš přece kázat o morálce,“ namítla logicky. „Jsi jejich otec a je to tvoje práce.“

„Ano,“ pronesl rozpačitě. „Ale... spoustu věcí, které jim zakazují, jsem sám dělal.“ *Krev.* Ano, možná jen chránil druhého. A možná ne.

Zvedla své husté obočí.

„Nikdy jsi neslyšel o pozitivní přetvářce? Myslela jsem si, že tě podobné věci učili na škole pro faráře. Když už jsi zmínil kázání o morálce, to je přece taky práce faráře, nebo ne?“

Upírala na něj své modré oči a vyčkávala. Zhluboka se nadechl. Mohl čekat, že se Bree nebude rozpakovat a přejde rovnou

k ožehavému jádru věci, pomyslel si hořce. Od té doby, co se vrátili, nepromluvila o jeho vysvěcení na kněze ani slovo. Ani o tom, jak by teď měl se svým posláním naložit. Nepromluvila o tom ani slovo během celého roku v Americe, během Mandyiny operace, rozhodování o stěhování do Skotska, ani během několikaměsíční rekonstrukce zakoupeného Lallybrochu – až do chvíle, kdy otevřel dveře. Jakmile zely dokořán, samozřejmě vešla přímo do nich, srazila ho k zemi a šlápla mu na prsa.

„Ano,“ prohlásil odměřeně. „Je,“ a pohled jí oplatil.

„Dobře.“ Mírně se na něj usmála. „Tak v čem je problém?“

„Bree,“ řekl a cítil, jak mu srdce uvízlo v hrdle. „Kdybych to věděl, řekl bych ti to.“

Zvedla se a položila mu dlaň na ruku, ale než stihl někdo z nich promluvit, z chodby se ozvalo hopsání bosých nožiček. Ze dveří Rogerovy pracovny uslyšeli Jemův hlas: „Tatínku?“

„Jsem tady,“ zavolal na něj, ale Brianna už přešla ke dveřím. Uviděl Jema v modrém supermanovském pyžamu a s rozježenými mokřými vlasy, jak stojí u jeho stolu a zaujatě zkoumá dopis.

„Co to je?“ zeptal se.

„Cotoje?“ zabřebentila Mandy jako ozvěna, přispěchala ke stolu a vyšplhala na židli, aby na „to“ viděla.

„To je dopis od vašeho dědečka,“ odpověděla Brianna bez váhání. Nenuceně na dopis položila ruku, čímž zakryla většinu dodatku, a druhou rukou ukázala na poslední odstavec. „Posílá vám pusu. Vidíš?“

Jemovu tvář rozzářil obrovský úsměv.

„Říkal, že na nás nezapomene,“ prohlásil spokojeně.

„Pusinku, dědečku,“ vykřikla Mandy a sklonila hlavu, takže jí záplava černých kudrlin spadla do tváře. S hlasitým mlasknutím dopis políbila.

Bree, rozpolcená mezi hrůzou a smíchem, jí dopis vytrhla a osušila, ale papír, ač byl starý, pevně držel. „Nic se nestalo,“ poznamenala a jakoby nic podala dopis Rogerovi. „Tak pojďte. Jakou pohádku si dneska přečteme?“

„Ty o zvířátkách!“

„O zvířátkách,“ opravil ji Jem a sehnul se, aby sestře mluvil přímo do tváře. „Pohádky o zvířátkách.“

„Dobře,“ přitakala přátelsky. „Já první!“ a zběsile vyběhla rozesmátá ze dveří následovaná svým bratrem. Brianna se na tři vteřiny zdržela, popadla Rogera za uši a pevně jej políbila na ústa. Potom ho pustila a vyrazila za dětmi.

Posadil se už o něco veseleji a zaposlouchal se do zvuků čištění zubů a mytí obličeje seshora. Zavzdychal a uložil zápisník do zásuvky.

Času je dost, pomyslel si. Potřebovat ho bude až za spoustu let. Za spoustu a spoustu.

Pečlivě papír složil, postavil se na špičky a položil jej na nejvyšší polici v knihovně. Na dopis postavil malého hada, aby jej strážil. Potom sfoukl svíčku a odešel za rodinou.

Postskriptum: Vidím, že mám poslední slovo já – vzácná chvílka pro muže, který obývá dům s osmi ženami (při posledním sčítání). Rozhodli jsme se, že jakmile počasí dovolí, odjedeme z Hřebene do Skotska a vrátíme se i s tiskařským lisem. Cestování je v tomto období nejisté a nedokážu říci, kdy – či zda vůbec – bude možné znovu napsat. (Nevím ani, zda tento dopis vůbec někdy obdržíte, ale píšu s vírou, že ano.)

Rád bych Vám napsal více o majetku, který kdysi Cameronovi schovávali jistému italskému džentlmenovi. Nepovažuji však za bezpečné nosit jej u sebe, a tak jsem ho uschoval na bezpečném místě. Jem to tam zná. Pokud jej budete za nějaký čas potřebovat, zeptejte se chlapce, kde hlídá Španěl. V tom případě si ale dům nechte vysvětit knězem. Je poskvrněn krví.

Občas si přeji, abych viděl do budoucnosti. Ještě častěji však děkuji Bohu za to, že to nejde. Ale vždycky budu mít před očima Vaše tváře. Líbám děti.

*Tvůj milující otec
J. F.*

Když byly děti umyté, s vyčištěnými zuby a po puse na dobrou noc uložené do postýlek, jejich rodiče se vrátili do knihovny se sklenkou whisky a dopisem.

„Italský džentlmen?“ Bree se podívala na Rogera s vytaženým obočím, které mu ihned připomnělo Jamieho Frasera. Mimoděk se zahleděl na list papíru. „Myslí tím...“

„Karla Stuarta? Nikdo jiný to být nemůže.“

Zvedla dopis a snad podvanácté přečetla dodatek.

„A pokud skutečně myslí Karla Stuarta, pak je tím majetkem...“

„Našel jeho zlato. A Jem ví, kde je?“ neubránil se Roger otázce a zvedl zrak ke stropu, nad kterým pochrupávaly jeho děti zahalené nevinností a komiksovými pyžamy.

Bree se zamračila.

„Víš? Takhle to táta přesně nenapsal. A pokud to skutečně ví... je to na osmiletého chlapce přílišně velké tajemství.“

„To je pravda.“ Osm nebo ne, Jem dokáže skvěle udržovat tajemství, pomyslel si Roger. Ale Bree měla pravdu. Její otec by nikdy nikoho nezatěžoval tak nebezpečnou informací, a už vůbec ne svého milovaného vnuka. Rozhodně ne bez pádného důvodu. A ve svém dodatku jasně uvedl, že se máme k informaci uchýlit pouze v případě potřeby.

„Máš pravdu. Jem o zlatě nic neví, jenom o Španělovi, ať už je to cokoliv. Před tebou se o tom nikdy nezmínil?“

Zavrtěla hlavou. Najednou od okna zavál vítr a rozfoukal závěsy. Bree se otočila, vycítila blížící se déšť a rychle šla okno zavřít. Vyběhla po schodech, aby zavřela nahoře, a mávla na Rogera, aby šel zkontrolovat okna v přízemí. Lallybroch byl veliký dům s mnoha okny. Děti se je často snažily spočítat, ale nikdy nedospěly ke stejnému číslu dvakrát.

Roger věděl, že by je jednou mohl spočítat sám a záležitost ujasnit, ale zdráhal se. Stejně jako většina starých domů měl i tento svou osobnost. Lallybroch člověka vítal. Byl rozměrný, vznešený, stavěný spíše pohodlně než okázale, a v jeho zdech zněly ozvěny celých generací. Nechyběla mu však ani tajemství, o tom nebylo pochyb. A přít se o počtu jeho oken jen doplňovalo pocit, že si dům se svými obyvateli rád hraje.

Okna v kuchyni – nyní doplněné moderní ledničkou, sporákem a novými trubkami, avšak se zachovalou žulovou deskou se skvrnami od rybízové šťávy a krve ze zvěřiny a drůbeže – byla zavřená, přesto však raději prošel i umývárnu. Světlo v zadní chodbě nesvítilo, ale přesto viděl mřížku v podlaze u zdi, kterou proudil vzduch do kněžova úkrytu pod podlahou.

Jeho tchán se tam po povstání krátce ukrýval, načež ho uvěznil v Ardsmuiru. Když Roger dům kupoval, jednou se tam byl podívat – rovněž krátce. Z vlhké, smrduté komůrky vyšel s naprostým porozuměním, proč si Jamie Fraser vybral raději život na vzdálené hoře, kde mu široko daleko nic nebránilo v pohybu.

Léta schovávání, výhrůžek, věznění... Jamie Fraser nebyl politicky založený a věděl lépe než kdokoliv jiný, jaká je opravdová cena války, ať už má sloužit k jakémukoliv účelu. Čas od času Roger vídal, jak si jeho tchán nepřítomně mne zápěstí. Stopy po okovech dávno zmizely, ale vzpomínka na jejich tíhu nikoliv. Roger ani v nejmenším nepochyboval, že Jamie Fraser hodlal žít svobodně, nebo zemřít. A na chvíli si toužebně přál, aby byl u toho a mohl bojovat po tchánově boku.

Začalo pršet. Uslyšel na břidlicové střeše stodoly první kapky, potom déšť zesílil a zahalil dům mlhou a vlhkostí.

„Za nás... a naše potomstvo,“ řekl nahlas, ale tiše.

Byla to dohoda mezi všemi muži – nevyslovená, leč všemi chápána. Na ničem nesešlo, ale rodina musela zůstat zachována a děti ochráněny. A ať už se platilo krví, potem, či duší... platit se muselo.

„*Oidche mhath*,“ poznamenal a krátce kývl na kněžův úkryt. Tak tedy dobrou noc.

Ještě chvíli stál ve staré kuchyni a vstřebával sílu domu i jeho ochranu před bouří. Kuchyně vždycky tvořila samé jádro domu a Rogerovi připadal teplý sporák stejně uklidňující jako kdysi krb, který byl nyní prázdný.

S Briannou se potkal pod schody. Převlékla se do nočního úboru, ačkoliv spát se ještě nechystala. V domě bylo neustále chladno a s příchodem deště teplota klesla o dalších několik stupňů. Vlněný svetr si však neoblékla. Místo toho na sobě měla

bílou bavlněnou košili nevinného vzhledu s malou červenou mašličkou. Bílá látka jí obepínala ňadra jako mrak horský vrcholek.

Řekl to nahlas a ona se zasmála. Když jí je však chytil do dlaní, nic nenamítala. Přes tenkou látku cítil v dlaních její bradavky, oblé jako plážové oblázky.

„Nahoru?“ zašeptala, naklonila se němu a přejela mu jazykem po spodním rtu.

„Ne,“ odvětil a vtiskl jí polibek, aby přemohl lechtání jejího dotyku. „Do kuchyně. Tam jsme to ještě nezkoušeli.“

Opřel si ji o starodávnou kredenc umazanou záhadnými skvrnami a poslouchal její tiché hekání i bouchání větru a deště do starých okenic. Cítil, jak se zachvěla a ochabla, a poddal se tomu rovněž. Nohy se mu roztráslly, a tak se pomalu sesul vpřed, chytil ji za ramena a zabořil jí obličej do voňavých kadeří. Tváří se dotýkal hladké a chladné žuly. Srdce mu bilo pevně a pomalu, pravidelně jako buben.

Byl nahý, a když k němu zavál průvan, na zádech a nohách mu vyskočila husí kůže. Brianna cítila, jak se zachvěl, a otočila k němu obličej.

„Zima?“ zašeptala. Jí zima nebyla. Žhnula jako uhlík a Roger si ze všeho nejvíc přál zalézt si s ní do postele a uniknout bouři v pohodlném teplíčku.

„Ne.“ Sehnul se k podlaze a zvedl odhozené oblečení. „Pojďme si lehnout.“

Nahoře pršelo ještě hlasitěji.

„*Zvířátka dovnitř po dvou kráčí,*“ zpívala Bree tiše cestou do schodů, „*sloni a klokani, taky ptáci...*“

Roger se usmál. Dům se dal snadno zaměnit za archu plující na rozbourené, nekonečné vodě. Vevnitř však bylo útulno. Dva rodiče, dvě děti... jednou možná i víc. Koneckonců měli v domě spoustu místa.

Roger zhasl lampičku, zaposlouchal se do bubnování deště o sklo a upadl na hranici spánku, přičemž jej ještě chvíli pozitivně oddaloval.

„Nezeptáme se ho, že ne?“ zašeptala Bree. Mluvila ospale a teplou kůží se ho dotýkala po celé straně těla. „Jema?“

„Co? Ne. Jistěže ne. Není třeba.“

Ucítil osten zvědavosti. Kdo je to ten Španěl? A představa zakopaného pokladu byla vždycky lákavá... ale zrovna ho nepotřebovali, peněz měli dost. A zda zůstalo zlato tam, kam ho Jamie schoval, to byla také riskantní otázka.

Nezapomněl ani na poslední radu v Jamieho dopise.

Dům si nechte vysvětit knězem. Je poskrvněn krví. Slova postupně roztála a Roger za víčky nespatriil zlaté cihličky, nýbrž žulovou kuchyňskou desku se skvrnami tak hlubokými, až se staly její součástí. Odolávaly i tomu nejzuřivějšímu drhnutí.

Ale na tom nezáleželo. Španěl, ať už to byl kdokoliv, si mohl své zlato nechat. Rodina byla v bezpečí.

ČÁST DRUHÁ
KREV, POT A OKURKY

6

LONG ISLAND

4. července 1776 byla ve Filadelfii podepsána Deklarace nezávislosti.

24. července doplul generálporučík sir William Howe do New Dorpu ve Staten Island, kde v hostinci U Růže a koruny postavil hlavní tábor.

13. srpna přijel generálporučík George Washington do New Yorku, aby posílil ochranu města bráněného Američany.

21. srpna přijel William Ransom, poručík lord Ellesmere, do hostince U Růže a koruny v New Dorpu, kde se s menším zpožděním hlásil do služby jako nejnovější a nejmladší voják generála Howea.

22. srpna...

* * *

Poručík Edward Markham, markýz z Clarewellu, se tázavě zahleděl Williamovi do tváře, čímž mu nabídl odpudivý pohled na napěchovaný pupínek na čele. Byl těsně před prasknutím.

„Jste v pořádku, Ellesmere?“

„Jsem.“ Williamovi se podařilo odpovědět skrz zaťaté zuby.

„Já jen, že vypadáte trochu... zeleně.“ Clarewell si starostlivě sáhl do kapsy. „Chcete si cucnout okurky?“

William to jen tak tak stihl k zábradlí. Za ním se rozpoutala veselá debata týkající se Clarewellovy okurky, kdo ji může ocucat a jak její vlastník za danou službu zaplatí. Na to se Clarewell ohradil, že kyselou okurku používala jeho

stará babička jako prevenci proti mořské nemoci. Přesvědčoval je, že to funguje, protože podívejte se na něj, ani to s ním nehne...

William zamrkal usazenými očima a upřel zrak na blížící se břeh. Moře nebylo nijak zvlášť rozbourené, ačkoliv mezi mraky se nepochybně k něčemu schylovalo. Na tom však stejně nezáleželo, protože Williamovi zvedal žaludek i ten nejjemnější pohyb nahoru a dolů. A to pokaždé!

Nepřestávalo to, ani když už mu v žaludku nezbývalo vůbec nic. Otřel si ústa, i navzdory vedru se zachvěl zimou a narovnal ramena.

Každou chvíli měli spustit kotvu – a to byl čas, kdy měl sestoupit do podpalubí a pod svým velením shromáždit roty před naloděním na čluny. Odvážil se ke krátkému pohledu přes zábradlí a vzadu spatřil lodě *River* a *Phoenix*. *Phoenix* byla vlajková loď admirála Howea, na jejíž palubě se nacházel jeho bratr, generál. Měli se snad pohupovat na stále silnějších vlnách a čekat, než generál Howe s kapitánem Pickeringem, svým pobočníkem, vystoupí na břeh? Doufal, že ne.

Nakonec muži dostali svolení vylodit se ihned. „A TO CO NEJRYCHLEJI, pánové!“ informoval je četař Cutter hlasitě. „Ať ty zpropadené vzbouřence dostihneme! A BĚDA TOMU, koho uvidím zahálet. TY TAM...!“ Odkráčel krokem mocným jako žvýkáci tabák, vrhl se na lelkujícího podporučíka a William se hned cítil o něco líp. Ve světě, kde působí četař Cutter, se nic zase tak příšerného stát jistě nemůže.

Sestoupil za svými muži po žebříku ke člunům a ve víru nadšení na rozbourěný žaludek zcela zapomněl. Jeho první skutečná bitva měla propuknout kdesi na pláních Long Islandu.

* * *

Osmdesát osm fregat. Tolik lodí prý doprovázelo admirála Howea a William o tom nepochyboval. Záliv Gravesend zaplnil hotový les plachet a voda překypovala malými loďkami, na nichž se vojáci dopravovali na břeh. William se napůl dusil

očekáváním. Cítil nadšení i z vojáků, zatímco desátníci shromažďovali roty a spořádaně je přemísťovali dál, aby uvolnili místo další vlně příchozích.

Koně důstojníků ke břehu doplávali, jelikož to nebylo daleko. William se vyhnul vysokému hnědákovi, který se vynořil z příboje a oklepal se, čímž každého ve vzdálenosti deseti stop zmáčel slanou sprchou. Koňák, který v rukou svíral jeho uzdu, připomínal utopenou kysu, ale oklepal se stejně jako kůň a usmál se na Williama. Viditelně mu byla zima, ale tvář mu svítila očekáváním.

William měl rovněž koně – někde. Kapitán Griswold, staršina Howeova vojska, mu ho zapůjčil, jelikož nebyl čas shánět jiného. Usoudil, že si ho ten, kdo má koně na starosti, jistě najde, ačkoliv nevěděl jak.

Panoval organizovaný zmatek. Břeh byl po odlivu placatý a mezi chaluhami se hemžily skupinky červených kabátů jako hejna mořských ptáků. Volání četařů jen doplňovalo křik racků na obloze.

William, který byl desátníkům představen teprve ráno a ještě si nezapamatoval jejich tváře, s menšími obtížemi shromáždil své čtyři roty a zavedl je na břeh tvořený písečnými dunami hustě porostlými trávou. Bylo horko a vojáci se pařili v těžkých uniformách a plné zbroji. William jim nařídil pohov, a tak se mohli napít vody či piva z čutory a pojist trochu sýra se suchary. Brzy je čekal pochod.

Kam? To byla otázka, která mu v tu chvíli nedala spát. Během narychlo svolané schůzky předešlého večera – jeho první – si zopakoval plán invaze. Ze zálivu Gravesend měla polovina vojska pochodovat do vnitrozemí směrem na sever k Brooklyn Heights, kde prý tábořily povstalecké síly. Zbytek vojáků se měl rozptýlit podél pobřeží až k Montauku, a vytvořit tak obrannou linii, jež se může přesunout přes Long Island do vnitrozemí a v případě nutnosti nahnat povstalce do pasti.

William si toužebně přál zaujmout místo v útočném předvoji. Rozum mu napovídal, že to moc pravděpodobné není. Své vojáky absolutně neznal a jejich vzhled jej zrovna neoslovil. Žádný

rozumný velitel by takové roty do první linie nepostavil – pokud ovšem nemají sloužit jako potrava pro děla. Ta myšlenka ho na chvíli zastavila, ovšem jen krátce.

Howe neměl v povaze plýtvat lidmi. Vědělo se o něm, že je opatrný, někdy až příliš. Williamovi to prozradil jeho otec. Lord John mu sice přímo neřekl, že právě díky tomu Williamovi dovolil vstoupit mezi Howeovy vojáky, on to však stejně věděl. Bylo mu to jedno. Podle jeho odhadů byla pravděpodobnost, že se zúčastní významnější akce, přesto vyšší s Howem, než kdyby se brodil bažinami Severní Karolíny se sirem Peterem Packerem.

A koneckonců... pomalu se otočil ze strany na stranu. Moře bylo poseto britskými loděmi a souš se hemžila vojáky. Nikdy by nahlas nepřiznal, že se mu ten pohled líbí... ovšem najednou ho začal škrtit límec. Uvědomil si, že zadržuje dech, a vědomě vydechl.

Na břeh mířilo dělostřelectvo. Nebezpečně plulo na lodčkách s placatým dnem ovládaných klejícími námořníky. Vojáci upachtěně tlačili na břeh podvozky, bedny s municí i tažné koně a voly, kteří byli potřeba k obsluze děla. Pískem pokrytá zvířata řehtala a cestou na jih se vzdorovitě zapírala. Byla to největší armáda, jakou kdy viděl.

„Pane, pane!“ Sklopil zrak k malému vojínovi. Nebyl starší než sám William, s buclatými tvářemi a nervózním pohledem.

„Ano?“

„Váš sponton, pane. A tady máte koně,“ dodal vojín a ukázal na vysokého, světle hnědého valacha, jehož držel za otěže. „Pozornost kapitána Griswolda, pane.“

William si vzal sedm stop dlouhý sponton do ruky. Vyleštěné ocelové ostří se lesklo i pod zamračenou oblohou a jeho tíha mu projela celou rukou.

„Děkuji. A vy jste...?“

„Ach. Perkins, pane.“ Vojín zbrkle zsalutoval. „Třetí rota, pane. Říkají nám Žabaři.“

„Opravdu? Věřím, že dostanete spoustu příležitostí, jak své jméno ospravedlnit.“ Perkins se tvářil neutrálně.

„Děkuji vám, Perkinsi,“ řekl William a naznačil vojínovi, že může odejít.

Chytil koně za uzdu a srdce mu poskočilo. Byla to největší armáda, jakou kdy viděl. A on byl její součástí.

Měl větší štěstí, než čekal i doufal. Jeho roty měly nastoupit ve druhé vlně za pěší předvoj a chránit dělostřelectvo. Jistá akce to nebyla, ale pokud byli Američané alespoň z půlky tak dobří bojovníci, jak se povídalo, šlo přesto o dobrou příležitost.

Po poledni William zvedl spon-ton do vzduchu a zvolal: „Pochodem vchod!“ Začalo poprchávat a déšť poskytoval příjemnou úlevu od vedra.

Dál od břehu se za pásem lesa skrývala široká, nádherná rovina. Viděl před sebou vlnící se trávu s lučními květinami a v deštivém šeru vypadaly všechny barvy sytě. V dále zahlédl hejna ptáků – snad holubice, nebo křepelky? –, jak se navzdory kapkám zvedají do vzduchu. To je vyplašili pochodující vojáci.

Jeho roty se přesunovaly blízko středu postupující linie. Pochodovaly za ním v úhledných řadách a William věnoval generálu Howeovi vděčnou myšlenku. Jako mladší důstojník by měl správně vyřizovat vzkazy, běhat sem a tam mezi rotami na bojišti, vyřizovat rozkazy z Howeova tábora a přicházet s informacemi od dalších dvou generálů, sira Henryho Clintona a lorda Cornwallise.

Vzhledem ke svému pozdnímu příjezdu však neznal žádného dalšího důstojníka ani uspořádání armády. Absolutně netušil, kdo je kdo, natož kde by se měl v danou chvíli nacházet. Jako posel by byl k ničemu. Generál Howe, který si jako zázrakem našel před nadcházející invazí chvílku času, ho nejen zdvořile přivítal, ale ještě mu dal na vybranou: doprovázet kapitána Griswolda a řídit se jeho rozkazy, nebo velet několika rotám, jež osiřely, když jejich poručík onemocněl malárií.

Skočil po příležitosti, a tak nyní pyšně seděl v sedle se spon-tonem uvázaným za pasem a vedl muže do války. Poposedl si a vychutnával si nový, červený vlněný kabát, vzorně spletený copánek, tuhý límec kolem krku i důstojnický žoržet, malý stříbrný

pozůstatek římské zbroje. Uniformu na sobě neměl téměř dva měsíce, a přestože přšelo, nosil ji nesmírně rád.

Vedle nich postupovala rota na koních. Slyšel křik jejího důstojníka a viděl, jak se skupina najednou vrhla vstříc nedalekému mlázi. Spatřili snad něco?

Ne. Z lesíka vystřelilo obrovské hejno kosů, jež štěbetali tak hlasitě, že se mnozí koně vyděsili. Vojáci v sedlech se rozhlíželi okolo, mávali tasenými šavlemi mezi stromy a sekali do větví, ale jen na oko. Jestli se v mlázi někdo schovával, dávno utekl, a tak se rota za hurónského křiku vrátila na své místo.

Znovu se uvolnil v sedle a pustil rukojeť zbraně.

Žádný Američan v dohledu – ale to ho nepřekvapovalo. Během shánění informací toho viděl i slyšel dost, aby věděl, že pouze praví Američané bojují organizovaně. Viděl milici vtrhnout na vesnická náměstí a dělit se o jídlo s muži, kteří také patřili k domobraně. Nikdo z nich vojákem nebyl. Jak je tak pozoroval při výcviku, byli k smíchu. Stejně dokázali pochodovat v jedné řadě, natož jednotným krokem – ale téměř všichni byli zdatnými lovci. Mnohé z nich viděl zastřelit divokou husu nebo krocana v letu, a tak si o nich na rozdíl od ostatních britských vojáků myslel své.

Ne, kdyby se v blízkosti nacházeli Američané, prvním varováním by byli padlí vojáci. Nařídil Perkinsovi vydat desátníkům rozkaz, aby muže udržovali v bdělosti a s nabitými zbraněmi. Viděl, jak jednomu z desátníků po vyslechnutí rozkazu ztuhla ramena. Zjevně jej považoval za urážku. Přesto však splnil, co měl, a Williama napětí trochu opustilo.

Znovu se zamyslel nad předešlou cestou a uvažoval, kdy a kde se asi setká s kapitánem Richardsonem, jemuž měl sdělit výsledky své špionské mise.

Cestou si většinu svých poznatků vryl do paměti. Zapisoval si jen to nejnnutnější, a to šifrovaným písmem do malého vydání Nového zákona, který dostal od své babičky. Stále měl knihu schovanou v civilním kabátě na Staten Island. Teď, když se v pořádku vrátil k vojsku, měl by možná veškeré poznatky sepsat do řádného hlášení. Mohl by také...

Něco ho vytrhlo z přemýšlení právě včas, aby si všiml záblesků a výstřelů z lesa po levé straně.

„Stát!“ zařval, když viděl, jak jeho muži sklánějí zbraně. „Počkejte!“

Bylo to moc daleko a blíže k lesu pochodovala další pěší četa. Vypálila do lesa salvu výstřelů. První šik si klekl a druhý mu střílel přes hlavy. Nepřítel z lesa vypálil odvetu. William uviděl několik mužů spadnout k zemi, jiní zavrávali, ale linie vydržela.

Následovaly další dvě salvy a záblesk nepřátelských výstřelů, nyní však již řidších. Koutkem oka zachytil pohyb a otočil se v sedle, načež spatřil skupinu lesníků v loveckém úboru prchající z dalekého mlází.

Přední rota je spatřila rovněž. Četař zavelel a vojáci se se zvednutými bajonety rozběhli, ačkoliv Williamovi bylo jasné, že prchající lesníky nemůžou dohonit.

K podobným šarvátkám po cestě docházelo celé odpoledne. Padlé vojáky ostatní odnášeli dozadu, mnoho jich však nebylo. V jednu chvíli začal nepřítel střílet na jednu z Williamových rot, a když vydal William rozkaz zaútočit a vojáci se rozběhli do lesa jako roj rozzuřených sršní, cítil se téměř bohorovně. S namířenými bajonety se jim podařilo zabít jednoho povstalce, jehož tělo následně odtáhli na planinu. Desátník navrhl, aby jej pověsili na strom jako výstrahu ostatním, ale William jeho návrh rezolutně zamítl, neboť jej považoval za nečestný. Místo toho nechal položit padlého na kraj lesa, kde ho jeho přátelé mohli najít.

K večeru se mezi pěšáky roznesl vzkaz od generála Clintona. Neměli se utábořit, pouze se krátce zastavit na studené jídlo a pokračovat v pochodu.

Rotou se šířilo překvapené mumlání, ale nikdo nereptal. Přišli bojovat a po přestávce se dali do pochodu ještě naléhavěji.

Občas poprchávalo a pod temnou oblohou docházelo k potyčkám se vzbouřenci již vzácněji. Nebyla zima, a přestože byl William stále promočenější, stále upřednostňoval chlad a vlhko před dusným počasím předchozího dne. Déšť alespoň tlumil

povahu jeho koně, což bylo dobře. Bylo to nervózní, náladové zvíře a William začínal pochybovat, že mu je kapitán Griswold skutečně zapůjčil z dobré vůle. Po náročném dni však valach přestal trhat otěžemi a lekat se každé rozevláté větve a s ušima do strany se odevzdaně ploužil vpřed.

První hodiny nočního pochodu plynuly hladce. Po půlnoci však začínalo být vyčerpání a ospalost na mužích vidět. Vojáci se začínali potácet a zpomalovat a podléhali nekončící temnotě, vyčerpávajícímu úsilí a čekání na úsvit.

William si zavolal Perkinse. Vojín s měkkými tvářemi kráčel vedle něj, pomrkával, zíval na celé kolo a držel se Williamova koženého třmenu, zatímco mu William vysvětloval, co chce.

„Zpívat?“ opakoval Perkins pochybovačně. „Asi bych mohl zazpívat, ano. Znáám však jen chvalo zpěvy.“

„To jsem zrovna neměl na mysli,“ odvětil William. „Běžte se zeptat četaře... jmenuje se Millikin? Ten Ir? Ať zazpívá, co chce, hlavně ať je to veselé a hlasité.“ Koneckonců se nesnažili skrývat. Američané věděli přesně, kde zrovna jsou.

„Ano, pane,“ přitakal Perkins zdráhavě a pustil třmen, načež zmizel v temné noci. Po chvíli William uslyšel hlasitý irský hlas Patricka Millikina, který se dal do zpěvu velice košilaté písně. Z řad vojáků se ozýval smích, a než dospěl k prvnímu refrénu, několik mužů se k němu přidalo. Po dvou slokách už vesele halekali všichni včetně Williama.

Během rychlé chůze v plné výstroji nemohli zpívat dlouho, ale ve chvíli, kdy vyčerpali všechny oblíbené písně a došel jim dech, se všichni probrali a znovu je naplňoval optimismus.

Krátce před úsvitem William ucítil moře a smrdutý pach močálového bahna po dešti. Vojáci, kteří už stejně byli mokří, se začali brodit maličkými zátokami přílivu.

O několik minut později ticho prořízla rána z děla a bahenní tuctvo se vyděšeně zvedlo k nebi.

Během následujících dvou dnů William netušil, kde se nachází. Ve vzkazech a zprávách, které se šířily armádou, se objevovaly názvy jako „Jamaica Pass“, „Flatbush“ a „Gowanus Creek“, ale

stejně tak v nich mohlo stát „Jupiter“ nebo „odvrácená strana Měsíce“; asi tolik jim rozuměl.

Konečně spatřil Američany. Z močálů se vynořovaly celé hordy. První nárazy byly zuřivé, ale Williamovy roty se držely vzadu jako posily a na dostřel se přiblížily jen jednou, aby zahaly blížící se skupinu Američanů.

William však nadšení neopouštělo. Snažil se vidět a slyšet všechno naráz, byl opojen vůní střelného prachu a při ranách z děla se celý chvěl. Když palba za soumraku ustala, pojedl několik sušenek se sýrem, ale chuť nevnímal. Pro samé vyčerpání spal jen krátce.

Druhého dne v podvečer si našli cestu za velikým kamenným hospodářstvím, které britské a hesenské vojsko využívalo jako stanoviště dělostřelectva. Z horních oken čněla děla zmáčená neustávajícím deštěm.

Mokrý střelný prach představoval problém. S nábojnicemi potíže nebyly, ale když se nechal prach v pánvičce déle než pár minut, zaschl a nic z něj nebylo. Rozkaz k nabití zbraně proto musel být odložen na poslední možnou chvíli před palbou a William skřípal zuby nervozitou, kdy jej má vydat.

Naproti tomu jindy nebylo nejmenších pochyb. Několik Američanů vyrazilo s ochraptělým řevem zpoza stromů před stavením a namířilo na dveře a okna. Vojáci jich několik zasáhli mušketami, ale někteří se dostali až k domu a začali šplhat po zatlučených okenicích. William automaticky stočil koně doprava, aby měl výhled na zadní stranu domu. Jeho obavy se potvrdily. Velká skupina nepřátel již lezla po břechťanu obrůstajícím zeď.

„Tudy!“ zahřměl, otočil koně a zamával spontonem. „Olson, Jeffriesi, dozadu! Jakmile budete na dostřel, nabít a střílet!“

Dvě jeho roty vyběhly, zuby rvaly konce zásobníků, ale skupina zeleně oděných Hesenců je předběhla. Popadla Američany za nohy a stáhla je z břechťanu k zemi.

Otočil koně a rozběhl se druhým směrem, aby se podíval, co se děje vpředu, a přiběhl akorát včas, aby viděl z otevřeného horního okna vyletět britského dělostřelce. Muž dopadl na zem, jednu nohu zkroutil pod sebe a řval bolestí. Jeden z poblíž

stojících Williamových vojáků vyrazil vpřed, popadl raněného za ramena, následně po něm však vystřelil někdo z domu. Zhroutil se, padl a jeho klobouk se odkutálel do křoví.

Zbytek dne strávili u kamenné farmy. Američané učinili čtyři výpady – dvakrát uspěli, přepadli obyvatele domu a nakrátko je odzbrojili, ale pokaždé je vyhnala či zabila nová vlna britských vojáků. William se k domu ani jednou nepřiblížil na víc než dvě stě yardů, jednou se mu však povedlo umístit rotu mezi dům a bandu zoufalých, vřeštících Američanů přestrojených za indiány. Jeden zvedl dlouhou pušku a namířil přímo na něj, avšak minul. William tasil meč s úmyslem muže shodit, ale toho již stihla zasáhnout čísi střela a padlý se skutálel z kopce dolů.

William se jel na koni podívat, zda je muž mrtvý, nebo ne. Ze vzdáleného konce domu se k němu již přičítali kumpáni pronásledovaní britskými vojáky. Valach nehodlal nic riskovat. Byl vycvičen na zvuk muškety a dělostřelectvo ho znepokojovalo. Ozvala se rána z děla, kůň sklopil uši a dal se na úprk.

William stále držel v jedné ruce meč a v druhé oštěp. Náhlé trhnutí ho vyvedlo z rovnováhy, a když kůň vystřelil doleva, Williamovi se vytrhla noha ze třmenu. Při pádu ještě stihl pustit meč, dopadl na rameno a odkutálel se.

Děkoval Bohu, že se mu levá noha ve třmenu nezasekla, a zároveň proklínal koně. Umazaný od trávy a bahna se vyškrábal na všechny čtyři a srdce mu vyskočilo až do krku.

Střelba v domě ustala, to se dovnitř nejspíš znovu dostali Američané a zahájili s dělostřelci ruční souboj. Vyplivl bahno a opatrně se dal na ústup, neboť se obával, že je na dostřel z horních oken.

Po levé straně si všiml Američana, který se jej před chvílí pokoušel zastřelit. Stále ležel v mokré trávě. Obezřetně pohlédl k domu a připlazil se k muži, který ležel bez hnutí obličejem k zemi. Chtěl se mu podívat do tváře, ačkoliv nevěděl proč. Klekl si, chytil muže za ramena a otočil ho.

Očividně byl mrtvý, střelený přímo do hlavy. Měl pootevřená ústa i oči a jeho tělo bylo zvláštní, těžké a ochablé. Měl na sobě uniformu domobrany. William si všiml dřevěných knoflíků

s vypálenými písmeny „PUT“. Něco to znamenalo, ale jeho otupělá mysl tomu nerozuměla. Opatrně muže znovu položil na trávu, vstal a vydal se pro meč. V kolenou cítil zvláštní pocit.

Cestou k meči se zastavil, otočil a vrátil se k padlému. Se studenými prsty a prázdným břichem poklekl a zavřel muži oči, aby mu do nich nepřšelo.

* * *

Tu noc se vojáci ke své radosti utábořili. Vykopali díru na kuchyni, postavili na ni kuchařský vůz a vlhký vzduch naplnila vůně pečeného masa a čerstvého chleba. William si zrovna sedl k Perkinsovi, aby se s ním najedl, když se vedle něj objevil posel z kázy a s omluvným pohledem mu předal vzkaz: zprávu, kterou bylo třeba okamžitě doručit na velitelství generála Howea. William popadl bochník chleba i kouřící plátek vepřové pečeně a cestou se dal do žvýkání.

Všechny tři generály a jejich štábní důstojníky našel hluboce zabrané do debaty o tom, čeho přes den dosáhli. Generálové seděli u malého stolku posetého vzkazy a narychlo pokreslenými mapami. William se vmísil mezi důstojníky a uctivě se postavil ke stěně velkého stanu.

Sir Henry se snažil vybojovat ranní útok na Brooklyn Heights.

„Snadno bychom je vypudili,“ mával Clinton rukou na doručená hlášení. „Přišli o polovinu mužů, ne-li o víc. A to jich ani pro začátek nebylo tolik.“

„Zase tak snadno ne,“ namítl lord Cornwallis a našpulil tlusté rty. „Viděl jste je bojovat. Ano, vypudili bychom je... ovšem za jistou cenu. Co na to říkáte, pane?“ obrátil se uctivě k Howeovi.

Howe sevřel rty, až mu z nich zbyla pouze bílá čárka.

„Další vítězství jako to poslední si nemohu dovolit,“ vyštěkl. „A i kdybych mohl, nechci.“ Přestal se dívat na stůl a prošel kolem nižších důstojníků rozestavěných podél stěny. „Na tom zatraceném bostonském kopci jsem přišel o všechny muže,“ pokračoval tiše. „O všech dvacet osm. Do jednoho.“ Pohledem

se zastavil na Williamovi, nejmladším z přítomných důstojníků, a jakoby pro sebe zavrtěl hlavou, načež se znovu obrátil k siru Henrymu.

„Ukončete boje,“ pravil.

Sir Henry neměl radost, to William poznal, ale pouze kývl hlavou.

„Nabídneme jim podmínky?“

„Ne,“ odvětil Howe krátce. „Přišli skoro o polovinu vojáků, jak jste říkal. Jen šílenec by dál bojoval bezdůvodně. Oni... vy, pane. Chtěl jste nám něco říct?“

William si zaskočeně uvědomil, že Howe mluví na něj. Jeho kulaté oči mu probodávaly hrud' jako brokovnice.

„Já...“ spustil, ale ihned se vzpamatoval a dal se do vysvětlování. „Ano, pane. Ve velení je generál Putnam. Jsou v zátoce. Možná to není úplný šílenec, pane,“ dodal opatrně, „ale rozhodně má pověst tvrdohlavého člověka.“

Howe se zarazil a přimhouřil oči.

„Tvrdohlavý člověk,“ opakoval. „Ano. Taky bych řekl.“

„Byl jedním z velitelů v Breed's Hillu, že?“ poznamenal lord Cornwallis. „Odtamtud Američani utíkali jako o závod.“

„Ano, ale...“ William ztuhl. Upřené pohledy tří generálů jej téměř paralyzovaly. Howe mu netrpělivě pokynul, ať pokračuje.

„Se vši úctou, můj pane,“ pravil a byl rád, že se mu netřese hlas, „já... jsem slyšel, že se v Bostonu Američané dali na útek, teprve když vyčerpali veškerou municí. Myslím... že tohle není ten případ. A co se týče generála Putnama... v Breed's Hillu za ním nikdo nestál.“

„A podle vás za ním nyní někdo stojí?“ Otázka to nebyla.

„Ano, pane.“ William se snažil neprohližet si stoh hlášení na stole sira Williama. „Jsem si tím jistý, pane. Myslím, že je na ostrově skoro celá kontinentální armáda, pane.“ Snažil se to nevyřknout jako otázku. Předěšlého dne tu informaci zaslechl od kolemjdoucího majora, ale nemusela to být pravda. „Pokud bude stále velet Putnam...“

„Odkud víte, že to bude Putnam, poručíku?“ přerušil jej Clinton a věnoval Williamovi výhružný pohled.

„Nedávno jsem se vrátil z výzvědné expedice, která mě přivedla i do Connecticutu, pane. Tam jsem od mnoha lidí slyšel, že se dává dohromady milice, která má pomoci generálu Putnamovi. Ten se má v New Yorku připojit k silám generála Washingtona. A na jednom padlém povstalcí nedaleko zátoky jsem dnes odpodle našel knoflík s vyřezanými písmeny ‚PUT‘, pane. Tak mu říkají, pane. Generálu Putnamovi. ‚Starý Put.‘“

Generál Howe se napřímil, než se do hovoru stihli vložit Clinton nebo Cornwallis.

„Tvrdohlavý člověk,“ opakoval. „Možná to tak je. Nicméně... přesto boje pozastavte. Je v neudržitelné pozici a musí to vědět. Dejte mu čas na rozmyšlenou... ať se klidně poradí s Washingtonem, pokud chce. Washington je možná rozumnější velitel. A pokud se nám vzdá celá kontinentální armáda bez dalšího krveprolítí... řekl bych, že to za ten risk stojí, pánové. Nic jim však nabízet nebudeme.“

Znamenalo to, že pokud mají Američané všech pět pohromadě, kapitulaci se nevyhnou.

A co když ne? William slyšel historky o boji na Breed's Hillu. Sice mu je vyprávěli Američané, a tudíž je bral s rezervou, ale když prý povstalcům došly kulky, vytahovali hřebíky z vlastních hradeb – a to vlastními podpatky – a pálili jimi po Britech. Na ústup se dali až ve chvíli, kdy jim zbývalo už jen házení kamením.

„Ale jestliže Putnam očekává posilu od Washingtona, bude jen sedět a čekat,“ mračil se Clinton. „A pak se jich na nás vrhne celá tlupa. Jestli by nebylo lepší...“

„Takhle to nemyslel,“ přerušil jej Howe. „Že ne, Ellesmere? Když jste říkal, že za ním v Breed's Hillu nikdo nestál.“

„Ne, pane,“ odpověděl William vděčně. „Myslel jsem to tak... že má co chránit. Za sebou. Nemyslím si, že čeká, až mu na pomoc přispěchá zbytek armády. Myslím, že kryje jejich ústup.“

Při těch slovech vystřelilo lordu Cornwallisovi obočí do čela. Clinton se zamračil na Williama, který si příliš pozdě uvědomil, že Clinton velel pyrrhovskému vítězství v Breed's Hillu a je na otázku Israele Putnama nejspíš citlivý.

„A proč žádáme o radu chlapce, kterému ještě teče mlíko po bradě? Účastnil jste se někdy boje, pane?“ udeřil na Williama, který se prudce začervenál.

„To mě nyní čeká, pane,“ odvětil. „Až mě přestanete zdržovat!“

Lord Cornwallis se zasmál a letný úsměv přelétl i po Howeově tváři.

„Postaráme se o to, abyste byl řádně poskvrněn krví, poručíku,“ pronesl suše. „Ale dnes ne. Kapitáne Ramsayi?“ Pokynul jednomu ze starších důstojníků, malému muži s hranatými rameny, který vykročil a zasalutoval. „Odvedte Ellesmerea a požádejte jej, ať vás seznámí s výsledky své... výzvědné cesty. Sdělte mi všechno, co vám bude připadat zajímavé. Do té doby,“ obrátil se na své generály, „veškeré nepřátelské kroky odložte.“

* * *

Další námitky generálů už William neslyšel, neboť ho kapitán Ramsay táhl pryč.

Prozradil toho snad příliš? – přemítal. Jistě, generál Howe mu položil přímou otázku a odpovědět musel. Ale aby stavěl svou mizernou měsíční výpravu proti znalostem tolika zkušených důstojníků...

Svěřil se se svými obavami kapitánu Ramsayovi, který působil jako tichý, ale přátelský muž.

„Neměl jste jinou možnost než mluvit na rovinu,“ ujistil ho Ramsay. „Přesto...“

William oběhl hromádku trusu po mezkovi, aby Ramsayovi stačil.

„Přesto?“ ponoukl ho.

Ramsay si dal s odpovědí na čas. Prováděl ho táborem, úhlednými uličkami mezi plátěnými stany, a občas mávl na vojáka u ohně, který na něj zrovna zavolal.

Nakonec došli až k Ramsayově stanu. Podržel Williamovi plachtu a pokynul mu, ať vstoupí.

„Slyšel jste o dámě jménem Cassandra?“ ozval se Ramsay nakonec. „Myslím, že byla z Řecka. Nebyla zrovna oblíbená.“

* * *

Po vyčerpávajícím dni spali vojáci jako dřevo a stejně tak William.

„Váš čaj, pane.“

Zmateně zamrkal, neboť jej stále halil sen, jak se prochází osobní zoologickou zahradou vévody z Devonshiru a drží se za ruku s orangutanem. Místo orangutana jej však přivítal kulatý, napjatý obličej vojína Perkinse.

„Co?“ prohlásil otupěle. Perkins vypadal, jako by ho obklopoval jakýsi opar, který ne a ne zmizet. Když si William sedl, aby převzal kouřící šálek, zjistil, že ve vzduchu visí hustá mlha.

Všechny zvuky byly tlumené. Obvyklý hluk probouzejícího se tábora byl slyšet jen slabě, jakoby z dálky. Nebylo divu. Když o několik minut později vystrčil hlavu ze stanu, uviděl, že se z močálů zvedá hustá mlha.

Nevadilo to, armáda stejně nikam nemířila. Howeovo velitelství vydalo oficiální rozkaz nepřátelské akce odložit, a tak nezbyvalo nic jiného než čekat, až Američané přijdou k rozumu a vzdají se.

Vojáci se protahovali, zívali a hledali rozptýlení. William byl zrovna ponořen do hazardní hry s desátníky Yarnellem a Jeffriesem, když se před ním znovu objevil udýchaný Perkins.

„Pozdravuje vás plukovník Spencer, pane, a máte se hlásit u generála Clintona.“

„Ano? A proč?“ tázal se William. Perkins vypadal zmateně. Na to se ho nenapadlo posla zeptat.

„Jen... chce s vámi asi mluvit,“ odvětil ve snaze být nápomocný.

„Mnohokrát děkuji, vojíne Perkinsi,“ poznamenal William sarkasticky, načež Perkins zazářil úlevou a bez propuštění se dal na odchod.

„Perkinsi!“ zavolal na něj a vojín se s polekaným výrazem otočil. „Kudy?“

„Prosím? Hm... totiž, co máte na mysli, pane?“

„Kterým směrem leží velitelství generála Clintona?“ zeptal se William trpělivě.

„Ach tak! Posel... přicházel od...“ Perkins se pomalu otočil jako korouhvička a soustředěně se při tom mračil. „Tudy!“ ukázal. „Viděl jsem za ním támhleten kopec.“ Mlha byla u země stále hustá, ale vrcholky kopců a vysokých stromů už byly místy vidět a William bez potíží zahlédl kopec, na který Perkins ukazoval. Připomínal zvláštní hroudu.

„Děkuji, Perkinsi. Můžete jít,“ dodal rychle, než stihl vojín znovu odejít. Díval se, jak mizí mezi pohybuující se masou mlhy a lidí, potom zavrtěl hlavou a šel předat velení desátníku Evansovi.

Valachovi se mlha pranic nelíbila. Ani William nebyl zrovna nadšený. Necítil se v ní dobře a připadalo mu, jako by mu někdo neustále dýchal na záda.

Byla to však mořská mlha: těžká, vlhká a studená, ale nikoliv dusivá. Místy houstla a řídla, jako by se pohybovala. Viděl na několik stop před sebe a v dálce rozeznával matný tvar kopce, na který Perkins ukazoval, ačkoliv vrcholek se objevoval a mizel jako kouzelná hora z pohádky.

Co mu asi sir Henry chce? A poslal pouze pro něj, nebo se jednalo o schůzku, při níž se měli důstojníci seznámit se změnou strategie?

Třeba se Putnamovi muži vzdali. To by měli rozhodně udělat. Ve vítězství nemohli vzhledem k okolnostem ani doufat a muselo jim to být jasné.

Předpokládal však, že se Putnam bude chtít poradit s Washingtonem. Během boje ve starém kamenném hospodářství uviděl na vrcholku vzdáleného kopce skupinku jezdců, mezi nimiž se třepotala neznámá vlajka. Tehdy na ně kdosi ukázal a řekl: „Támhle je Washington. Škoda že nemáme připravené čtyřriadvacetilibrové dělo. To by jim ukázalo!“ a rozesmál se.

Rozum napovídal, že se protivník vzdá. Williama však nepouštěl nepříjemný pocit, který s mlhou neměl nic společného. Během měsíční cesty měl mnoho příležitostí vyslechnout celou řádku Američanů. Většina byla znepokojená, o žádný konflikt

s Anglií nestála, a už vůbec se nechtěla dostat do ozbrojeného sporu – velice rozumný názor. Ovšem ti, kteří se rozhodli vzpouřily zúčastnit... byli odhodlaní až až.

Možná to Ramsay generálům sdělil. Williamovy informace, natož osobní názory, ho sice na pohled nezaujaly, ale možná...

Kůň zakopl a William se posunul v sedle, přičemž omylem trhl otežemi. Kůň popuzeně otočil hlavu a kousl ho. Velké zuby Williamovi poškrábaly botu.

„Zmetku!“ Koncem oteží koně plácl přes nos a silně zatahl za uzdu, dokud kůň nevykulil oči a nevyšpulil ret téměř v jeho klíně. Když se kůň poučil, William tlak pomalu uvolnil. Kůň zařehal, divoce zatřásl hřívou, ale pokračoval bez dalších výhrad.

Zdalo se mu, že už jede dlouho, ale čas i mlha vzdálenost otupovaly. Podíval se na kopec, k němuž chtěl dojet, a zjistil, že mu znovu zmizel z dohledu. Nepochyboval však, že se zase objeví.

Jenže neobjevil.

Mlha neustupovala a William uslyšel kapání vody ze stromů, jež se náhle vynořovaly z mraku a zase mizely. Kopec se však tvrdohlavě nedal spatřit.

Uvědomil si, že již dlouho neuslyšel ničí hlas.

To by ovšem měl.

Jestliže se blížil ke Clintonově velitelství, nejenže by měl slyšet obvyklé zvuky tábora, ale rovněž potkat vojáky, koně, rozdělané ohně, povozy, stany...

Kolem něj se však ozývala pouze tekoucí voda. William ten zpropadený tábor minul.

„K čertu s tebou, Perkinsi,“ ulevil si pod vousy.

Na chvíli se zastavil a zkontroloval, zda si nabil pistoli. Přičichl si ke střelnému prachu v pánvičce, navlhlý voněl úplně jinak. Usoudil však, že to nevádí. Měl horkou, štiplavou vůni, nepáchl však po zkažených vajíčkách a síře, jako tomu bylo u mokrého prachu.

Nechal si zbraň v ruce, ačkoliv doposud nic nebezpečného nespátřil. Přesto v mlze neviděl dál než na několik stop před sebe, a kdyby se z ní někdo nečekaně vynořil, musel by se ve vteřině rozhodnout, zda po něm vystřelit, či nikoliv.

Bylo ticho. Dělostřelectvo bylo v poklidu a neozývaly se ani náhodné střely z mušket, jako tomu bylo předchozího dne. Nepřítel byl na ústupu, o tom nebylo pochyb. Kdyby však William narazil na zbloudilého Američana, který se ztratil v mlze jako on sám, měl by ho zastřelit? Z přemýšlení se mu zpotily dlaně, ale usoudil, že by musel. Člen kontinentální armády by s jeho zastřelením jistě neváhal, hned jak by si všiml červené uniformy.

Více než samotná smrt mu dělalo ponižující starost riziko, že ho zastřelí voják z jeho vlastních řad; k žádnému z nebezpečí nezůstával netečný.

Zpropadená mlha ještě zhoustla. Marně se rozhlédl, zda nezahlédne slunce, které by mu poradilo směr, ale na nebe vidět nebylo.

Potlačil záchvěv paniky, která jej polechtala na kostrči. Ano, na tom pitomém ostrově se zrovna nacházelo dalších 34 000 britských vojáků a v tu chvíli musel být některému z nich na dostřel. *A stačí se dostat na dostřel jedinému Američanovi*, připomněl si, když si klestil cestu mezi modřiny.

Nedaleko uslyšel šramot a praskání větviček. Nebylo pochyb, že v lese někdo je. Ale kdo?

Britové by v takové mlze vpřed nepostupovali, to bylo jisté. Zatracený Perkins! Kdyby uslyšel pohyb ochráněný rotou, zastavil by se a ukryl. Ovšem takhle... mohl jen doufat, že narazí na vojenský oddíl nebo uslyší nezaměnitelné zvuky vojska, například rozkazy...

Chvíli pomalu pokračoval v cestě a nakonec pistoli odložil, neboť jej zbytečně tížila. Proboha, jak dlouho už je pryč? Hodinu? Dvě? Neměl by se otočit zpátky? Potíž byla, že nevěděl, kudy vlastně „zpátky“ vede. Stejně dobře se mohl pohybovat v kruhu. Všude to vypadalo stejně, rozmazaný shluk šedivých stromů a trávy. Včera nadšeně očekával každou příležitost k boji. Dnes jeho bojové nadšení významně kleslo.

Najednou se před ním někdo vynořil a kůň změnil směr tak prudce, že si William muže ani nestačil prohlédnout. Zaznamenal jen, že na sobě nemá britskou uniformu, a kdyby se oběma rukama nepokoušel zkrotit koně, rychle by sáhl po pistoli.

Kůň propadl hysterii, zběsile skákal v kruzích a Williamovi se s každým dopadem otřásala páteř. Okolí se kolem něj točilo jako šedozelená skvrna, ale napůl vnímal hlasy, které se mu buď vysmívaly, nebo jej pobízely.

Zdalo se to jako věčnost, ale nemohlo to trvat déle než půl minuty; Williamovi se nakonec podařilo zatrolenou potvoru uklidnit. Zvíře funělo, supělo, škubalo hlavou a v očích se mu ukazovalo mokré bělmo.

„Ty pitomá hromado kočičího žrádla!“ ulevil si William a otočil koni hlavu. Přes jelenicové kalhoty cítil jeho horký, vlhký dech a jeho boky se pod ním zvedaly.

„Už jsem viděl i poslušnějšího koně,“ souhlasil hlas a čísi ruka ho chytila za uzdu. „Ale vypadá zdravě.“

William si krátce prohlédl statného, snědého muže v loveckém oděvu, načež ho někdo jiný zezadu popadl kolem pasu a stáhl ze sedla.

Tvrdě dopadl přímo na záda, vyrazil si dech, ale statečně se pokoušel tasit pistolí. Někdo mu natlačil koleno na hrud' a velká ruka mu vypáčila pistolí z dlaně. Vousatá tvář se na něj usmála.

„Nejste zrovna společenský,“ pokáral ho muž. „A to jsem si myslel, že jste vy Britové civilizovaní.“

„Pusť si ho k tělu, Harry, a za chvíli zcivilizuje on tebe, to si piš.“ Promluvil další muž, menší, drobný a se vzdělaným hlasem učitele. Díval se přes rameno lovcí, který Williamovi klečel na prsou. „Ale měl bys ho aspoň nechat dýchat.“

Tlak na hrudi povolil a William se konečně mohl nadechnout. Následně z něj však vzduch znovu vylétl, to když ho muž, který jej držel, udeřil do břicha. Čísi ruce mu začaly prohledávat kapsy a přetáhly mu přes hlavu límec, jenž ho bolestivě škrábl pod nosem. Někdo mu sáhl za záda, rozepnul pásek, a když si prohlédl, co k němu patří, radostně zahvízdal.

„Velmi pěkné,“ prohlásil druhý muž pochvalně. Podíval se na Williama, který na zemi lapal po dechu jako vylovená ryba. „Děkuji, pane, jsme vám zavázáni. V pořádku, Allane?“ zavolal na muže, který držel koně.

„Ano, mám ho,“ prohlásil nosový skotský hlas. „Radši zmizíme!“

Muži poodešli a William si chvíli myslel, že jsou pryč. Potom ho za rameno popadla mohutná ruka a překulila ho. Ryzí vůlí se vyškřábal na kolena, načež ho ruka chytila za copánek, trhla mu hlavou dozadu a odhalila jeho krk. Zachytil lesk nože a mužův úsměv, ale na modlitby ani nadávky mu nezbyl dech.

Muž řízl a zatahal Williama na temeni, až mu do očí vtrhly slzy. Muž nespokojeně zahekal, řízl ještě dvakrát a nakonec držel v obrovské ruce trofej, Williamův copánek.

„Suvenýr,“ vysvětlil Williamovi s úsměvem, otočil se na podpatku a běžel za kamarády. Mlhou se k Williamovi doneslo koňské zarehtání.

* * *

Zpětně litoval, že se mu nepovedlo alespoň jednoho z nich zabít. Zmocnili se ho však tak snadno, jako by byl dítě, oškubali ho jako husu a nechali ležet na zemi jako nějaké lejno! Ovládl jej takový vztek, že se musel zastavit a uhodit do kmene stromu. Bolest mu vyrazila dech. Vražedné myšlenky jej neopouštěly, ale byl bez dechu.

Zraněnou ruku si tiskl mezi stehny a syčel mezi zuby, dokud se bolest nezmírnila. Zmítal jím šok i vztek, cítil se zcela dezorientovaně a všechno se s ním točilo. Udýchaně si sáhl za hlavu a nahmatal ježatý zbytek copu. Zaplavila jej nová vlna hněvu a vši silou kopl do stromu.

Dokolečka kulhal kolem stromů, nadával a nakonec se svalil na kámen. Udýchaně si schoval hlavu mezi kolena.

Postupně se mu dech zpomalil a začala se mu vracet schopnost rozumného myšlení.

Jistě. Stále byl ztracený v hlubokých lesích Long Islandu, ovšem nyní bez koně, jídla a jakékoliv zbraně. A vlasů. Ta myšlenka ho donutila narovnat se, zatnout pěsti a s obtížemi potlačit hněv. Jistě. Na hněvání teď není čas. Jestli se mu někdy Harry, Allan nebo ten malý mužík s kultivovaným projevem dostanou do cesty... no, o tom bude přemýšlet, až na to dojde.

Momentálně bylo nejdůležitější najít alespoň část vojska. Pocítil nutkání na místě zběhnout, nasednout na loď do Francie a už se nikdy nevrátit. Armáda by si mohla domyslet, že byl zabit. Z různých důvodů to ovšem udělat nemohl. Už jen kvůli otci – který by nejspíš před zbabělým úprkem upřednostnil, kdyby skutečně padl.

Nebylo mu pomoci. Odevzdaně se zvedl a snažil se být vděčný, že mu bandíti nechali alespoň kabát. Místy se už mlha zvedala, ale mokrá a studená stále visela nad zemí. Ne že by ho to trápilo, v žilách se mu krev doslova vařila.

Rozhlédl se po zastíněných skalách a stromech okolo. Vypadaly stejně jako všechny ostatní pitomé skály a stromy, které během toho mizerného dne minul.

„Dobrá,“ řekl nahlas, vystrčil prst do vzduchu a na místě udělal kolečko. „Enyky benyky kliky bé, ábr fábr domine... ále, k čertu s tím!“

Kulhavě vyrazil na cestu. Neměl ponětí, kam míří, ale někam se vydat musel, jinak by vybuchl.

Chvilí si krátil cestu tím, že si znovu přehrával nedávné setkání. Uspokojivě si představoval, jak útočí na tlustěocha jménem Harry, kroutí mu nos a bouchá ho po hlavě kamenem. Vyrhl by mu nůž z ruky a na místě toho namyšleného parchanta podřízl... vyrval by mu plíce z těla... barbarské německé kmeny ctily zvyk s názvem „krvavý orel“. Pořezaly člověka na zádech a skrz rány mu vytáhly plíce, takže nebožákovi při smrti vlály jako křídla.

Postupem času se uklidnil, ale hlavně proto, že pro něj byla tak vysoká hladina vzteku neudržitelná.

Noha už ho tolik nebolela. Klouby měl odřené, ale už mu v nich nepulzovalo a myšlenky na odplatu mu začaly připadat poněkud směšné. Vypadá snad takhle bojový zápal? Cítí člověk touhu střílet a bodat nejen z povinnosti zabíjet, ale i proto, že se mu to líbí? Dá se to přirovnat k touze po ženě? A cítí se potom člověk jako hlupák?

O zabíjení v bitvě přemýšlel. Ne pořád, ale občas ano. Když se rozmýšlel, zda vstoupit do armády, usilovně si to představoval. A zjistil, že se k samotnému činu mohou pojit i výčitky.

Jeho otec mu směle a bez snahy o ospravedlnění popsal okolnosti, za kterých poprvé zabil člověka. Ne přímo v bitvě, nýbrž po jejím skončení. Usmrtil raněného Skota ležícího na bojišti v Cullodenu.

„Podle rozkazu,“ vyprávěl mu otec. „Nesměli jsme mít sliťování. Jednali jsme podle písemných rozkazů, které podepsal Cumberland.“ Jeho otec během hovoru upíral zrak na police s knihami, ale v tu chvíli se podíval přímo na Williama.

„Rozkazy,“ opakoval. „Samozřejmě se řídíš rozkazy. Musíš. Ale nastanou i chvíle, kdy rozkaz mít nebudeš, nebo se situace náhle změní. A nastanou chvíle – a ty skutečně nastanou, Williame –, kdy tě vlastní čest donutí rozkaz neuposlechnout. V takovém případě se musíš řídit vlastním úsudkem a být připraven nést následky.“

William vážně přikývl. Přinesl otcí potvrzení o jmenování, jelikož se lord John musel podepsat jako jeho poručník, považoval to však za pouhou formalitu. Rozhodně nečekal zpověď ani kázání – pokud tohle mělo být něčím takovým.

„Neměl jsem to dělat,“ pravil jeho otec rázně. „Neměl jsem ho zastřelit.“

„Ale... dostal jsi rozkaz...“

„Ten se však nevztahoval přímo na mě. Tehdy jsem ještě nebyl jmenován. Bojoval jsem vedle svého bratra, ale zatím jsem voják nebyl. Nebojoval jsem za armádu a mohl jsem odmítnout.“

„Kdybys odmítl, copak by ho nezastřelil někdo jiný?“ zeptal se William prakticky.

Jeho otec se usmál, ale nebavil se.

„Ano, zastřelil. Ale o to nejde. Je pravda, že mě nikdy nenapadlo rozhodnout se jinak... ale o to právě jde. Vždycky se můžeš rozhodnout jinak, Williame. Na to nezapomeň, ano?“

William na nic nečekal. Předklonil se, vytáhl z modrobílého čínského džbánku brk a otevřel kalamář z kamene a křišťálu.

„Jsi si jistý?“ optal se a věnoval Williamovi vážný pohled. Hoch přikývl, a tak se květnatě podepsal pod své jméno. Poté vzhlédl a usmál se.

„Jsem na tebe pyšný, Williame,“ pronesl tiše. „A vždycky budu.“

William si povzdychl. O otcově věčné lásce nepochyboval, avšak co se týkalo pýchy... za tuto konkrétní výpravu by jej asi chválou nezahrnul. Bude rád, když se vrátí ke svému vojsku, než si někdo všimne, jak dlouho je pryč, a spustí poplach. Bože, jaká potupa, aby si ho pamatovali jako toho, který se ztratil a nechal okrást!

Přesto to však nebylo tak hrozné, jako kdyby ho zbojníci rovnou zabili.

I nadále se opatrně prodíral zamlženým lesem. Našlapovalo se mu dobře, pouze se místy držely kaluže a půda se změnila v bahno. Jednou uslyšel výstřel z muškety a rychle k němu spěchal, ale než se dostal neznámému střelci na dohled, hluk ustal.

Zasmušile se plahočil vpřed a přemýšlel, jak dlouho může trvat, než ten zpropadený ostrov celý pěšky obejde, a zda už k tomu nemá blízko. Terén se ostře zvedal, takže musel lézt téměř po čtyřech. V jednu chvíli se vynořil na malém skalnatém výběžku a krátce si prohlédl krajinu pod sebou – zcela ji pohlcovala valící se šedivá mlha. Přepadla ho závrať, a než pokračoval v cestě, musel si na chvíli sednout na kámen.

Dvakrát uslyšel zvuky lidí a koní, ale neměl z nich dobrý pocit. Hlasy nemluvily ve vojenském rytmu, a tak se raději obrátil a obezřetně zamířil opačným směrem.

Ráz krajiny se náhle změnil. Obklopovalo jej řídké křoví a ze světlé půdy, jež mu chroupala pod nohama, vyrůstaly nízké stromy. Potom uslyšel vodu – vlny šplíchající na pláž. Moře! Díkybohu, pomyslel si a zrychlil krok.

Cestou k hlučným vlnám však zachytil ještě další zvuky.

Lodě. Drhnutí trupů – víc než jednoho – o mělčinu, cinkání zámků, šplouchání. A hlasy. Tlumené, ale vzrušené. Zatraceně! Sehnul se pod větev zakrslé borovice a přál si, aby se mlha na chvíli zvedla.

Znenadání zachytil pohyb, vystřelil ke straně a sáhl po pistoli. Než si stihl uvědomit, že o pistoli přišel, zjistil, že je jeho nepřítelem velická modrá volavka. Upřela na něj žluté oči, načež se rozčileně vrhla k obloze. Z keřů asi deset stop vzdálených se

ozval výkřik. Uslyšel ránu z muškety a volavka se mu přímo nad hlavou rozstříkla ve spršku peří. Ucítil na kůži kapky ptačí krve; byla mnohem teplejší než studený pot, který jej polil. Před očima se mu zatmělo a raději si rychle sedl.

Neodvažoval se ani pohnout, natož promluvit. Z křoví se ozýval šepot, ale jednotlivá slova nerozeznal. Po chvíli však uslyšel, jak se kradmé šustění postupně vzdaluje. Co nejtišeji se skulil na všechny čtyři a začal se plazit opačným směrem, než cítil, že se může znovu bezpečně zvednout.

Pocit, že slyší hlasy, jej neopouštěl. Pomalu se k nim s bušícím srdcem přiblížil. Ucítil tabák a ztuhl.

V okolí se však nic nehýbalo. Hlasy slyšel, ale připadalo mu, že k němu doléhají z dálky. Obezřetně zavětril, ale vůně zmizela. Možná se mu to jen zdálo. Vydal se směrem ke zvukům.

Teď už je slyšel zřetelně. Naléhavé, tiché rozkazy, řinčení řetězů a šplouchání nohou ve vodě. Pohyb a mumlání mužů, které téměř splývalo s šepotem moře a trávy. Naposledy vrhl zoufalý pohled k obloze, ale slunce zůstávalo za mraky. Byl si jistý, že se nachází na západní straně ostrova. Téměř jistý. A pokud to tak bylo...

Pokud to tak bylo, zvuky musely patřit americkým vojákům, kteří z ostrova prchali na Manhattan.

„Ani... hnout.“ Šepot se za ním ozval ve stejné chvíli, kdy mu kdosi přitiskl na záda hlaveň pistole. Silný tlak na ledviny mu jasně kázal, že má zůstat na místě. Na chvíli polevil a znovu zesílil, a to silou, při níž se mu do očí nahruly slzy. Zahekal, prohnul záda, ale než stihl promluvit, někdo ho mozolnatýma rukama popadl za zápěstí a trhl jimi dozadu.

„Není třeba,“ pronesl hluboký, nakřáplý a nahněvaný hlas. „Uhni a já ho zastřelím.“

„Ne, to ne,“ namítl hlas druhý, stejně hluboký, avšak méně popuzený. „Je to ještě mladíček. A navíc krasavec.“ Mozolnatá ruka jej pohládila po tváři a William zkoprněl, ale ten, kdo ho držel, mu pevně svíral ruce.

„A kdybys ho chtěla zastřelit, už bys to udělala, sestro,“ dodal hlas. „Otoč se, mladíku.“

Pomalu se otočil a shledal, že jej zajaly dvě starší ženy, malé a shrbené jako skřeti. Ta se zbraní v ruce kouřila dýmku. To její tabák před chvílí ucítil. Když spatřila šok a nelibost v jeho tváři, zvedla jeden koutek zjizvených úst, v nichž mezi zahnědlými zuby pevně svírala dýmku.

„Krasavec to doopravdy je,“ uvedla, když si ho změřila od hlavy k patě. „Přesto není třeba, abychom plýtvaly kulkou.“

„Vážená paní,“ poznamenal šarmantně, když přišel k sobě. „Věřím, že mi křivdíte. Jsem královský voják a...“

Obě se daly do smíchu. Znělo to, jako když vržou zrezivělé panty.

„To bych v životě nepoznala,“ odvětila kuřačka a přes dýmku se usmála. „Myslela jsem si, že se živí čištěním kadibudek!“

„Ticho, synáčku,“ přerušila její sestra jeho další snahu promluvit. „Dokud se nebudeš hýbat a budeš držet jazyk za zuby, neublížíme ti.“ Upřeně si jej prohlížela.

„Tak ty bojuješ ve válce,“ zeptala se nikoliv bez soucitu. Na odpověď nečekala a natlačila ho na skálu oblepenou mušlemi a mokrou trávou, podle níž odhadl svou vzdálenost od pobřeží.

Nepromluvil. Ne proto, že by se stařen bál, nýbrž proto, že neměl co říct.

Seděl a naslouchal zvukům útěku. Netušil, kolik lidí se ho účastní, jelikož nemohl vědět, jak dlouho už probíhá. Neslyšel nic užitečného. Ozýval se pouze udýchaný hovor pracujících mužů doprovázený netrpělivým čekáním. Sem tam uslyšel i tlumený smích, jímž kdosi zakrýval nervozitu.

Nad vodou se mlha zvedala; konečně je spatřil. Flotila veslic, člunů a několika rybářských lodí od něj nebyla dál než sto yardů a pomalu se vznášela na hladině hladké jako sklo. Uviděl postupně řidnoucí dav vojáků, jak se s rukama na zbraních ohlížejí za ramena, zda je někdo nepronásleduje.

Jak málo toho jen vědí, pomyslel si hořce.

V tu chvíli ho vlastní osud nezajímal. Musel bezmocně sledovat, jak mu před nosem prchá celá americká armáda, a to bylo stejně ponižující jako skutečnost, že se bude muset otočit

a informovat o svém zjištění generála Howe. Proto by mu bylo jedno, i kdyby se stařeny rozhodly, že si ho upečou k obědu.

Urputně sledoval dění na pobřeží a ani si neuvědomil, že stejně jako on teď vidí Američany, vidí i oni jeho. Kontinentální armáda s milicí se však tolik soustředily na ústup, že si ho ani nevšimly, dokud se jeden voják neohlédl. Zdálo se, jako by na břehu něco hledal.

Muž ztuhl, krátce se podíval na nic netušící kolegy, a potom se vydal po oblázkové pláži přímo k Williamovi.

„Co to je, matko?“ zeptal se. Měl na sobě uniformu kontinentálního důstojníka a byl malý a podsaditý jako obě ženy, pouze mnohem mohutnější. Na pohled vypadal klidný, ale za krví podlitýma očima probíhaly úvahy.

„Byly jsme na rybách,“ odpověděla kuřačka dýmky. „Chytily jsme tuhle červenou rybku, ale nejspíš ji zase hodíme zpátky.“

„Vážně? Možná to zatím nedělejte.“

Williamova mužova vizáž zaskočila. Prohlížel si jej a snažil se tvářit co nejvztekleji.

Voják se podíval na trhající se mlhu za Williamem.

„Takových je vás doma víc, chlapče?“

William mlčel. Muž vzdychl, napřáhl pěst a udeřil Williama do břicha. Ten se překotil, udělalo se mu zle a spadl ze skály rovnou do písku. Muž jej popadl za límec a vytáhl ho na nohy, jako by nic nevážil.

„Odpověz, hochu. Nemám moc času a nepřej si, abych jednal ukvapeně.“ Mluvil mírně, ale sáhl si na nůž uvázaný za opaskem.

William si otřel ústa do ramene a upřel na muže planoucí pohled. *Výborně*, pomyslel si a cítil, jak se v něm šíří klid. *Jestli tady umřu, aspoň to nebude zbytečně*. Ta představa jej téměř uklidňovala.

Sestra kuřačky však drama náhle přerušila, když jeho vyšetřovatele šťouchla mušketou do žeber.

„Kdyby jich tu bylo víc, se sestrou bychom je už dávno slyšely,“ prohlásila trochu znechuceně. „Vojáci nebývají zrovna potichu.“

„To je pravda,“ souhlasila kuřačka a vytáhla si dýmku z pusu, aby si mohla odplivnout. „Tenhle se akorát ztratil, to přece vidíš. A taky vidíš, že s tebou mluvit nebude.“ Důvěrně se na Williama usmála, čímž odhalila poslední žlutý špičák. „Raději umřeš, než bys otevřel pusou, vid’ hošánku?“

William nepatrně naklonil ztuhlou hlavu a ženy se zachichotaly. Jinak se to nazvat nedalo. Chichotaly se.

„Tak už mazej,“ pobídla teta muže a mávla rukou na pláž za ním. „Vždyť odplujou bez tebe.“

Muž se na ni nepodíval. Nespouštěl z Williama zrak. Po chvíli však krátce přikývl a otočil se na podpatku.

William zaznamenal pohyb jedné z žen za ním. Jeho zápěstí se dotklo něco ostrého a motouz, kterým byl svázaný, se uvolnil. Nejraději by si zápěstí promnul, ale neudělal to.

„Běž, chlapče,“ pobídla ho kuřačka téměř něžně. „Než tě tu najde někdo jiný a napadne ho bůhvíco.“

Odešel.

Na konci pláže se zastavil a ohlédl. Stařeny zmizely, ale muž seděl na zádi veslice a rychle se vzdaloval od téměř prázdného břehu. Díval se přímo na něj.

William se odvrátil. Slunce se konečně ukázalo, mlhou prosvítal bledý oranžový kruh. Sunulo se po obloze dolů, bylo odpoledne. Otočil se směrem k vnitrozemí a zamířil na jihozápad, mužův pohled však cítil v zádech ještě dlouho poté, co mu zmizel z dohledu.

Bolelo ho břicho a myslí mu vířila jediná myšlenka: na to, co mu řekl kapitán Ramsay. *Slyšel jste o dámě jménem Cassandra?*

7

NEJISTÁ BUDOUCNOST

LALLYBROCH

KRAJ INVERNESS, SKOTSKO

ZÁŘÍ 1980

Všechny dopisy nebyly opatřeny datem, některé však ano. Bree opatrně roztřídila vrchních šest a s pocitem, jako by se zastavila na nejvyšším bodě horské dráhy, vybrala dopis s nadpisem *2. března, léta Páně 1777.*

„Myslím, že další je tenhle.“ Nemohla se pořádně nadechnout. „Je... tenký. Krátký.“

Tvořila ho jen stránka a půl, ale důvod jeho stručnosti byl zřejmý. Celý ho psal její otec. Při pohledu na jeho neohrabané písmo se jí sevřelo srdce.

„Nikdy nesmíme dopustit, aby se Jemmy nutil k psaní pravou rukou,“ obrátila se rozzuřeně k Rogerovi. „Nikdy!“

„Jistě,“ přitakal překvapeně a trochu pobaveně. „Nebo levou, co ty víš.“

2. března, léta Páně 1777

Fraserův hřeben, kolonie Severní Karolína

*Má nejdražší dcero,
právě se chystáme na cestu do Skotska. Ne navždy ani na dlouho. Můj život, tedy naše životy, se nyní odehrávají v Americe. A upřímně řečeno, raději bych se nechal pobodat rojem sršní, než abych znovu vkročil na palubu lodi. Nechci na to ani pomyslet. K tomuto rozhodnutí mne však dohnaly dva hlavní důvody.*

Kdybych nevěděl to všechno, co jste mi s matkou a Rogerem prozradili, stejně jako většina obyvatel kolonií bych věřil, že kontinentální kongres nevydrží ani šest měsíců a Washingtonova armáda ještě méně. Bavil jsem se s mužem z Cross Creeku, který byl propuštěn (se ctí) z kontinentální armády kvůli hnisavému zranění z války. Tvoje matka mu je samozřejmě ošetřovala. Řval jako tur a musel jsem ho zasednout. Sdělil mi, že Washington nemá víc než pár tisíc vojáků bez pořádného vybavení, oděvu a výzbroje. Všem navíc dluží výplatu, kterou nejspíš nikdy neuvidí. Většina z nich patří k domobraně a zapsali se jen na dva nebo tři měsíce, takže se pomalu začínají vracet domů, kde potřebují zasadit úrodu.

Jenže já to vím. A zároveň si nemohu být jistý, jak k věcem, o kterých vím, dojde. Mám se jich snad přímo účastnit? Budu-li se držet zpátky, nezabráním tím splnění našich přání? Často si přeji, abych mohl tyto otázky probrat s tvým manželem, ačkoliv jako presbyterián by je nejspíš shledával ještě znepokojivějšími než já. A nakonec na tom nesejde. Jsem takový, jakého mě Bůh stvořil, a musím jednat v té době, do níž mě zasadil.

Zatím jsem nepřišel o zrak a sluch a stále ovládám svá střeva, přesto se však již nepočítám k mladým. Mám meč a pušku a s obojím umím zacházet... avšak rovněž vlastním tiskařský lis a ten mohu využívat k většímu prospěchu. Dobře si uvědomuji, že s mečem či mušketou se dá v danou chvíli bojovat jen proti jednomu nepříteli, zatímco slova dokážou zasáhnout jakékoliv množství.

Tvoje matka – která se nepochybně již teď připravuje na to, že mi bude v její bezprostřední blízkosti několik týdnů zle – navrhla, abych začal spolupracovat s Fergusem a využíval L'Oignonův tisk, čímž bych se vyhnul cestě do Skotska pro ten svůj.

Zvážil jsem to, avšak nedokázal bych s čistým svědomím vystavit Ferguse a jeho rodinu nebezpečí a využít jejich lis ke svým účelům. Mají jeden z mála lisů mezi Charlestonem a Norfolkem, a i kdybych tiskl v nejvyšší tajnosti, brzy by na mě padlo podezření. New Bern je útočištěm loajalistů a brzy by se přišlo na to, kde se moje letáky vytiskly.

Kromě ohledů na Ferguse a jeho rodinu se navíc domnívám, že mi může návštěva Edinburghu kvůli tiskařskému lisu poskytnout další příležitosti. Žilo tam mnoho mých známých a někteří mohli vězení či oprátce uniknout.

Druhý – a nejdůležitější – důvod, který mě táhne do Skotska, je Tvůj bratranec Ian. Před mnoha lety jsem jeho matce přísahal na památku té naší, že ji ho přivedu domů, a hodlám slib dodržet, ačkoliv muž, jehož s sebou vezu do Lallybrochu, již není chlapcem, který odtamtud odešel. Jen Bůh ví, jak se Ian a Lallybroch vzájemně osloví, a On má prazvláštní smysl pro humor. Ale jestli se má někdy vrátit, musí k tomu dojít nyní.

Začíná tát sníh, z okapů kape voda a rampouchy sahají ze střechy skoro až na zem. Během několika týdnů se budeme moci vydat na cestu. Zdá se mi divné žádat Tě, aby ses modlila za bezpečnou cestu, která, až budeš dopis číst, již dávno proběhla. Avšak přesto Tě o to žádám. Vyříd' Rogeru Macovi, že podle mě Bůh na čas nedbá. A dej za mě pusu dětem.

*Tvůj milující otec
J. F.*

Roger se opřel a s nakrčeným čelem se na ni podíval.

„Myslíš, že má na mysli francouzskou spojku?“

„Co?“ Zamračila se mu přes rameno a podívala se, kam ukazuje prstem. „Když píše o svých známých z Edinburghu?“

„Ano. Copak jeho přátelé z Edinburghu nebyli většinou pašeráci?“

„Maminka to říkala.“

„Proto ta poznámka o šibenici. A odkud se většinou pašovalo zboží?“

Žaludek jí malinko poskočil.

„To nemůžeš myslet vážně. Myslíš, že se chce zaplétat s francouzskými pašeráky?“

„Přímo s pašeráky možná ne. Znal i velkou řádku rozvracečů, zlodějů a prostitutek.“ Roger se krátce usmál, ale rychle opět zvážněl.

„Jak bude revoluce probíhat, to jsem mu popsal nejlépe, jak jsem dokázal. Uznávám, že jsem se nepouštěl do detailů, jelikož se zaměřuji na jiné období, ale rozhodně jsem mu vyprávěl, jak důležitá bude pro Američany Francie. Jenom přemýšlím.“ Odmkl se a zvedl k ní zrak. „On nejede do Skotska, aby unikl bojům, to píše jasně.“

„Ty myslíš, že se pokouší navázat politické známosti?“ zeptala se rozvážně. „Nechce jen popadnout lis, odvézt Iana do Lallybrochu a rychle se vrátit do Ameriky?“

Ta myšlenka jí poskytovala úlevu. Představa, že její rodiče kují pikle v Edinburghu a Paříži, ji neděsila tolik, jako když si je představila uprostřed výbuchů na bojištích. A představovala si je oba. Kam šel její otec, tam jej následovala i matka.

Roger pokrčil rameny.

„Ta nahodilá poznámka o tom, že je takový, jaký ho Bůh stvořil... víš, co tím myslíš?“

„Chladnokrevný,“ prohlásila tiše a přivinula se k Rogerovi. Položila mu ruku na rameno, jako by se chtěla přesvědčit o tom, že jí náhle nezmezí. „Říkal, že je chladnokrevný. Že se zřídka pustí do boje, ale ví, že k tomu byl zrozen.“

„Ano, to ano,“ přisvědčil Roger stejně tiše. „Ale už to není ten mladý zeman, který tasil meč a navedl třicet chalupníků do předem prohrané bitvy – načež je zase odvedl domů. Teď ví mnohem lépe, čeho je jeden člověk schopen. Myslím, že to chce udělat.“

„Taky si to myslím.“ Stáhlo se jí hrdlo, a to hrdostí i strachem. Roger jí přitiskl dlaň na ruku.

„Vzpomínám si...“ začal pomalu, „na něco, co řekla tvoje matka. Vyprávěla nám o tom, jak se z ní po návratu stala lékařka, a zmínila, co jí řekl Frank. Něco o tom, že okolním lidem se to sice nemusí líbit, ale sama může považovat za požehnání, že ví, kým se chce stát. V tom měl, myslím, pravdu. A Jamie už to teď ví.“

Přikývla. Pomyslela si, že by se neměla ptát nahlas. Ale slova už zastavit nedokázala.

„Ty to víš?“

Dlouho mlčel, prohlížel si stránky na stole, ale nakonec zavrtěl hlavou. Byl to tak nepatrný pohyb, že ho spíše cítila, než viděla.

„Kdysi ano,“ pronesl tiše a pustil ji.

Jako první ji napadlo, že by ho nejraději praštila do zátylku. Následně dostala chuť popadnout ho za ramena, přiblížit se k němu na vzdálenost palce a klidně, avšak zřetelně se zeptat: „Co tím krucinál myslíš?“

Ani to však neudělala. Obojí by vedlo jen ke zdlouhavé debatě nevhodné pro děti – a obě zrovna stály na chodbě jen kousek od dveří do pracovny. Slyšela, jak si povídají.

„Vidíš to?“ ptal se Jemmy.

„Mhm.“

„Kdysi dávno sem přišli zlí lidé hledat dědečka. Zlí Angličani. No vážně.“

Roger uslyšel, co Jemmy říká, otočil hlavou a s úsměvem zachytil Briannin pohled.

„Zjí Angličani!“ opakovala Mandy poslušně. „Měji si po sobě ukjdit!“

Brianna byla rozčilená, ale nedokázala Rogerovi úsměv neopětovat. S mírně rozehvělým žaludkem si vzpomněla na svého strýce Iana, když jí ukazoval stopy po meči v dřevěném obložení na chodbě. Vysvětloval jí: „Necháváme je tu, aby je děti viděly. Aby poznaly, jací Angličani doopravdy jsou.“ Mluvil hlasem chladným jako ocel, a když v Jemmyho hlase uslyšela jeho slabou, legračně dětskou ozvěnu, přepadla ji pochybnost, zda bylo založení této rodinné tradice moudré.

„Tys mu o tom vyprávěl?“ zeptala se Rogera poté, co dětské hlásky zamířily do kuchyně. „Já ne.“

„Annie něco naznačovala a usoudil jsem, že bude nejlepší, když mu to povím celé.“ Nakrčil čelo. „Měl jsem mu říct, ať se zeptá tebe?“

„Ale ne. Ne,“ opakovala pochybovačně. „Ale... vážně bychom ho měli učit, aby nenáviděl Angličany?“

Roger se usmál.